

د لنډو کيسو ټولگه

د سپوږمۍ سترگه

Ketabton.com

اکبر بری ۱۳۸۳ ل

د کتاب پېژندنه

|||||

د کتاب نوم :: د سپوږمۍ سترگه

ليکوال :: اکبر بری

خپرنډوی :: په خپله لیکوال

چاپچارې :: بېنوا فرهنگي ټولنه

چاپکال :: 1383 ل / 2004 م کال

چاپشمېر :: (1000) ټوکه

چاپځی :: یونایتېډ پریس- کوټه

د پښتۍ انځور :: لېمه څاروان

کمپیوټر چارې :: د هوسی مجلې اداره

کمپوز / ډیزاین :: صالح محمد صالح

سگرت پلورونکی

د فلم پیل ته لا ښه وخت پاتې و، چې سگرت پلورونکی سینما ته راوړسېد. د سینما مخ زیچ له خلکو ډک و. زښته ډېر خلک: نر، ښځې، زاړه، ځوانان، لکه ټول ښار چې د فلم لیدو ته راغلي وي. ان د سینما له مخې پر لږ رادېخوا میدان لا ډلې ډلې خلک ولاړ وو.

سگرت پلورونکی خبرو چې فلم نوی لگول شوی، ده ته دا هم ورمالومه وه، چې پر هر نوي فلم د خلکو ډېره گڼه گونډه وي او د دې فلم خوږې سندرې خو ده خپله هم له څو میاشتو راهیسې د ښار له نژدې هر رستوران او ډېلې وې. خو د دومره ډېرو خلکو د ورته راتلو گومان یې بیا هم نه شو کولای. ناباوره یې له ځان سره وویل: "دومره ډېر خلک؟ په دې ساړه ژمي کې؟..." او خوږې هیلې یې په زړه کې راوتوکېدې. ده فکر وکړ چې په دومره ډېرو خلکو کې به ضرور ښه ډېر سگرت وپلورلای شي. له خپل فکره یې خوند واخیست. خوشاله یې د سینما دواړو غاړو ته د ټکټ پلورلو غرقو ته وروکتل. دلته خو بیا بهې بد حال جوړ و، خلک د مچيو د ځالې غوندې یو د بل پر اوږو ورختل او په نه درېدونکي شورماشور او ټپل ماتپل کې یې همدا هڅه کوله، چې کوم ټکټ ترلاسه کړي. د سینما مخې ته پر لږ رادېخوا میدان هم ټکټونه خرڅېدل. خو هغه د تور بازار په بیه وو، چې د اصلي بیې څلور پنځه چنده پیسې پرې اخیستل کېدې او دا بیه پرې کول د هر چا د وسې کار نه و. سره له دې د ټکټونو تور بازار هم خدای شته ښه تود و.

سگرت پلورونکی دغسې پر خپل ځای ولاړ و، څو شېبې یې په تعجب او خوشاله زړه د سینما مخې ته گڼه گونډه وڅارله. بیا یې خپل واړه خیرن لاسونه خولې ته ونيول، څو ځله یې ساه پرې وروکښه، چې نری گوتې یې لږ سره تودې غوندې شوې، د زړې کورتۍ جیب ته یې لاس ننویست. یو د سگرتو تیار خلاص کړی ډبلی یې ترې راوايست. د ډبلي خوله یې پرانیستله، یو دوه سگرتې یې نیمايي په ډبلي کې نیمايي دباندي ترې راوايستل او بیا نو مخامخ د خلکو په گڼه گونډه ورگډ شو.

هرځای چې د خلکو ډله په مخه ورتله، ورته وبه درېد، سگرت به یې مخې ته ورته ونيول، په نري ماشومانه رغ به یې وویل:

__سگرت، سگرت... دغه دی تازه سگرت، پیلتر (فلتر) داره سگرت، مزه دار سگرت.

که به یې کومه دانه سگرت وپلورل، خوشاله به یې پیسې له سگرت پېرونکي څخه واخیستې، د کورتۍ په بغل جیب کې به یې واچولې، بېرته به وخوځېد، د خلکو بلې ډلې ته به ترې ورغی، بیا به یې نارې کړې:

__سگرت، سگرت... دغه دي تازه سگرت... پیلترداره سگرت، مزه داره سگرت... واخلي سگرت...

سگرت پلورونکی همداسې د ولاړو خلکو له یوې ډلې څه بلې ته ورته، هرځای یې د سگرتو د خرڅلاو هڅه کوله او چې فلم پیلېده، نو اټکل یې رښتیا هم سم ختلی و. ښایسته ډېر سگرت یې پلورلي وو. هاغه لومړی خلاص ډبلی ټول خرڅ شوی و. د دویم ډبلي سگرت یې هم تر نیمایي زیات پلورلي وو. سگرت پلورونکي له دې امله خوشاله و، خو یوڅه ستړی شوی هم و او لنډه نړۍ پزه یې سپرو تکه سره وراړولې وه. چې خلك سینما ته ننوتل، دی هم د سینما دالان ته ورغی. زړه یې و چې هلته لومړی ځان یوڅه تود کړي. بیا به د وریاتې سگرتو د پلورلو فکر هم وکړي. د سینما دالان ښه تود و. اوس دومره خلك نه وو پکې. فلم څو شېبې مخکې پیل شوی و. رغ یې دلته هم ښه هوسا اورېدل کېده.

سگرت پلورونکی د دالان په یوه گوښه گوټ کې ودرېد. دواړه لاسونه یې په تخرگونو کې ونیول، چې له سپرو کرختې گوټې یې تودې شي. د دالان تودوخې یې نور بدن هم ورو ورو غوراوه. اوس یې ژامه دومره نه رېرېدلله. ده له دې تودوخې خوند اخیست. خوشاله یې لږ بروتې راوتلې سترگې د سینما په دالان کې وغړولې. دالان ټول د پخوانیو او نویو راتلونکو فلمونو له پوسترونو ډک و. راز راز لوی اواره پوسترونه. په هر یوه کې د یوه بېل فلم کیسه. په هر یوه کې د یوې بېلې صحنې انځور.

دلته چا یوه ښایسته نجلۍ په غېږ کې نیولې وه، په مینه ورو سترگو یې یو بل ته سره کتل. هلته د چا غښتلي ځوان ماشینګن په لاس کې مخامخ یې پر ورته ولاړو کسانو برید وروړ او تر دغو ورهورې بیا د فلم یو "هلك" په زنجیرونو تړلی څو نیزه لرونکو کسانو خدازده کومې خوا ته کښاوه. سگرت پلورونکی همداسې له یوه پوستره بل ته ورکتل. هر یوه ته به لنډه شېبه ځیر شو، بیا به یې ابل پوستر ته سترگې ترې واړولې. خو په یوه پوستر کې یې سترگې ښخې پاتې شوې، په دې پوستر کې هم ژمی و. مخکته تګو سپینو واورو پوښلې وه. ان د ونو پر څانګو لا دومره واوره پند وه، چې ځینې یې لاندې راکرې کړې وې او د پوستر په منځ کې د فلم "هلك" او "نجلۍ" یو بل د واورو په غونډارو سره ویشتل. دواړه خوشاله وو. د دواړو خولې په خندا خلاصې وې او دواړو ښه تاوده کالي اغوستي وو. هم د فلم هلك، هم د فلم نجلۍ ښه پند بالاپوښونه په ځان او نوي نزي موزې یې په پښو وې. د فلم نجلۍ خو آن یو ښکلی مفلر لا له غاړې راتاو کړی و، د هغوی دې تودو جامو ته د سگرت پلورونکي زړه هوس وکړ. ځان ته یې وویل چې کاشکې ده هم داسې پند بالاپوښ او تودې موزې درلودای. بیا خو به یې نه سپرو داسې هډونه ورکړختول او نه د ژمي خټې چیکرې، د زړو بوټونو له سوریو پښو ته ورتلې، بیا خو به یې ضرور ښه ډېر سگرت پلورلای شوی او ښې ډېرې پیسې به یې گټلې. دومره ډېرې چې ان خپلې مور او کشر ورور ته به یې لا بالاپوښونه او موزې پرې اخیستي وای.

له دې سره یې خپله کورنۍ سترگو ته ودرېده. څه باندې یو کال مخکې یې پلار مړ شوی و. له هغې ورځې راهیسې د کور ټول بار د ده د مور او ده پر اوږو لوېدلی و. خو دوی همت نه و بایللی، چې د پلار له ښخولو او ماتمه راخلاص شول، لستونې یې رابډوهل، په کلکه یې د ژوند بار ته اوږه ورکړه. مور یې د خلکو کالي مینځل پیل کړل او ده څو

اونی وروسته همدا سگرت پلورل، دی هره ورخ ښار ته راته. هلته یې پر دوی له یوه مهربان دوکانداره د سگرتو څو ډبله اخیستل، هغه یې په دانه یې ډول پر خلکو پلورل. په دانه یې ډول د سگرتو د خرڅلاو او پر یوه ځای د بشپړ ډبلي د خرڅولو د بیې ترمنځ یو څه توپیر و او همدا د بیو د توپیر چې څه پیسې کېدې هغه د سگرت پلورونکي گټه خته .

سگرت پلورونکی به له همدې امله هره ورخ تر مازدیگره د ښار گوت- گوت د سگرت پلورلو په هیله تر پښو لاندې کړ. مازدیگر چې به کور ته د تلو وخت شو، سگرت پلورونکی به لومړی دوکاندار ته ورغی. هغه ته به یې وریاتې سگرت او د پلورل شویو سگرتو پیسې ورکړې او چې کومې پیسې به ده ته پاتې شوې، هغه به یې مخامخ کور ته ورسره یووړې. په دا بله ورخ به همدا وضعیت بېرته له سره پیل شو .

دا، د کور په خرڅ کې د ده ونډه وه. که څه هم اکثره وخت دومره لویه ونډه نه وه، په تېره بیا په هغو ورځو کې چې مور یې هم کار کاوه. خو اوس چې یې مور له یوې اونۍ راهیسې په کور کې ناروغه ورته پرته وه، د ټول کور خرڅ باید له همدې پیسو پوره شوي وای. اوس یې هم د مور، هم د کشر ورور سترگې یوازې ده ته وراوښتې او دې کار د ده پر اوږو بار لاوردرناوه. همدغه نن سهار وریاد شو. مور یې سخته ټوخېده، ورور یې ښار ته له تلو مخکې ورته ویلي وو:

— چې بازال ته لالې، لږ خوزی هم دل سله لاوله. (چې بازار ته لاړې، لږ خوږې هم درسره راوړه).

پر ده د هغه دا خبره دومره ښه نه وه لگېدلې. مور یې خدازده ولې ورور داسې په خوږو ورته اموخته کړی و، چې اوس یې له ده څخه هم خوږې غوښتې. سره له دې یې منت نه و ورباندې کړی. مازې یې ورته "ښه" کړې وه. بې له دې چې خپله یې هم د خپلې ژمنې پوره کېدل زړه ته لوېدلي وي. خو اوس چې یې د خپلې نن ورځې سودا ته کتل. دا هیله ورکې راولټېده چې ښایي نن د خپل ورور غوښتنه هم ترسره کړای شي. نن یې کار و بار ښه و، تر اوسه لا مازدیگر ته ښایسته وخت پاتې و او ده، دا و ښه ډېر سگرت پلورلي وو، دې فکر د رضایت او غرور خوندور احساس ورکې وځغلاوه. سگرت پلورونکی په همدې چورتونو کې ډوب و، چې یوه بېزن رغ یې د فکرونو لړۍ وشلوله:

— دلته چې شی (څه شی) کیې (کوې)؟

سگرت پلورونکي وارخطا د سینما کارکونکي ته وکتل، چې نابره یې مخې ته شین شوی و. تلولی یې ورغبرگه کړه: — هېڅ.

او چې د هغه سترگې یې بیا هم دغسې نېغې ورکتونکې ولیدې، پرې ورزیاته یې کړه:

— مازې لږ ځان تودوم، بېرته ځم... دباندې ډېر ساده دي.

د سینما کارکوونکي په ملنډو وویل:

— ځان تودوې؟ ... دا څه حمام دی، چې ځان پکې تودوې؟ څه ووزه! ... لنډه غره.

سگرت پلورونکي ته د کارکوونکي وروستی لوز خوند ورنه کړ. خو څه یې ونه ویل، د سر په خوځولو یې ورته "ښه" کړه. دغسې غلی د سینما له دلانه ووت.

دباندي هوا هماغسې سره وه. خو سگرت پلورونکی اوس ښایسته ډېر تود شوی و. له ځان سره یې فکر وکړ، چې د فلم د تفریح تر وخته په ښار کې څه سگرت وپلوري. بیا چې د فلم د تفریح وخت شي، بېرته سینما ته راشي. په همدې نیت مخامخ د سینما اړخ ته پر دوکانونو وررهي شو. هلته یې هم هرځای چې پر خلکو ورپېښېده، د سگرتو ډبلی مخې ته ورته نیوه، هماغه هر وختنۍ خبر یې ورته تکراروله:

— سگرت، سگرت... دغه دي تازه سگرت... پیلترداره سگرت... مزه داره سگرت... واخلي تازه سگرت... .

سگرت پلورونکی ښایسته ډېر په ښکار کې وگرځېده، چې د فلم د تفریح وخت یې رارسېدونکی وگاڼه، راتاو شو، بېرته یې د سینما لار په مخ کې واچوله، هغه اوس لا خوشاله و. بخت یې رښتیا هم نن یاري ورسره وکړې وه. د سگرتو دویم ډبلی یې غوندې پلورلی و. له درېیم ډبلي څخه یې لا څو دانې پلورلي وو، د دې ډبلي ټولې پیسې د ده برخه کېدې. دې فکر یې نرۍ موسکا پر شونډو وغورول. ځان ته یې وویل د فلم د تفریح پر وخت به دغه پاتې سگرت هم په منډه وپلوري، بیا به نو کاله ته له خیره ځي. یو ځل خو یې خدازده ولې زړه ته دا هم ورتېره شوه، چې کاشکې یې نن لږ څه ډېر سگرت ورسره رااخيستي وای. په داسې ښه ورځ یې ښايي هغه هم پلورلي وای. خو بېرته یې ځان په دې قانع کړ، چې همدا پیسې یې هم تر تېرو ورځو ښې دي. دی اوس ډاډه و چې ښايي نن ورور ته څه خوږې وپېرلای شي. گامونه یې لا پسې چابک کړل. په لار کې یې په احتیاط گامونه اخیستل. هرځای چې څه خټې چیکرې په مخه ورتلې لار یې ترې چپوله. سره له دې یې پښې بیا هم لنډې شوې وې، خو ده اوس دومره ری نه په کې واهه.

دغسې د سگرتو ډبلی په لاس کې گړندی او راضي وړاندې ته. چې د سینما مخې ته تېرېدونکي سړک ته ورتاو شو، غاړه یې لږ اوږده کړه، په ځیر یې مخامخ وکتل. هلته لیرې یې سینما تر سترگو شوه. تر اوسه لا د خلکو گڼه گڼه نه پرې مالومېده. خوشاله یې ځان ته وویل: "څه شکر، لکه چې ښه وخت ورته راورسېدم" او پرې وررهي شو. په همدې وخت کې یې له څنگ ته خامه سړکه یوه موټر ته پام شو چې د ده پر لوري پاڅه سړک ته رادرومي. موټر نور هم وړاندې راغی. سگرت پلورونکی د سړک څنډې ته پر خپل ځای ودرېد. فکر یې وکړ هسې نه چې موټر یې څنگ ته د تېرېدو پر وخت د سړک اوبلنې چیکرې جامو ته وروشیندې ځکه یې ښه وگڼله چې لومړی موټر پاڅه سړک ته ورننوتو ته پرېږدي، بیا به د سړک ابلې غاړې ته ورواوري. خو موټر لا پاڅه سړک ته نه و رارسېدلی، چې هلته پنځه شپږ گامه وړاندې پر هماغه خامه سړک ورته ودرېد. سگرت پلورونکی لږ حیران غوندې شو. گونځې ټنډه یې په ځیر

موټر ته وروکتل. ښایستوکی تک سور موټر و. د مخ په سیټ کې دوه همدا شل پنځه ویشته کلن ځوانان ناست وو. د شا سیټ یې هم ډک مالومېده. سگرت پلورونکي همدا سې دوی ته ورکتل، چې موټرچلوونکي د لاس په اشاره ځان ته وروغوښت. سگرت پلورونکي شا و خوا وکتل، هسې نه چې بل چا ته یې اشاره کړې وي. خو چې موټرچلوونکي بیا لاس ورته وښوراوه، دی هم نور مائل نه شو. په بېره د موټر خوا ته ورغی، د موټرچلوونکي کړکۍ ته ودرېد. موټر چلوونکي کړکۍ خلاصه کړه. ده دننه موټر ته وروکتل. د شا په سیټ کې هم درې تنه ناست وو. ټول همدا د موټرچلوونکي په منگ. ټولو سرې ځلنده سترگې دغسې جینگه خوله ده ته ورکتل.

موټر چلوونکي وپوښتل:

—نوم دې چگي شی دی؟

ده وویل:

—سیپودین (سیف الدین).

موټر چلوونکي تکرار کړه:

—سیپودین؟

او له دې سره ټولو په کړس وخنډل. سگرت پلورونکی د دوی د خندا په مطلب پوه نه شو. په تعجب یې زړه ته ورتېره شوه چې په دې کې نو د خندا څه خبره ده، خو څه یې گونډه ویل. دغسې پر خپل ځای ولاړ یې دوی ته ورکتل. موټرچلوونکي بیا ده ته مخ ورواړاوه. سر تر پایه یې له نظره تېر کړ، پسې وې پوښتل:

—څو کلن یې؟

—لس کلن.

موټرچلوونکي بیا تکرار کړه:

—لس کلن؟

او بې له دې چې د ده ځواب ته مائل شي، پرې ورزیاته یې کړه:

—بیا خو نو غټ سپری یې... واده دې کړی؟

دا وخت بیا د ټولو خندا کړس وهل. داسې په تاو یې ورباندې وخنډل چې له زوره یې د یو دوو تنو په سترگو کې اوبښکې راټولې شوې. سگرت پلورونکی پوه شو چې دا خلك خوشې ملنډې ورباندې وهي. نور یې دلته خپل پاتې

کېدل بې گټې وگنل. د بېرته ترې تلو تابيا يې وکړه. خو دی لا نه و ترې خوځېدلی، چې موټرچلوونکي يې د سگرتو ډبلي ته وکتل:

— په دې سگريټو څه کيې؟

— خرڅوم يې.

د موټر د شا له سيټه يوه ټنډمخي ځوان په ماناداره لهجه ورغبرگه کړه:

— ښه؟... ماسکه ويلي خپله يې ځکوې.

او له ورسره ناست ځوان سره يې په کټکي ورباندې وخنډل. سگرت پلورونکي تريو هغوی ته وروکتل. د هغوی دا هر واري خندلو خلق ورتنگ کړی و. له ځان سره يې بې اختياره وويل چې په دې خلکو خدازده څه شوي، چې هسې په خوښې او بېځايه خبرو خاندي. په همدې وخت کې يې موټرچلوونکي د فکرونو لړۍ پرې کړه:

— نو بيا ولې داسې نېغ راته ولاړ يې. راکه يو کوټی (قوټي) سگرت چې ورځ مو همدلته تېره شوه.

سگرت پلورونکي هغه ته مخ ورواړاوه، حيران يې وويل:

— يو کوټی؟

چې هغه وويل:

— هو کنه.

سرگردانه يې پرې ورزياته کړه:

— يو پوره کوټی خو نه لرم.

دې ځواب موټر چلوونکي ته خوند ورنه کړ. بې حوصلې يې وويل:

— نو څومره سگرت لري؟

ده د سگرتو خلاص ډبلی ورته ونيو:

— مازې دغه.

موټر چلوونکي ناراضه سترگې سره تاو راتاو کړې. بيا يې قارجن غوندې ده ته وروکتل، ويې ويل:

— راکه همدغه.

سگرت پلورونکی وروپاندې شو. د سگرتو ډبلی یې لومړی د موټر چلوونکي بیا د آنورو مخې ته ونيو. له دې سره یې د هغوی له خولو څخه د سرکې غونډې یو تېز بوی هم تر سورمو شو. پر سگرت پلورونکي دا بوی ښه ونه لگېد، چې هغوی هر یوه یو یو دانه سگرت ترې واخیست، ده هم تر یو تندی ځان ژر بېرته د دوی له خولو څخه رالیرې کړ. ټولو سگرتونه ولگول. موټرچلوونکي ښه غټ کش له سگرتو وکړ، په څنگ یې ده ته وروکتل. په داسې حال کې چې د دود لوڅره یې پرمخ وړپو کوله، وې ویل:

څه داسې رډ رډ راگورې؟

سگرت پلورونکي وویل:

—پیسې!

او چې موټرچلوونکي وپوښتل:

—د څه شي پیسې؟

د سگرت پلورونکي زړه "شړق" ورته ولوېد. حیران یې له ځان سره یې وویل څنگه د څه شي پیسې، وارخطا یې لارې تېرې کړې ورغبرگه یې کړه:

—د سگرتو پیسې.

موټرچلوونکي په کش داره لهجه تکرار کړه:

—د سیگ... ری... ټو... پیسې؟!

او ماناداره یې خپلو انډیوالانو ته وکتل. هغوی هم ماناداره موسکا په شونډو یو بل ته سره وکتل. څنگ ته ناست ځوان یې وویل:

—رښتیا وایې کنه.. ورکه پیسې.

ده په نرمه هغه ته "ښه" کړه، ده ته یې وویل:

—راشه!

سگرت پلورونکي د پیسو په تمه وروپاندې شو. خو موټرچلوونکي نابیره له جاغور راونیو، په زوره یې ځان ته راکش کړ. بیا یې په داسې حال کې چې تېرې سترگې د هغه ډارېدلو سترگو ته نیولې وې، وویل:

—واخله!

او په تاو يې بېرته له ځانه پورې واوه. سگرت پلورونکی شا په تخته د سړک په خټو کې ولوېد. يوه سوي درد يې په ملا کې څړيکه کړه. په خټو لوند خيشت پړنگ په ژړا شو. د هغه د ژړا سوي بڼغ د دوی د خندا له کړس سره په سره هوا کې خپور شو. خو په شدت د موټر د خوځېدلو غره‌هار دا دواړه بڼغونه په ځان کې ومروړل.

کال 28/2/1358 هـ ل

کابل- افغانستان

نه راستنېدونکې مدن لال

د ډاکټر مدن لال ټوکې په ټول روغتون کې مشهورې وې. د داخله ناروغيو په برخه کې خو بيا داسې څوک نه و، چې د ډاکټر مدن لال نوم ورواخلي او د ده خوله ځای په ځای پرې وپړه نه شي. چې هر چا ته به دې يې نوم ورواخيست، موسکې شونډې به يې سر درته وځانډه، له لنډې خدا سره به يې وويل:

—خوشې ريشخند د خدای دی .

او دا خبره بېخي پرځای وه. بس سهار چې به په روغتون راننوت، بيا به نو تر مازديگره پورې دی و، ټوکې ټکالي به وې او په هر چا او هر شي پورې ملنډې او "ريشخند بازی" به وې. عجيبه يې لا دا چې هغه ته خدای څېره هم دغسې ريشخند غوندې يو شی ورکړې وه: بې ډوله غټ پرسېدلی مخ، چې له لنډو وروځو پرته به يې ټول پاک خرييلی و او مدام به د کوم مستري يا قصاب د مخ غوندې تور غړيچن برېښېده. په دې مخ کې يې بيا د کونگرې غوندې تورې گردۍ سترگې، لنډه، خو پراخه پزه، نری سنت او اوږده لږ سره ليرې غاښونه، چې د پاسنۍ شونډې د لنډوالي له امله به تل د باندې راوتلې وو، داسې ښکارېدل چې تا به ويلي خوښې پېښې درته کوي. سر يې تر څنگه پورې پاک سخر و، چې د لنډې غاړې له امله يې امانت په اوږو سپور مالومېده او ان له ليرې به د يوې غټې تناکې په شان روڼ ځلېده. ونه يې ټيټه وه، پښې يې هم نری او لنډې وې. خو په همدې پښو يې بيا داسې يوه غټه خېټه وربار وه چې سړی به حيران ورته پاتې شو چې څنگه يې لا وړای شي. ښايي له همدې امله داسې واز واز پر لارې ته، لکه غولنگونه چې يې شوږېدلي وي او د هر گام په اخيستو يې زخموڼه ورته سوځي.

په دې قد او قواره که ډاکټر مدن لال په ښار کې په مخه درغلی وای، د بل هر چا گومان به دې پرې کړی و، نه د کوم ډاکټر. خو دلته په روغتون کې يې، نه يوازې دا چې په ډاکټرتوب کې چا شک نه شو کولای، بلکې ټول په دې قانع هم وو، چې هغه په خپل کار پوه او تکړه ډاکټر دی. له همدې امله هم ناروغانو او هم همکارانو د يو ډول احترام په سترگه ورته کتل. ده هم نور، تر خپلې وسې پورې د هر چا خيال ساته. خو يوازې د ټوکې په وخت به خبره نوره شوه. په دې برخه کې يې په هېچا او هېڅ شي کې رى نه واهه. سره له دې چې ځينې وخت به يې ټوکې لږ "بې سره" غوندې شوې، خو بيا به يې هم چې پر هرچا ټوکه وروبراره شوه، بې پروا او نېغ په نېغه به يې پرې وکړه .

يوه ورځ د داخله ناروغيو ډاکټران، ټول د سر طبیب په کوټه کې مجلس ته راټول وو، مجلس، د هر وخت په شان د روغتون د کار په بهير پيل شو او په دې برخه کې د ستونزو او د هغوی د ليرې کولو په وړانديزونو وړاندې لاړ. او په پای کې يې هم سرطبیب په هره برخه کې خپلې لازمې لارښوونې او مشورې ورکړې. چې مجلس خلاص شو، سرطبیب په خپل لگښت راغوښتی کواکولا پر ټولو وپېشله او په دې ډول يې خبر له "رسمياتو" څخه "شخصياتو" ته کړه، ډاکټران هم خوشاله پر ځای ناست پاتې شول او د کولا بوتلونه په لاس يې ورو ورو له يو بل سره خپلې مرکې پيل کړې. خدازده څومره وخت تېر و، چې سرطبیب موسکې شونډې مدن لال ته وروکتل، وې ويل:

— ډاکټر صېب؟

— صيب.

چې ټول چپ شول، سرطبيب غلی دوی ته سترگه ووهله، وړاندې لار:

— په دې یوه شي هېڅکله پوه نه شوم .

مدن لال، په داسې حال کې چې سترگې یې هماغسې د کولا بوتل ته نیولې وې، وپوښتل:

— په څه شي صېب؟

او سرطبيب وپره خوله پسې زیاته کړه:

— ویم ته گوره... دا زه چې هرڅومره وریجې غوښې خورم. هرڅومره غوړې ښورواوې ورته وهم، بیا مې هم نس وچ کلک راپورې نښتی دی.. او ته له دال او چپاتۍ پرته بل شی خورې هم نه. خو چې خپټې ته دې گورم... د میندوارې ښځې غوندې، نام خدا ورځ په ورځ برو ته پسې راوړې... چې په دې کې یې لا څه حکمت دی؟

ډاکټر مدن لال مضر غوندې وموسل، وې ویل:

— حکمت خو یې ډېر ساده دی صېب.

او چې سرطبيب وویل:

— وایه کنه، چې موږ هم پوه شو .

ده هم ځای په ځای ورغبرگه کړه:

— که تاسې هم ډېر بادونه خوشې نه کړئ صېب، خپټه به مو همدغسې پروته راوړي.

دا وخت چې ډاکټرانو هرڅه وکړل، د خپلې خندا مخه یې ونه نیولای شوه. لومړی یې ورو او بیا یې په ټولو په کرس وخنډل. سرطبيب هم پیکه خوله او ژبې سترگې وویل:

— یره، خو ډېر بې حیا سپری یې.

او ناچاره له دوی سره په خندا ورگډ شو.

یوه بله ورځ هم د روغتون تحویلدار عین الدین خان ته، چې ډېر لمونځ گزاره سپری و او مدام به یې تسبیح په لاس شونډې په ذکر رپېدې، خدازده څه چورت ورغلی و چې په دالېز کې ډاکټر مدن لال ته ورتاو شو، ورته وې ویل:

— ډاکټر صېب؟

— ها؟

— يوه خبره درته وکم، خپه کېږې خو به نه؟

مدن لال حيران ورسره ولاړ و، همکارانو ته وکتل وې ويل:

— نه، تاويلدار صېب، وايه څه خبر؟

عين الدين خان پر ږيره لاس راوګڼې، وې ويل:

— ویم کشکې مو سولمان وشي .

او چې ده هماغسې حيران وپوښتل:

— ولې؟

تحويلدار هم په هماغه مهربانه لهجه، پسې زياته کړه:

— ته گوره ډاکټر صېب، داسې ښه سپړی يې... هرڅه دې شکور ښه دي.. دا دونيا خو دې شکور بېخي ښه ده. کشکې ايمان راوړې، چې اخيرت دې هم سم شي. جنت ته به لاړ شې، که خدای کول... که مې رينستيا پوښتې، د دوزخ اور مې ولاکه درباندي لورېږي.

له دې سره د مدن لال سترگو خپله خاصه ځلا وکړه. همکاران يې پوه شول چې بيا ټوکه ورغله، وې خندل، وې ويل:

— هې، هې، تاويلدار صېب... چې هېڅکله په خبر پوه نه شوې.

تحويلدار په تعجب وروکتل، خو مخکې له دې چې څه وويلای شي، ډاکټر مدن لال هماغسې ورزياته کړه:

— دوزخ ته به نه نوزه ولې ځم زوروره؟.. دوزخ ته خو به ته خوارکی روان يې چې دلته دې هم له لمانځه او اوداسه پرته نور څه ونه کړل. څه پکر که يې چې جنت يې تا غوندې ناشوقو ته جوړ کړی دی، ها؟.. ته سکه وايې هلته به هم دغسې تسپې په لاس او جای نماز پر اوږه ورته گرځې، ها؟...

او خپله يې په خپل ځواب کې وويل:

— ولاکه يې مخ لا ووينې!.. تې (ته يې) خپله پکر وکه.. ستا دا شين کتې سر او بېره ږيره که د جنت حورې وويني نو څه شی به وکي، ها؟.. ویم په خدای چې په چغو چغو خو هرې خوا ته درنه وتښتې!.. ته سکه وايې دا دومره ښايسته حورې خدای دې ته پيدا کړي چې بيا يې ستا په سر او ږيره وډاروې، ها؟...

دا وخت يې د همکارانو خدا خبر ورغوځه کړه. د تحویلدار خوله هم پرې جینګه شوه. او مدن لال د دوی په خدا کې بېرته وړاندې لار:

—ویم که زما منې، نو راځه سرپه ته هم له خیره راهندو شه... هم به په دې دنیا مور غوندې خپلې سندرې ورته وایې، اتیونه به ورته کوې، هم دې هغه دنیا د مرچو له قراره بوله... که څنګه؟

او د همکارانو خدا يې بیا په کې ورکړس وهل. د ډاکټر نصیري خو بېخي اوسنکې په غومبورې راوبهېدې. په داسې حال کې چې لمدې سترګې يې په ورغوي پاکولې، وپره خوله يې عین الدین خان ته وروکتل، وې ویل:

څنګه شوې، تاویلدار صېب؟... ښه يې کړي، که نورڅه هم غواړې.

او تحویلدار ته چې پوره خر شوی و. بله هېڅ چاره ورپاتې نه شوه، بې له دې چې سر وڅنډي ووايي:

—دا کاپر ولاکه د خدای لارې ته راولې.

او دغسې د ټولو په خدا کې ترې رهي شي.

خو له دې ټولو بې سره غوندې ټوکو سره- سره، ډاکټر مدن لال بیا هم پر ټولو گران و. هېچا څه خاصه مدعا يا خدای مه که دښمني نه ورسره درلوده. ټول پوهېدل چې هغه که له خولې یوڅه خوشې دی، نو هغومره يې بیا زړه پاک او بې غرضه دی. هغومره يې ښه هر چا ته رسي او په دې خبره، ان د لابراتوار تکنېشن سلیم جان لا قانع و، چې ډاکټر مدن لال تر بل هرچا ډېرې ټوکې ورباندې کولې. هغه لیدل چې ډاکټر مدن لال که له یوې خوا ټوکې ورباندې کوي، نو له بلې خوا يې هغومره نازوي هم، هغومره ځان د ځينو نورو غوندې ورباندې ډاکټر کوي هم نه. پر دې سربېره، داسې نه وه چې ډاکټر مدن لال نو گنې یوازې په ده باندې خپلې ټوکې کولې. نه، هغه د ده هره ټوکه هم په ورین تندي زغملې وه او مدام يې د یوه انډیوال غوندې چلند ورسره کړی و. او دا هغه څه وو چې سلیم جان تر اوسه په وار وار ترې لیدلي وو او هر وخت يې له دې امله ښه ترې راغلي و.

په دې ډول، د دوی ژوند دغسې راضي او خوشاله په وړاندې روان و، چې یوه ورځ یوناڅاپه خلقیانو کودتا وکړه او ټول شیان بل ډول شول. بس چې د "انقلاب" د هغو لومړیو ورځو ولولې کښېناستې، نو هر لور "انقلابي بدلونونه" هم پیل شول. ښکاره خبره ده چې د دوی روغتون هم له دې پېښو خوندي پاتې نه شو. دلته هم د "ثور انقلاب" خپل "انقلابي چلند" راواخیست. تر ټولو دمخه عین الدین خان تحویلدار د اخواني په نامه ونيول شو، چې بیا يې نه د مړي پته ولگېده، نه د ژوندي. بیا دروغتون سرطیب "له ښه مرغه" مازې له کاره پسې واخیستل شو او پرځای يې "انقلابي سرطیب" له "خلقي روحيې" او "انقلابي ولولو" سره راغی. په دې پسې څو نور ډاکټران او د روغتون کارکوونکي هم، څوک په دغه څوک په هغه نامه، تري تم شول او پاتې کسان د "گوندي ملگرو" له خوا تر "انقلابي څارنې" لاندې ونيول شول. بس په څو ورځو کې ډار او وارخطايي هر لور خوره شوه. هر چا ته چې دې کتل، له خپل

سيوري په تېنبه کې وه. ټول پر ټولو شکمن وو او هر چا له هر چا ځان ساته. په تېره بيا دى نوى راغلى د اداري مامور، سمیع الله خان همدرد، خو د ټولو په هډو ساړه ورننويستل. دا د خدای بنده، سره له دې چې مازې د مامور په حيث روغتون ته راغلی و، بيا هم داسې په هر چا ورخلقي خلقي کېده، لکه دا ټول روغتون چې يې د پلار په قواله وي. په هر چا چې به يې خوله ور خلاصه شوه، ځای پر ځای به يې هم د "ارتجاع گوداگی" ترې جوړ کړ، هم "د امپرياليزم". اوس نو کوم و هغه د نر زوی، چې ترې خلاص يې کړي .

له همدې امله ټولو په دې امين کړه چې دا سړی "بې څه" نه دی. په دې وړه څوکۍ داسې په هر چا ورتېره تېره کېدل، خوشې او وړيا نه شي کېدای. ضرور کومه "غټه پایه" لري. ځکه خو ټول ليرې ترې گرځېدل. د ده هم خدای شته له هېچا سره چندان جوړه نه وه. يوازې له تکنېشن سليم جان سره يې وضعیت يو څه سم و، هغه هم په لومړي سر کې نه، هسې يې وروسته وروسته لکه چې طبع ورسره ولگېده .

طبيعي ده چې دا ټولې خبرې د دې سبب شوې، چې هرڅوک ځان له نويو انقلابي شرايطو سره "عيار" کړي او په خپلو خبرو او کړو وړو کې بدلون راولي. خو ډاکټر مدن لال بيا هم تر ډېره حده هماغه سړی پاتې و. نه يې له خپلو ټوکو چندان لاس اخیستی و، نه يې هم نور کړه وړه له نويو شرايطو سره په لازمه اندازه عيار کړي وو او دا کار يې د نژدې انډيوالانو د اندېښنې سبب و. ځينې ځينې خو يې له دې امله ورته په قار لا وو، سره له دې يې په خوله لاس ايښی و، که گوندې خپله واوړي. خو چې دى بيا هم سم نه شو، نو اخر د دوی حوصله هم ورته تمامه شوه. هماغه و، چې ډاکټر افصلي يوه ورځ له ځان سره گونښه کړ او وار د واره يې ورته وويل:

—مدن لاله! دې خولې ته دې لږ پام کوه .

او چې ده حيران وروکتل، نو هماغسې په کلکه وړاندې پسې لاړ .

—گوره سړيه!.. دا هغه وختونه نه دي، چې هرڅه دې زړه غواړي، ويې ويلای شي، دا د خلقيانو حکومت دی، د سرو خلقيانو!.. پوه شوې؟

خو ډاکټر مدن لال بيا هم خبر په ټوکه واړوله:

—پويېرم چې د خلقيانو حکومت دی.. مگر دا په ما پورې څه اړه لري؟

—څنگه په تا پورې اړه لري؟

—رښتيا وايم.. د خلقيانو يې له ما سره څه؟

او مخکې له دې چې ډاکټر افصلي څه وويلای شي، هماغسې په ټوکه وړاندې لاړ:

—زه خو شکر هندو یم کنه.. تاسې غوندې مسلمان خو نه یم چې خپل دین راته جنجال شي.. زما یې ستاسې په کمونیستی او اخواني توب څه، ها؟...

ډاکټر افضلې چې ښکاره بې حوصلې شوی و، په قار ورغوڅه کړه:

—دا خوشې چټیات مه وایه سرپه... دا خلقیان دي، خلقیان!.. په دې خبرو دې نه دي ویشتلې، چې هر چا ته یې زړه تنگ شي چاره یې ورکوي .

او ډاکټر مدن لال، چې خدازده ولې د ډاکټر افضلې بې حوصلې توب خوند ورکاوه، بیا هم هماغسې موسکې شونډې وویل:

—ویم که خلقیان هم دي، د هندو او مسلمان تمیز خو به کوي کنه.. دومره خو به دوی هم پویپرې چې یو هندو اخواني کېدای نه شي. که څنگه؟

ډاکټر افضلې ته لا قار ورغی، په ملنډو یې تکرار کړه:

"—د هندو او مسلمان تمیز خو به کوي!" هه... دا دومره خلک یې ټول په مسلمانی ونيول، ها؟.. دا ټول اخوانیان وه؟

او په داسې حال کې چې تریو تندی یې نېغ د ډاکټر مدن لال سترگو ته کتل، پسې زیاته یې کړه:

—هسې خدای خدای کوه چې گوتو ته ورنه شي.. که یې یو وار شکنجو ته ورکړې، بیا به دغه ته هندو په جار جار چغې وهي، چې تر تا بل غټ اخوانی نه شته!... پوه شوې، که دې اوس هم سر نه دی خلاص؟

دا ځل مدن لال هم ټوکې پرېښودې، مهربانه یې ډاکټر افضلې ته وکتل، وې ویل:

—پوه شوم انډیواله، بېخي پوه شوم... دوخته لا پوهېدم.

او له لنډې چوپتیا وروسته په اندېښمنه لهجه وړاندې لاړ:

—گوره ډاکټره! ما ته دا ټولې خبرې رامالومې دي، خو بیا هم... ته ښه خبر یې چې زه د دې گوند او گوندبازیو سپری نه یم... نه مې د چا له دولت سره غرض شته، نه له سیاست سره... ډاکټر سپری یم خپله ډاکټري ورته کوم، په دې کې به لا څوک څه راسره لري؟.

له دې سره ډاکټر افضلې هم نرم شو، وې ویل:

—موږ هم نه دي ویلي چې سیاسي سپری یې... ما ته گوره، په هېڅ گوند کې نه یم. بیا مې هم له ډاره میرگي نیسي... پویپرې؟، دا بل ډول خلک دي.. خدای دې په گیر مه ورکوه. که یې یو وار گیر کړې، بیا دې څو گوندي

توب او نه گوندي توب مالومېږي. د وخته به يې لا څرمن درنه کښلی وي... دا خلك سپری اول له تېغه تېروي، بيا يې پوښتنه کوي چې ملامت و که نه.

ډاکټر مدن لال خدازده ولې بې حوصلې شو چې په لږ لور رغ يې ورغبرگه کړه:

— ښه، نو څه شی وکم، ها؟

— هېڅ، خپلې خولې ته دې پام کوه، چې يوه بېځايه خبر ونه کې.

— نه مې ده کړې، سرپه.. يوه بېځايه خبره مې هم نه ده کړې، که مې کړې وي هم، مازې ټوکه به مې کړې وي. هغه هم ونه کم؟

— هوکنه... اصلي خبره همدا ده چې ټوکو ته دې پام کوه. هسې نه چې په کومه بده بلا ترې واورې.

مدن لال چې نور هم بې حوصلې شوی و، لالهانده وچونگېده:

— تر دې خو نو سم راته ووايه چې مړ شه.

او دې ځواب يې د ډاکټر افصلي حوصله هم ختمه کړه. تېره يې وروکتل په گواښ يې وويل:

— ډېر بحث ته حاجت نه شه. ته پوه شته او کار دې... چې زړه دې غواړي هغسې وکه، خو دومره درته وایم چې ما، دا دی د ټولو په نمايندگي غاړې درباندي خلاصې کړې، بيا ونه وايې چې چا نه وو راته ويلي.

او چټک له کوتې څخه د وتو په نيت وخوځېد، خو وره ته يې لا نه ورسېدلی، چې مدن لال پسې رغ کړه:

ډاکټره!

او چې ډاکټر افصلي ودرېد، ورغی، ټينگ يې په غېږ کې ونيو، وې ويل:

— خیر یوسئ، چې دومره غم مې درسره دی .

ډاکټر افصلي په خواخوږۍ ورته وموسل. بيا يې د ډاکټر مدن لال سترگو ته وکتل چې اوبښکې په کې راټولې وې، نرم يې په اوږه کښېکښود او دغسې چوپه خوله ترې ووت.

له ډاکټر افصلي سره رغېدو د ډاکټر مدن لال په وضع کې يو څه نور بدلون هم راوست، هسې خو يې پخوا هم د خلقيانو له راتلو سره ټوکې لږې کړې وې، خو اوس يې هغه د چا خبره هر کار په اوداسه کاوه. سره له دې چې سپری له ورايه پرې پوهېده چې څومره له دې کبله ځورېږي، بيا يې هم انډيوالانو په خوښۍ سره ليدل، چې ډاکټر مدن لال اوس په لا ډېر زيار خپلې خولې ته پام ساتي. مازې وخت ناوخته به بيا هم کومه بې سوره غوندي ټوکه ترې

وشوه. خو دا کار به یې یوازې هغه وخت وکړ، چې لومړی به یې هېڅ طاقت ونه شو او دویم به ښه ډاډه و، چې په نژدې شا و خوا کې له "خلقي ملگرو" څخه څوک نه شته. او بېخې ټوکې پرېښودل یې د یوې "تاکتیکي محاسبې" له مخې خپله هم نه غوښتل ده باور درلود، چې که یو دم له ټوکو لاس واخلي او یومخ بل سپری شي، نو ارو مرو به خلقیان پرې شکمن شي چې دا سپری ولې داسې یو دم چوپ شو؟ ضرور کوم پسات په کې شته! له همدې امله یې له ځان سره پتیبېلې وه، چې ورو ورو او په تدریج سره دا کار وکړي، هم به یې خپل زړه له خپګانه نه وي چودلی، هم به هرڅه ټولو ته عادي او نورمال برېښېدلي وي. خپل دا فکر یې څو ورځې مخکې ډاکټر نصرت ته هم بیان کړی و، د هغه هم ورسره خوښ شوی و، مازې دومره یې په پای کې ورته ویلي وو، چې بیا هم له احتیاطه کار واخلي.

په دې ډول کارونه ورو ورو مخ په سمه روانېدونکي وو، چې اخر هغه سهار وختي هم راوړسېد. ډاکټر مدن لال د هر وخت په شان د ناروغانو د ناروغیو رپوټونه په لاس، کوټه په کوټه گرځېده. دومره ناروغان یې لا نه وو لیدلي، چې د اداري سرکاتب عبدالصبور خان مخې ته ورغی. تریو تندي او نیولې څېره یې گېډه ټینګه په منگولو کې نیولې وه. د خوږو له زوره یو مخ ستمېده، چې ده ته راوړسېد، دستي یې ترې وپوښتل:

— څه پېښه ده صبور خانه!... څنگه داسې تاو وپېچ کېږي؟

عبدالصبور خان منگولې لا په گېډه ټینګې کړې، زهیر وچونگېده:

— پوښتنه یې مه کوه ډاکټر صېب... له پښو ولوبدم.

— ولې؟... خیر خو دی؟

— نس مې ډېر راته خوږېږي.. درسته شپه په عذاب وم، له نیمې شپې راهیسې مې سترگې نه دي ورغلي.

ډاکټر مدن لال په خواخوږۍ سر ورته وخوځاوه، د سرکاتب گېگېډې ته یې وکتل، وې ویل:

— حتماً به څه شی بد درباندي لگېدلی وي.. بېگا دې څه شی وخورل؟

— نه پویېرم صېب... چېرته مېلمه وم، خدازده څه زهر او زقوم مې وخورل چې داسې مې په خپته کې کاني شول، هېڅ نه هضمېږي.

او بیا له درده وستمېده، خو ډاکټر مدن لال په کټکي پرې وخنډل:

— زوروره! ډوډۍ که د بل وه نس خو دې خپل و کنه... چې ډوډۍ وړیا شي، سپری به ځان پې وژني؟

بیا یې د عبدالصبور خان گېډه څو ځایه کنیکېښوده، وې ویل:

— راځه!

او مخکې شو، سرکاتب هم دغسې نارمه ورپسې وخوځېد، چې لا براتوار ته ورسېدل. مدن لال په کین گوت کې ولاړې الماری ته ورغی. دوه د تابلیتو پاکتونه یې ترې راوویستل، بېرته ده ته راغی، وې ویل:

__واخله!... دغه د هضمیت گولی دي، دا نورې هم د خوړو لپاره دي... یوه یوه دانه یې همدا اوس دستي وخوره، که یې فایده ونه کړه، یو سات پس ته یوه بله د هضمیت گولی هم وخوره... او گوره.. بادیگر د بل په ډوډۍ ځان مه وژنه. پوه شوې؟... څه زیاتې.

عبدالصبور خان زهیر ورته وموسل، دوه تابلیته یې په هماغه لابراتوار کې له ستوني تېر کړل. وروسته له هغه یې له ډاکټر مدن لال څخه مننه وکړه. بېرته ترې رهي شو. شېبه پس دی هم دالېز ته پسې راووت، چې له لیرې یې سرکاتب بیا هم دغسې په عذاب روان ولید، په زوره یې ورېغ کړه:

__گوره صبور خانه! تا ته وایم!

او چې هغه تر شا وروکتل، هماغسې په لوړ اواز یې پسې زیاته کړه:

__چې دباندي ووتې، یو څو نه راستنېدونکي تېزونه هم واچوه... روغ رمټ به شې!.

له دې سره په دالېز او نژدې شا و خوا کوټو کې خلکو وخنډل. سرکاتب هم په زحمت خوله جینگه کړه، له څو واړه سر ځنډلو وروسته بېرته رهي شو.

ورځ د معمول په شان تېره شوه. خو په دا بله ورځ ډاکټر مدن لال بې له کومې مخکېنۍ خبرتیا کار ته رانه غی. نه یې د ناروغۍ پاڼه راولېږله، نه یې د عادت پر خلاف د خپل نه راتگ چا ته څه ویلي وو. همکاران یې لږ حیران شول خو دومره ری یې په کې نه واهه، ځانونه یې په دې قانع کړل چې ښايي کوم ناڅاپي کار ورپېښ شوی وي او دی یې د احوال ورکولو ته نه وي پرې ایښی. خو چې په دا بله ورځ یې بیا هم درک نه شو مالوم، نو ورو ورو دوی ته هم اندېښنې ورپیدا شوې. په اوسنیو شرایطو کې داسې ترې تم کېدل؟... څه داسې خبر نه وه چې سړی په کراره پرېږدي. هماغه وو چې د دوی زړونو هم بې اختیاره بدې گواهی پیل کړې، چا و چا خو لا خدازده څه څه خوبونه ورته ولیدل. غرمه مهال اخر د ډاکټر افضلې طاقت ونه شو، دې نورو ته یې وویل چې که ډاکټر مدن لال نن هم روغتون ته رانه غی، ضرور به یې مازدیگر کاله ته ورځي او درک به یې مالوموي. خو دوی لا په همدې چورتونو کې وو، چې مدن لال یو ناڅاپه راپیدا شو، هغه هم روغ رمټ. تر ټولو مخکې ډاکټر نصیري ولید. وارخطا وروړاندې شو چې پوښتنه ترې وکړې، خو ډاکټر مدن لال مازې ترخه ورته وموسل. دغسې چوپه خوله د سرطیب کوټې ته ترې ننووت. چې بېرته راووت، هم ورته نه ودرېد. بس دومره یې ورته وویل چې:

__اوس نه.. بیا پس ته.

او هك حيران ډاكتير نصيري يې پر خپل ځای ولاړ پرېښود. پاتې ورځ يې هم په کار مشغوله تېره کړه. رخصتي ته ايله نيم ساعت پاتې و، چې د ډاکټر نصرت په کوټه کې سره يوازې شول، دوی هم سمدستي ترې وپوښتل.

— خیر خو و ډاکټره... څنگه داسې يو دم وړک شوی؟

مدن لال پیکه خوله ټولو ته وکتل، وې ويل:

— بڅ مه لره چې بلا وه برکت يې نه و... هسې خدای بچ کړه.

او په لنډ ډول يې ټوله کيسه ورته وکړه، چې څنگه ورمه شپه د اگسا خلکو (د انقلاب د گټو ساتندويه اداره، يا د نور محمد تره کې استخبارات) له کاله ويستلی او له ځان سره بېولی و او بيا يې هلته څنگه او څومره په ټولو ډېولی و. له دې سره يې لمن پورته کړه، ملا او ډډې يې دو ټه وروښودې چې يومخ تغمې تغمې وې، پسې وې ويل:

— کوناتي او لينگي مې تر دې لا بتره دي.

ډاکټر نصيري بې اختياره وپوښتل:

— نو وې نه ويل چې ولې؟

ډاکټر مدن لال ترڅه ورته وخنډل:

— ويلي يې د ثور پرتمين انقلاب ته مې سپکاوی کړی.

او چې دوی حيران وويل:

— هن؟!!

د خپلې خبرې په روښانتيا کې يې پسې زياته کړه:

— ابله ورځ سرکاتب صبور خان راغی ډېر په عذاب و نس يې خوږېده. گولۍ مې ورکړې، ورته ومې ويل چې يو څو نه راستنېدونکي تيزونه هم واچوي. بس همدا خبره يې راته بانه کړه.

دې خبرې ټول بې اختياره وموسول. خو ډاکټر افضلې بېرته تندی تريو کړ، په منت ناکه لهجه يې وويل:

رښتيا وايې کنه... نه راستنېدونکی خو دوی د ثور انقلاب ته وايي. تا بيا په تيز باندې څنگه دا نوم ايښوده؟

ډاکټر مدن لال، لکه ملامت ماشوم، ځوړند سر ورغبرگه کړه:

— خوشې مې خولې ته راغله.. زه څه خبر وم چې ټوکه به راته متاکه شي؟

ډاکټر نصرت وپوښتل:

— چې څنگه يې بېرته راخوشې کړی؟

مدن لال وويل:

— هسې خدای فضل راباندې وکه... ويلي يې، مور خبر يو چې له انقلاب ضد بانډونو سره تړاو نه لري، ځکه مو دا ځل مازې غوړونه درتاو کړل، چې باديگر داسې رذالتونه ونه کي، خو که درپوه شوو چې نور پسات هم درکې شته، بيا به دې نو مور هم ښه سم خوښ شو!

او د دې نورو غوندې په چورتونو کې ډوب شو. اخر ډاکټر افصلي چوپتيا ماته کړه. هماغسې قارجن يې مدن لال ته بيا منت پيل کړ:

— په خوله مې درته وويل چې دې خولې سره دې پام کوه، پام کوه... خو نه، هېڅ اثر يې درباندي ونه که. لکه دېوال ته چې مې ويلي وي.. اوس دې وليدل چې څه يې دروکړه؟

بيا چوپ شو، چې قار يې سره کښېناست، نرم او د نصحت په دود وړاندې لاړ:

— خير.. دا ځل خو بچ شوې، په اينده کې پام کوه.

بيا يې دې نورو ته مخ ور واړاوه پسې زياته يې کړه:

— بايد ټول له احتياطه کار واخلو. دا وخت د بېخايه خبرو نه دی، خدای مه که په داسې بلا به اوښتي يو، چې بيا به خپله هم ورته حيران يو.

ډاکټر نصيري سر وگراوه، سرگردانه يې لکه له ځان سره چې رغېږي، وويل:

— چې دا به د چا پسات وي؟

ډاکټر افصلي ورغبرگه کړه:

— نو بل به يې لا څوک وي سرپه... زه خو يې د همدې سمېع الله خان کار بولم.

چې ټولو ورسره ومنله، ډاکټر نصرت بيا قارجن پرې ورزياته کړه:

— اها... اوس رامالومه شوه چې دا د خنزير بچي ولې داسې په هر چا وربرگ برگ کېږي.

ده ته هم ټولو سر وخواوه، هماغه وو چې په يوه سلا يې پرېکړه وکړه، چې سبا به کار ته له راتلو سره سم، خپل ټول باوري انډيوالان د سمېع الله همدرد د اگسا له غړيتوبه خبروي او ترې غواړي به چې ليرې دې ترې گرځي. يو بل

کار هم وشو. هغه دا چې، ډاکټر مدن لال هم له دغې ورځې وروسته په نژدې انډيوالانو کې په "نه راستنېدونکي مدن لال" مشهور شو.

په دا بله ورځ چې روغتون ته راغلل، نوربنتيا يې هم سملاسي د خپلې پروني پرېکړې په عملي کولو لاس پورې کړل، هر چا ته چې يې هر باوري انډيوال يوازې په گير ورغی، د سمېع الله همدرد په باب يې خبرداري ورکړ او ترې وې غوښتل چې پام دې ورسره کوي. ډاکټر مدن لال خپله لابر اتوار ته ورغی. چې له تکنېشن سليم جان سره يوازې شو، لومړی يې د هغه د پوښتنې په ځواب کې خپله ټوله کيسه ورته وکړه، بيا يې ترې وغوښتل چې د اداري څانگې له سمېع الله خان همدرد څخه دې ځان ژغوري ځکه چې د اگسا غړی دی او د ټولو په باور دی هم، هغه په گير ورکړي. سليم جان لکه هېڅ چې يې زړه ته نه وي لوېدلي، حيران وويل:

— څه و...!.. يې!.. سمېع الله خان!؟

او چې ده ورته "هو" کړه، نو ډېره مننه يې ترې وکړه، چې دی يې هم پرې خبر کړ. بيا يې ټينگه وعده ورکړه چې ضرور به ځان ترې ساتي. خو چې مدن لال ترې ووت، په ارامه يې اوږده ساه وکښه او راضي يې له ځان سره وموسل، چې راز يې تر اوسه لا چا ته نه و رسوا شوی.

لفبرا، انگلستان

1999/3/17 م کال

د لاس بیه

نه پوهېږم ولي ځينې خلك داسې دي چې په هغه اول نظر دې لا بد ترې راځي. برناحقه، بې مجبه بې له دې چې خپله يې هم په علت پوه شې. او ځينې نور يې بيا همداسې بې له كوم خاص دليله ښه درباندي لگي .

غني، له ښه مرغه په دې دويمه ډله کې راته. سره له دې چې نه يې خوی خاصيت رامالوم و، نه يې نور کړه وړه او څېره د څه خاصې پاملرنې وړ وه، بيا مې هم خدای شته په هغه لومړي ځل ليدو ښه ترې راغلل؛ او دا، اوړی يو ښايستوکی سهار و. زه د هر وخت په شان دفتر ته روان وم. له ښايسته ډېرو اشنا کورونو او واټونو دغسې بې خياله تېر شوم. اخر هغې نوې جوړېدونکې ودانۍ ته ورورسېدم چې له پسرلي راهيسې بيا کار پرې کېده. د ودانۍ کار ښه پرمخ تللی و. استاکاران يې اوس د چت په پوښلو لگيا وو. له عادت سره سم مې نن هم دغسې په تلو تلو کې وروکتل. لا سم نه وم ترې تېر، چې غني مې وليد وچ کلک د منځوۍ ونې خاوند ځوانکی و، له اوږدې نرۍ غاړې او تېره لمر وهلي مخ سره د خټو ډکه کاسه پر سر له اوگيرې څخه د ودانۍ خوا ته رهي و چې ما ته راورسېد، خدازده څنگه مې وروکتل چې لنډ ودرېد، راته وې موسل. ما هم نرم ورته وموسل، ترې تېر شوم. مازديگر چې بېرته تلم، هم تقدیری بيا په مخه راغی او يو بل ته له بيا موسلو وروسته هريو په خپله لاره لاړو.

دوه ورځې همداسې تېرې شوې. په دې دوو ورځو کې مې هغه څو ځله نور هم وليد. هرځل هماغسې په مازې موسلو له يو بل څخه تېر شوو، بې له دې چې څوک خوله په خبر خلاصه کړو، خو د درېيمې ورځې په مازديگر غني بيا وار راڅخه دمخه کړ او د لومړي ځل لپاره يې سلام راواچاوه. خوشاله مې د سلام ځواب ورکړ. لنډ ورتم شوم او د کار سترې مشې مې ورته وويله. په دغه ورځ مې يې د نامه پوښتنه هم وکړه. ښکاره ده چې زموږ خبر وروسته له دې په همدې ځای ختمه نه شوه. ورو ورو له يو بل سره وږغېدو او د ورځو په تېرېدو مو تر يوه حده سره وپېژندل. زه اوس خبر وم چې غني د مور و پلار مشر اولاد دی، تر اتم ټولگي پورې ښوونځي ته تللی، دوه وروڼه او يوه خور لري، چې اوس هم ښوونځي ته ځي. مور يې ژوندۍ ده او په کاله کې د خلکو جامې په مزدورۍ مينځي. پلار يې درې نيم کاله مخکې په حق رسېدلی او تر مړينې پورې يې ښايسته ډېر کلونه د ښار په ښوونځي کې چپراسي توب کړی و. سره له دې چې ليک لوست يې نه وو زده، د روښانه فکر خاوند و او د ژوند تر ټولو لويه هيله يې دا وه چې ماشومان يې د ده غوندې نازده کړې پاتې نه شي. غوښتل يې ټول ښوونځي ووايي، د پوهې او کمال او ښو څوکیو او معاشونو خاوندان شي. خو د پلار له مړينې وروسته يې د غني په هکله ارمان نيمگړی پاتې شوی و. دوی ډېر ژر ليدلي وو چې يوازې د مور په مزدورۍ يې گوزاره نه کېږي او د پلار د تقاعدۍ لپاره چې دولت څه روپۍ ورکړي، هغه يې ايله د پلار د گور کفن او خیر و خيرات او نورو ورباندې پورونو د خلاصولو شوی. بس لنډو گنډ د چا خبره سپېره کندو ته کښېناستلي وو. هماغه وو چې غني ښوونځی پرې ايښی و، خواری او مزدورۍ يې پيل کړې وې او دا و تر دا اوسه يې شپه ورځ همدا هڅه کوله چې لږ تر لږه يې د وړپاتې يتيمانو په برخه کې د پلار ارمان پوره کړي .

په دې ډول زما او غني ترمنځ يوه گلالي انډيوالي پيل شوه. سره له دې چې دا يو عجيب شانته انډيوالي وه، ځکه موږ مازې د غني د کار په ځای کې سره ليدل، بيا هم د وخت په تېرېدو خدای شته ډېر سره گران شوو او د يو بل د ليدو شوق له يوې ورځې بلې ته راکې زياتېده. زه اوس هر سهار لږ وختي کار ته تلم، چې له غني سره لږ ډېره شېبه ودرېدای شم. او مازديگر به مې هم په لوی لاس لږ راباندې ناوخته کړه، ترڅو سم د غني د رخصتۍ په وخت ودانۍ ته ورورسېرم او بيا نو هلته لږ په ارامه د زړه خواله ورسره وکړای شم. د غني له ما سره خبرې خوښېدې. تر اوسه يې څو ځله دا خبره راته کړې وه او زما يې تر دې لا هم غيرت، همت او مدام داسې په زيار او اخلاص کار کول خوښېدل. ډېر زيارکښه ځوان و. هر وخت به يې داسې تکړه کار کاوه، چې تا به وې د رستم زور يې په متو کې دی. لکه هېڅ ستړيا چې نه پېژني. ښه مې په ياد دي، يوه ورځ مې په خبرو خبرو کې په ستاينه ورته وويل:

—يره غني جانه! دې يوه شي ته هر وخت حيران يم.

—څه شي ته صېب؟

—ويم ته گوره... داسې په ځان خوار يې. خو چې کار ته دې گورم، حيران پاتې شم چې دې سړي په دې متو کې دومره زور له کومه کړ؟

غني په يوه عجيب خواشيني نظر راوکتل، وې ويل:

—څه وکم مامور صېب. چاره څه ده؟... يوه لپه يتيمان راله غاړې دي... که زه دې سختيو ته ځان ورنه کم، د هغو به څه حال وي؟

او له يوه ساړه اسوبلي سره يې پسې زياته کړه:

—نه دې دي اورېدلي چې وايي "مجبور ته مه وايه زوروره"؟

دې ځواب يې داسې سخت تاثير راباندې وکړ، چې نور مې هېڅ وته نه ويلای شول. په داسې حال کې چې زړه مې له درده څرېکې کولې، دغسې خواشيني ترې لارم او خدای شته ساعتونه ساعتونه يې په کاله کې هم په کراره پرې نه شوم. په دا بله ورځ چې ورسره مخامخ شوم، نو يو څه د ډاډگيرنې هڅه مې يې وکړه او کوشن مې وکړ چې د راتلونکي لپاره يې هيله من کړم، خو ده، لکه هېڅ چې يې زما خبرو ته پام نه وي، نرم وموسل وې ويل:

—پرون مې لکه چې ډېر خپه کړې.

ما هېڅ ځواب ورنه کړ او دې هماغسې موسکې شونډې وړاندې لاړ.

—بښنه غواړم... بيا به هېڅکله داسې خواشيني کوونکې خبره راڅه وانه ورې.

ما، مازې وويلای شوه:

_نه، نه..._

او غوښتل مې نورڅه هم ووايم، چې دى په خبر كې راولوېد او په هسې خوښې ټوكو كولو يې زما د خندولو هڅې پيل كړې او چې ترې تلم، نو رښتيا مې هم ښايسته ډېر خندلي وو .

شپې ورځې پر له پسې تېرېدې، زموږ لیده کاته د پخوا په شان روان وو. او موږ دواړه له دې امله راضي او خوشاله له ژوند سره په وړاندې تلو، چې يو مازديگر مې غني نابېره په خپل کارځای کې ونه ليد. عجيبه وه دغه نن سهار مې لا ورسره ليدلي وو او اوس يې هېڅ پته نه لگېده. دې کار يو څه حيران کړم، مگر بيا مې هم دومره اندېښنه ورته ونه کړه. ځان مې په دې قانع کړ چې ښايي کوم ضروري کار ورپېښ شوی وي او دى يې لږ وختي د کار پرېښودلو ته اړ ايستلی وي، خو چې په دويمه او درېيمه ورځ يې بيا هم درك نه شو مالوم، نو زما په زړه هم ناارامتيا منگولې ښخې كړې. په څلورمه ورځ خو مې زياتي طاقت تمام و. هماغه و چې مازديگر له كاره د راتلو په وخت، ودانۍ ته له ورسېدو سره مخامخ بام ته وروختم او په كار لگيا استاكار، گل استاد، مې له سترې مشې وروسته وپوښته:

استازه، دا څو ورځې وشوې چې ستاسو يو كاركوونكى، غني خان په خپل كار نه مالومېږي... چې دا ولې؟

گل استاد خواشيني پاس راوکتل، وې ويل:

هو مامور صېب!... غني جان زياتي كار ته نه راځي.

ولي، خیر خو دى؟.. خپله يې كار پرېښود، كه تاسې له كاره پسې واخيست؟

نه صېب، نه يې خپله كار پرېښود، نه بل چا له كاره پسې واخيست.. هغه غريب زياتي د كار كولو له ښې ووت.

دې ځواب يې يو دم ټكان راكړ، وارخطا مې وويل:

چگي شى (څه شى)؟~

گل استاد په تعجب وويل:

نه يې خبر؟!

او چې ما ورته "نه" كړه، ده هم په لنډ ډول كيسه راته وكړه، چې څنگه تېره يكشنبه ودانۍ ته د راختو په وخت، د غني سر څرخېدلى او له بامه لاندې رالوېدلى و.

او پسې وې ويل:

_دستي مو شپاخانې (روغتون) ته يووړ. هلته مالومه شوه چې درې پوښتۍ او ښي لاس يې مات دى. دا وخت حاجي صگيب (د ودانۍ څښتن) هم راوړسېد. خیر دې يوسي، مخامخ ډاکټرانو ته ورغی، ورته وې ويل چې په روپيو

کې چورت مه وهی، هرڅومره روپی چې پرې لگېږي زه ورته ولاړ یم. تاسې د سرې چاره وکړئ... خو ډاکټرانو ورته وویل چې د پوښتیو ایلاج (علاج) به یې لا وشي. منگر (مگر) د لاس چاره یې نه کېږي.. هډوکي یې جزغی جزغی دي... هماغه وو چې په بند کې یې غوټ ورپرې کړ.

دې خبرو داسې وپورنولم، لکه پر سر او مخ چې مې د غومبسو ځاله رالوېدلې وي. هېښ پېښ پر خپل ځای ولاړ وم. دغسې لالهاده مې استاکار ته ورکتل، چې د ودانۍ د څښتن په ستایلو سر شو:

— له حاجي صېب سره دې خدای ښه وکي، ډېر ښک سړی دی... د غني جان د ایلاج ټول لگښت یې په غاړه اخیستی... هر وخت پوښتني ته ورځي، هر ځل څه مېوه، څه خواړه ورسره وړي.

او په یوه له ویاړ او احسانه ډکه لهجه یې پسې زیاته کړه:

— پنځه زره روپی یې نورې هم، دغسې ورکړې!

په ما باندې خدازده ولې، د قار څپې راودانگل. بې اختیار وغږېدم:

— پنځه زره روپی، پنځه زره!.. هه... چې دا روپی خلاصې شي، نو بیا؟... د هغه لاس بیه، چې د چا په کار کې غوڅ شي، بس همدومره ده؟!

گل استاد څو شېبې دغسې هک حیران راوکتل، خو هېڅ یې ونه ویل. او زه، هماغسې قارجن د روغتون په لور ترې وخوځېدم.

8/3/1357 ل کال

کابل

بدکاره

کریم جان د غلام سخي د دوکان مخې ته پر وړه څوکۍ ناست و. د چایو ډکه پیاله په لاس نرم نرم ورسره رغېده، چې مخامخ بڼخې یې پام ځان ته ورواړاوه. بڼخه له کین لاس ته پرته کوڅې راوتلې وه. پیکه شنه بوغره (چادري) پر سر، نری جگه بڼخه وه. هماغلته وړاندې پاخه سرک ته پر وروتلې لار ودرېده. تلولی غونډې یې شا و خوا وکتل چې پر ده یې سترگې ولگېدې، خدازده ولې لږ پرې راتاو شانتې شوه، څو شېبې یې نېغ نېغ وروکتل. دې کار د کریم جان پر تندي د حیرانتیا گونځې جوړې کړې، څو گډوډ فکرونه سر ته ورغلل. لا سر ته د ورغلیو فکرونو په سره سمولو لگیا و چې بڼخې بېرته مخ ترې واړاوه، وړاندې د بازار په منځ کې د تېر شوي پاخه سرک پر لوري وخوځېده. خو څو گامه پس بېرته ودرېده، بیا یې ده ته تر شا وروکتل. بیا بېرته یو څو گامه وړاندې لاړه، بیا بېرته ودرېده، ده ته یې تر شا وروکتل او چې کریم جان یې بیا هم هماغسې خوا ته ورکوتکی وموند، دا هم راتاو شوه، دغسې ورو ورو او زړه نازړه پرې راهي شوه. د کریم جان زړه دربا پیل کړه، وارخطا یې یو دوه گړندي غورپه له چایو وکړل، یو گونگ شانته گومان ورپیدا شوه. بڼخې هماغسې ده ته کتل، وار په وار دوکان ته رانیږدې کېده. چې ور ورسېده، پرې ورتاوه شوه، د ده مخې ته غلام سخي ته مخامخ ودرېده. کریم جان، وچ حلق، بڼخه له نیږدې، له نظره تېره کړه. دلته له نژدې دومره جگه ورته ونه اېسېده، خو نری او ډنگره اوس هم وه. بوغره یې بنایسته ډېره زړه وه، څو ځایه یې شلېدلې وو، چې په بېلابېلو تارونو بدرنگه گنډل شوي وو. نورې جامې یې هم خواري، خو پاکې وې. بڼخې داسې وښوده لکه له دوکانه چې یې کوم شی په کار وي. د بېلابېلو شیانو پوښتنې یې له غلام سخي څخه وکړې او چې هر وار به د هغه پام د شیانو په پلټلو پسې پر بله شو، دی به بیا کریم جان ته په څنگ وروکتل. کریم جان هم شرمندوکې موسکا پر شونډو څو ځله سترگې ورسره وجنگولې او هر وار یې خواږه خوندور شوقونه ورکې حس کړل.

بڼخې اخر هېڅ شی هم ونه پېرل. بېرته رهي شوه. او چې له لږ وړاندې ځایه یې بیا هم ده ته تر شا وروکتل، نو د کریم جان گومان هم په یقین بدل شو. زیاتي نو دلته کښېناستو ارام نه ورکاوه، ژر یې تشه پیاله پر خپل ځای کښېښوده، غلام سخي ته یې وویل:

—زه دستي بېرته راځم.

او پاڅېد. بڼخه د پاخه سرک پر خوا روانه وه. دی هم پسې رهي شو. بڼخه د سرک پر غاړه بڼي لاس ته تاو شوه. دی هم بازار ته له ورسېدو سره بڼي لاس ته پسې تا شو. خو د خلکو په گڼه گونډه کې یې بڼخه ونه لیدلای شوه. وارخطا د گوتو پر سر ودرېد، غاړه یې د هغې د موندلو په تمه اوږده کړه، چې بیا یې هم ونه لیده، لا یې گام پسې چابک کړ، تلولی رهي شو. له ښه مرغه یې څو گامه پس بېرته سترگې پرې ولگېدې. د یوه پلورنځي مخې ته ولاړه وه. ځان یې د هغې د لویو بڼیښه یې کړکیو شا ته د ایښو توکو په ننداره اخته کړی و. کریم جان خوشاله وموسل، په زړه کې یې وویل: "شاباس د نور لورې. ماسکه ویل رانه ورکه شوې، خو ته دلته راته مائل وې... او پرې وررهي شو، چې شېبه

پس هغې هم وليد، ننداره يې پرېښوده، بېرته رهي شوه. كريم جان خان ورورساوه، خو گامه دغسې چوپه خوله څنگ په څنگ ورسره لاړ، چې لږ سره يوازې غوندي شول، هماغسې په تلو تلو كې يې ورته وويل:

—سلام، چېرته داسې له خيره روانه يې؟

ښځې بې له دې چې وروگوري، وويل:

—هېچېرته نه، كورته ځم.

پسې وې پوښتل:

—او ته؟

كريم جان لنډ وخنډل:

—زه؟... نه پوهېږم، هرځای چې ته وايې.

دی غلی په څنگ وروکتل، څه يې ونه ويل. خو كريم جان وړاندې لاړ:

—څنگه؟ ما هم درسره بيايې؟

ښځې خان ناگومانه واچاوه:

—چېرته؟

—ستا كور ته كنه.

ښځې بيا په څنگ وروکتل، ماناداره يې وويل:

—هلته به نو څه وكو؟

او چې كريم جان په خدا وويل:

—هېڅ، يوسات به سره كېنو.

دې هم لنډ وخنډل، وې پوښتل:

—پيسې لري؟

—هو كنه.

—څومره؟

کریم جان ویاړلي وویل:

— دغومره خوشه چې ستا چاره پې وشي.

او مخکې له دې چې ښځه څه ووايي، ترې وې پوښتل:

— وایه، څو روپۍ غواړې؟

ښځې ورغبرگه کړه:

— یو نیم سل.

کریم جان بې اختیاره تکرار کړه:

— یونیم سل اوغانی؟

ښځې وویل:

— هو. یونیم سل اوغانی، لرې یې که نه؟

کریم جان نارامه خټ وگراوه، وچونگېد:

— خود یې لرم... خو دا پیسې لږ ډېرې نه دي؟

— نه. پې ارزم.

کریم جان څه ونه ویل، دغسې چورتې څو گامه ورسره لاړ، ښځې وپوښتل:

— څنگه، خوښه دې ده که نه؟

کریم جان ناراضه څه وگوښېد، خبر یې واړوله:

— نوم دې چگي شی دی؟

— څې کیې؟

— هېڅ دغسې،

ښځې وویل:

— مهمه نه ده.

پسې وې پوښتل:

— څنگه. یونیم سل اوغانی. سمه ده؟

— کریم جان بیا خبر واړوله، په اعتراض یې وویل:

— نو لږ تر لږه دې دا عمر خوراته ووايه کله چې درگړده همدا یونیم سل، یو نیم سل اوغانی کيې... ځوانه یې؟
— هو.

— څوکلنه؟

شپږویشته.

— ښایسته یې؟

— هو!

کریم جان په خندا وویل:

— ته کوم چې مخ دې وگورم؟

ښځې ته قار ورغی، وغورېده:

— دلته نه، په کور کې.

او چې کریم جان بیا هم سرگردانه تکرار کړه:

— یونیم سل اوغانی.

د ښځې خلق هم ورته تنگ شو. بې حوصلې یې ورغبرگه کړه:

— ډېرو خبرو ته حاجت نه شته. یو نیم سل اوغانی، څې که نه؟

کریم جان پوه شو، چې ښځه له خپلې خبرې نه اوړي. که خبر ډېره ورسره وشي، دغسې به یې پر خپل ځای پرېږدي.

ځکه یې وپړه خوله په خوشامند ورته وویل:

— دا دومره بې حوصله کېږې ولې؟ ... خود به درسره لار شم خو په یوه شرط، که مې خوښه نه شوې، بېرته درنه

ځم. سمه ده؟

ښځې وویل:

—سمه ده.

پسې زياته يې كړه:

—زه اوس درنه مخكې كېرم. ته تر شا راپسې راځي... چې ورك نه شي. ښه؟

كريم جان د سر په خوځولو ورته "ښه" كړه. خو ښځه لا نه وه ترې رهي شوې، چې وې پوښتل:

—گوره، څوك مېره، مېره خو به نه لرې، چې بتره به په جنجال ورسره ككړ يو .

ښځې وويل:

—چې مېره مې ژوندی وای، اوس به تا سره تلم؟

او گامونه يې پسې چټك كړل. كريم جان هم يو مناسب واټن ترمنځ تر شا ورپسې رهي شو. ښځه ښايسته ډېره لار دغسې مخامخ وړاندې لاړه، چې دوكانونه لږ سره رنگرې شول، ښي لاس ته يوه تنگ سړك ته ورتاو شوه. هلته لا ډېره لاره نه وه تللې، چې بيا ښي لاس ته يوې نرۍ كوڅې ته وروگرځېده. ښځې د كوڅې په خوله كې پښه ونيوله. په ده پسې يې وكتل او چې دی يې له ليرې د دې خوا ته راروان وليد، سر يې كښته واچاوه، سيخه په كوڅه ننوته. كريم جان هم گام ورجټك كړ. وچ حلق او درېدونكي زړه يې كوڅې ته ځان ورورساوه، ښځه ورننوت. څو گامه وړاندې يې ښځه وليده چې دغسې ځوړند سر ورو ورو په تنگه باريكه كوڅه كې وړاندې ځي. كوڅه تشه وه. مازې خال خال به څوك په كې راڅرگند شو، چې خدازده په كومو چورتونو كې ورك يې خپله لار وهله. كريم جان همداسې په تلو تلو كې د كوڅې دواړو غاړو ته ولاړ كورونه له نظره تېر كړل، ټول بې ډوله په يو بل پورې نښتي، كاره واړه او خواږه بشكي وو. بيا يې د هغې په منځ كې نرۍ بهېدونكې بيالې ته وروكتل، چې د شا و خوا كورونو خاورو خټلو په كې لامبل. ترې راپاڅېدونكي خوسا بوی يې زړه وروهسكاوه. بېرته يې ښځې ته سترگې ترې واړولې، هماغسې ځوړند سر وړاندې تله. ښځه له څو نورو كورونو هم تېره شوه. اخر كين لاس ته د يوه واړه كور په خړ وړه ورننوته. كريم جان هم په بېره ځان ورورساوه، چې وړه ته ورورسېد، ژر يې شا و خوا وكتل، سيخ پرې ورننوت. د وړه شا ته يې په يوه نسبتاً تياره دالان كې ځان وموند چې ابل سره يې سراي ته ورووت. دی لا دغسې پكر پر خپل ځای ولاړ و او له تيارې سره يې د خپلو سترگو د اشنا كولو هڅه كوله چې څنگ ته لږ وړاندې يې د ښځې غلی رغ واورېد:

—راځه كنه.

ده ژر د رغ لور ته وروكتل. هلته يې ښځه وليده چې كين لاس ته د يوې كوټې وړه ته ولاړه وه. ښځې وړ پرانيست پسې زياته يې كړه:

—راځه دلته، دې كوټې ته.

دی وړاندې ورغی، کوټې ته ورننوت. وړه کوټه وه یوه زړه توشکه یې په یوه گوټ کې اواره وه یو وړوکی بالښت هم ورباندې ایښی و. نور ډېر څه نه وو په کې. خو په ښه سلیقه جوړه او پاکه ستره مالومېده. د دالان غونډې تیاره هم نه وه، سرای ته ور خلاصې یوې وړې کړکۍ د تېر مازدیگر پسته رڼا په کې خوروله، ده لا دغسې په کې کتل، چې ښځې وویل:

— هلته په توشکه کېنه!

کریم جان بې له دې چې څه ووايي، بوټونه وویستل، پر توشکه کښېناست. او چې له هغه ځایه یې بېرته دې ته وروکتل نو د لومړي ځل لپاره یې سترگې د ښځې پر لوڅ مخ ولگېدې. د کریم جان سترگې دغسې وچې کلکې پکې پاتې شوې، ښځه رښتیا هم ځوانه وه، د همدې پنځه ویش شپږ ویش کالو. په څېره هم بده نه وه. غټې تورې سترگې، ښایستوکې نرۍ پزه او راکښونکې خوله او شونډې. مازې ډنگر مخ او غومبورو یې لږ ژېړه لمبه کوله. خو نور یې هرڅه ښه وو، کریم جان خپله پرېکړه کړې وه، خوشاله یې سترگې وځلېدې، نرۍ موسکا یې پر شونډو وغوړېده. او چې ښځې وپوښتل:

— څنگه، ځې که پاتې کېږي؟

هماغسې موسکې شونډې یې وویل:

— پاتې کېږم.

دا ځواب یې پر ښځې هم ښه ولگېد. ویره خوله پرې راوړاندې شوه وې ویل:

— سمه ده. نو راکه، اول پیسې راکه.

کریم جان لاس کړ، یو سلگون او یو پنځوس گون یې ښځې ته ورکړ. بیا یې څنگ ته د هغې کښېناستو ته ځای خوشې کړ. خو ښځې هماغسې پر خپل ځای ولاړ وویل:

— دستي. زه اوس مازې ابلې کوټې ته ځم، دستي بېرته راځم. ښه؟

او څو کریم جان څه ویلو ته خوله راسموله، ښځه بیا له کوټې وتلې وه. ښځه په بیره د سرای په ابل سر کې پرتې کوټې ته ورغله، چې یوه وړه نجلۍ په کې ویده وه. یو زور بودا یې څنگ ته ناست و. بودا خواشیني او نارامه مالومېده. د دې په ورننوتو یې اندېښمن پاس وروکتل، ښځې په ځای کې د پرتې نجلۍ پر تندي لاس کښېښود، وې ویل:

— څنگه ده نجلۍ؟ تبه یې لا نه ده شلېدلې؟

بودا سر وځانډه:

— نه لورې، هماغسې سره تبي ده.

ښځې د نجلۍ پر خولې جن سر لاس راوکيښ، غلې يې پر تاوده غومبوري مچ کړه. بيا يې بوډا ته کړه:

— هه، دا پيسې واخله، دستي بازار ته لاړ شه... څه دوا موا ورته واخله.. که پيسې پاتې شوې، لږ خواړه هم درسره راوړه، ښه؟

بوډا د سر په ورته خوځولو پيسې ترې واخيستې. بيا يې زړه کلوشه په پښه کړه، لرگينه خيړنه لکړه يې تخرگ ته واچوله، په احتياط له کوټې ووت. ښځې څو ځلې نور هم د نجلۍ پر مخ او سر لاس راوکيښ، پر مخ او تندي يې مچ کړه. وروسته له هغه پاڅېده، لمډې سترگې يې په ورغويو پاکې کړې، ابلې کوټې ته ورغله.

17/7/1356 ل کال

کابل

د سپوږمۍ سترگه

زما د نیا راتلو ته به ټول کور خوشاله و. زما خوښي خو بیا تر ټولو ډېره وه. علت یې هم ښکاره و. زه پوهېدم چې د هغې له راتلو سره زما د ژوند تر ټولو خوږې شپې ورځې پیلېږي. د نازونو او نازولو شپې ورځې، د مور و پلار له منته بېغمه د شوخیو او سات تېریو شپې ورځې، او دا ورې په تودو شپو کې پر بام د ویدېدلو، د نیا پر ورانه باندې سر ایښی له ستورو ډک اسمان ته د ورکتلو او د شپې تر ناوخته د هغې د خوږو کیسو د اورېدو شپې ورځې.

هسې خو مې نیا په نور کال کې هم وخت ناوخته راپېښېده، خو دا راتگ به یې مازې د دوو، درو شپو و، چې هغه به یې هم اکثره زما له مور سره په خپلو ضروري خبرو تېر کړ. خو د توتو ټولولو پر وخت به دوه درې شپې نه، بلکې بشپړې پنځه- شپږ اونۍ راکره راغله. دا وخت به زمور په باغ کې کار ډېر و. دومره ډېر چې ان مور به مې لا له ابا سره باغ ته تله، چې تر تیاره ماښامه توت ورسره ټول کړي. ښکاره ده چې زه او زما وړوکی ورور یې په کور کې یوازې نه شوو پرېښودلای. باغ ته یې هم نه ورسره بېولو، چې بیا مو د دوی خبره له کاره ایستل. هماغه وو چې نیا به یې زمور پالنې ته راوغوښته، هغې هم له خدایه همدا غوښتل، ځکه په دې ډول به هغې ته هم له مور سره د څو اونيو تېرولو موکه برابره شوه.

دغه کال هم همداسې وشول. چې د ټولو ټولولو وخت راوړسېد، نیا ته مې یې احوال ورکړ. دوې ورځې پس هغه هم مازدیگر قضا مهال راوړسېده. تر هرچا دمخه یې ما ږغ واورېد. له هماغه دباندي ځایه یې رانارې کړې:

— لال بسی، وه لال بسی...!!

له دې سره ما هم بې اختیاره چغې کړې:

— انۍ!، انۍ!... انۍ مې راغله.!

او خوشاله مې له سرایه وروځغستل. چې ورورسېدم، ټینگ مې یې ډنگر لینگې په غېږ کې ونیول، دومره مې دېخوا اېخوا وځنگوله، چې نژدې مې "درب!" پر مخکې راغورځولې وه. انۍ مې وارخطا لاس دېوال ته تکیه کړ. په خندا یې وویل:

— مه کوه زویه چې غوڅاره دې کړم .

او وپړه خوله راتپته شوه "چرپ!... چرپ!" یې دواړه غومبورې په پسته کنډاسه خوله رامچ کړل. بیا یې د لاس غوټه پر مخکې کښېښوده. ټینگ یې په غېږ کې ونیولم. په همدې ترڅ کې مې مور و پلار هم راوړسېدل. د سترې مشې له ور سره کولو وروسته ټول، په داسې حال کې چې ابا مې یې غوټه ورسره رااخیستې وه، کاله ته ننوتو. په کوټه کې یې د پخوا په شان څنگ ته کښېناستم .

نیا مې له مور و پلار څخه د حال احوال پوښتنه وکړ. بیا یې، په داسگې حال کې چې ورو ورو زما پر سر لاس را کښود، څو شپې نورې هم په دېخوا اېخوا خبرو ورسره تېرې کړې. وروسته له هغه یې زما له مور څخه وغوښتل چې غوټه یې ورته راواخلي. خو مور مې لا له ځایه نه وه خوځېدلې، چې ما توپ کړل، د کوټې له کونجه مې یې ښایستوکې غوټه ورته راوړه او له تمو ډکې سترگې مې نېغې ورته ونيولې. نیا مې راپوه شوه. په کټکي یې وخنډل، سم د لاسه د غوټې په خلاصولو لگیا شوه. چې خلاصه یې کړه، زما د زړه درزا هم زور واخیست. نه، گومان مې نه و غلط. نیا مې دا ځل هم ښایسته ډېرې نینې او سرې او سپینې او ژېرې او شنې پتاسې ورسره راوړې وې! لا مې دغسې سرانې (حریصې) سترگې هغو ته نیولې وې، چې نیا مې یو ډک موټ په لمن کې ترې راواچول. خو زه په دومره نه وم قانع، خپل موټ مې هم ترې راډک کړ او بیا نو دغسې په تراټ، زما د مور په منت او د نیا او ابا د خندا په کړس کې، له کوټې ووتم .

ماخوستن چې ځایونه پر بام هوار شول او ټول په خپلو ځایونو کې ورته وغځېدو، زما هم ډېر طاقت ونه شو، په شوق د نیا ځای ته وروځکېدم، ومې ویل:

— انی.... وه انی!

— څه وایې زویه؟

— کیسه... یوه کیسه.

نیا مې مهربانه راته "ښه" کړه، پسې وې پوښتل:

— د څه شي کیسه؟

او چې ما وویل:

— د ښاپېریو کیسه.

دې هم له لږ سوچ وروسته د یوې داسې ښکلې ښاپېرۍ کیسه راته پیل کړه، چې له ډېرې ښکلا یې د اوبو څاڅکي په مری کې مالومېدل.

زما د نیا زښته ډېرې کیسې زده وې. یو مخ بېلابېلې او یوه تر بلې په زړه پورې. د فتح خان او رابیا او ادم خان او درخانۍ له کیسې رانیولې بیا د کوټه قاف د ښاپېریو، تورو او سپینو دېوانو، او اووه سري ښامارانو تر کیسو پورې، چې له خولو یې اورونه بادېدل او غرونه او ځنگلونه یې په مازې ساه پې ورکښلو ایرې کول. د خردجال او جوج ماجوج له کیسو رانیولې بیا د مخکې او بنیادمو د جوړښت او د اسمان د بېلابېلو تبخو (طبقو) او د هغوی په ورونو کې د ولاړو ملایکو تر کیسو پورې، چې شیطان لعین اسمان ته ورختو ته نه پرېږدي او هر وار چې هغه لعین دا هڅه وکړي،

دوی یې د ستورو په کاینو وولې او بېرته یې لاندې ترې راواچوي. ان د محشر او قیامت د ورځې او جنت او دوزخ کیسې لا ورمالومې وې. او دا، همداسې ښه وه، ځکه د هغې له رویه اوس زه هم په ښایسته ډېرو شیانو پوهېدم. مثلاً زه پوهېدم چې دا څلور کونجه دنیا ټوله د یوه لوی غوايي پر ښکر ولاړه ده؛ دا ښکر بیا پر یوې لویې گارې ایښې او دا لویه گاره هم د یوه غټ کب پر ملا پرته ده، چې هغه بیا خپله د زښته ډېرو اوبو په منځ کې لامبي. زه پوهېدم چې مثلاً زلزله ولې کېږي، ته وایه څنگه؟ ډېر ساده:

کله چې د دې غويي یو ښکر، چې دا ټوله دنیا ورباندې ولاړه ده، سترې شي، نو بیا څه شی کوي؟ دا هم ډېر ساده: دا څلور کونجه دنیا خپل ابل ښکر ته ورغورځوي او د دې کار په کولو سره خو نو مالومداره خبره ده چې دا ټوله دنیا هم ولړزېږي او زلزله وشي. ښکاره ده چې د دې لړزېدو له امله به دا ټوله دنیا د وخته لا نرېدلې وای. خو له ښه مرغه خدای پاک د غرونو لوی مېخونه ورکې ټک وھلي او همدا د غرونو لوی مېخونه دي، چې مځکه یې ټینګه رانیولې او نرېدو ته یې نه ورپرېږدي. ماته اوس ان دا هم رامالومه وه، چې مور ټول بنيادمان له خاورو جوړ یو. دا خبر خو مې یوه ورځ خپله لا حیران راباندې راټولو همزولو ته ثابتته کړه. بې له دې چې نیا مې رانښودلې وي. اوه چې څومره په ځان وویاړېدم. کاشکې تاسې هم راسره وای، چې د دوی هک پک مخونه مو لیدلي وای! ټول مې خړ پر په ځای کېښنول! ښه مې په یاد دي، د خوږ څنگ ته پر لویه پرښه سره ناست وو. ما د بنيادمو د جوړښت کیسه ورته کوله، چې ورته ومې ویل چې مور ټول له خاورو جوړ یو. شکمن یې یو بل ته سره وکتل، ماناداره غوندې یې سره وموسل. زموږ د ډم زوی، جلاتي خو راپورې ولا خندل. لکه خوشې دروغ چې ورته وایم. دې کار یې وینې راکې په غورځنگ کړې. زما دنیا په خبر کې شک؟ هغه هم د دې تیزن جلاتي له خوا؟... نه!... په هر ډول چې وي، باید چاره مې یې کړې وای. هماغه وو چې قارجن مې د دوی جینګې خولې له نظره تېرې کړې، له لږ سوچ وروسته مې وویل:

__نې (نه یې) منی؟

دوی وویل:

__نه!

ما ویل:

__نې منی؟

دوی وویل:

__نه!

ما بیا وویل:

_ نی منی؟

او چی دوی بیا وویل:

_ نه!

ما هم چټک لستونی بد واهه، د دوی ټولو په مخ کې مې خپل مړوند څو واره ښه کلک وگراوه. چې لیکې لیکې خاورې پرې راپستې شوې، هماغسې قارجن مې مړوند دوی ته ونيو، پرې وربړچ مې وهل:

_ دا چگي شی دی، ها؟...

دوی چې زما په خاورو خړ مړوند ولید، سره تلولي غوندې شول. خو لکه چې بیا یې هم سمه زړه ته نه وه لوېدلې، ځکه یې ژر ژر خپل مړوندونه هم وگړول او چې د دوی پر هغو زما تر مړوند لا ډېرې خاورې راپستې شوې، نو دوی ته هم بله چاره ورپاتې نه شوه، بې له دې چې دغسې ژېرې سترگې غلي پر ځای کښېني. له دغې ورځې وروسته نو بیا چا زما په خبر شک ونه کړ. ما هم، هره شپه چې مې نیا کومه کیسه راته کړې وه، په دا بله ورځ شا و خوا راباندې راټولو همزولو ته په مزه مزه اوله خاصو ډمامو په ډک انداز اوروله. یو څه مالگه مې له خپله ځانه هم پرې دوروله. خو اوس چې مې دوی ته بنیادم د جوړښت غوندې گرانه خبر ثابتته کړې وه، نو کومه و هغه د نر زوی، چې څه په کې ووايي! بس ټول به راته غوړ غوړ وو او له ستاینو په ډک نظر به یې راکتل، چې تر دوی ټولو په ډېرو شیانو پوهېدم. ما هم خدای شته من من غوښې پرې اخیستې. هم پر دوی باندې د بروالي او هم پر دوی د خپل دومره لوی تاثیر له امله. په تېره بیا چې د محشر د ورځې او جنت او دوزخ کیسې به مې ورته کولې. دې کیسو نه یوازې پر دوی، بلکې پر موږ ټولو خپل خاص اغېز لاره. کله چې به مې د جنت د ښکلو باغونو او چمنونو، په کې ناستو راز راز مرغانو او تر شاتو لا د خوږو مېوو او له شیدو او شاتو څخه د ډکو ویالو کیسې ورته راواخیستې، نو زما غوندې به د دوی زړونه هم ورته مښي مښي شول او خولو به مو اوبه ورته وکړې. او د دوزخ کیسو خو به ځای پرځای غوني راوتښتول.

د هغه د غټو او ژورو تنورونو، په کې د بلو اورونو کیسو چې لمبو یې کاني ويلي کول، او د دومره ډېرو مارانو او لږمانو د چيچلو او د سره اور په گرزونو باندې د وهلو_ ډبولو کیسو به داسې له ډاره ولږزولو، چې بې اختاره به مو په خاورو سپېرې کړې گوتې د پزو پر سرونو راوکښلې او په توبو توبو به مو له خدایه وغوښتل چې ترې ومو ساتي. ښکاره ده چې په دې دومره پوهې ویاړېدم. او د دې خبرې کولو ته خو نو حاجت هم نه شته، چې دا ټولې کیسې به نه وای رامالومې، که مې نیا نه وای راته کړي .

دغه شپه هم، چې د ماښام له ډوډۍ وروسته بام ته راووتو او هر څوک په خپل ځای کې پرېووت، زه د نیا ځای ته ورغلم، سر مې د هغې پر مړوند کښېښود. څو شېبې مې دغسې پاس اسمان ته وروکتل، چې نن یې د ستورو ځلا د

بشپړې راختلې سپوږمۍ رڼا یو څه ورتته کړې غوندې وه. وروسته له هغه مې بېرته نیا ته مخ ورواړاوه، یوه کیسه مې ترې وغوښته. چې دې وپوښتل:

د څه شي کیسه؟

ما هم ورغبرگه کړه:

د کیامت کیسه.

د کیامت د نامه اورېدلو خدازده ولې خواشینې کړه، گرومجن یې وویل:

هی، هی... پوښتنه یې مه کوه زویه چې ډېر تریخ ساهت (ساعت) یې دی.

او دیوه ساړه اسوېلي له کنبلو سره ژورو اندېښنو یووړه. بیا یې لکه له ځان سره چې رغېږي، هماغسې اندېښمن پسې وویل:

روزې ماشر کې جان گودا... ز بو ود. اولین پورسیش از نه... ما... ا... ز بو ود.

(روز محشر که جانگداز بود اولین پرسش از نماز بود)

زه مې دنیا په پارسي چندان پوه نه شوم، خو څه مې ونه ویل. ما ویل مه یې کوه په خپله خوښه وړاندې لاره شي. له ښه مرغه دې هم ډېر ونه ځنډولم. په داسې حال کې گچې گوتې یې زما په وېښتو کې ښخې کړې وې او نرم نرم یې زما سر پرې گراوه، وړاندې پسې لاره:

وايي په دغه ورځ به لمر مازې یوه نیزه پر سر جگ ولاړ وي، زویه... خلك به تر زني په خپلو خولو کې ډوب وي. او د سر ماغزه به یې د اوبو غوندې په کوپړیو کې خوتېږي. مخکه به هم سره تبي وي... مور به ټول د خدای پاک په اوزور (حضور) کې ولاړ یو، د هر چا املنامې (عملنامې) به یې مخې ته ورته ایښی وي. که چا په دې دونیاښه کړي وي که بد، ټول به په کې لیکلي وي، زویه...

ما چې دا ټول شیان د خپل ذهن په سترگو لیدل، ناڅاپه مې ورغوڅه کړه:

نو دا ټول شیان څوک په کې لیکي، انی؟

ملايکې یې لیکي، زویه، ملايکې!.

او چې ما حیران وویل:

ملايکې؟

نرم يې وځندل، وې ويل:

— هو زويه... وايي د هر بنيادم پر اوږو دوه ملايكې ناستې دي، يوه پر ښۍ اوږه، بله پر كينه اوږه. د ښۍ اوږې واله يې د سپرې ښه كارونه ليكي، د كينې واله يې بد كارونه.

ما بې اختياره لاس اوږې ته ورووړ، خو نيا مې په خدا وويل:

— نه زويه، ملايكې څوك په لاس نه شي رانيولای، هغوی له نوره جوړې دي، مور بنيادم يې نه ليدلی شو، نه نيولی.

زه له خپل كاره لږ څر غوندې شوم. شرمندوكی مې لاس له اوږې ايسته كړ او د نيا خبرو ته غوړ شوم، چې پسې زياته يې كړه:

— خو له دې ټولو خبرو مخكې بايد اخر زمان راشي زويه. او اخر زمان هم تر هغو نه راځي، چې څو يې اول الايم (علايم) نه وي راغلي...

له دې سره يې بيا لږ خواشيني په رغ ورگډه شوه، اندېښمن يې پسې وويل:

خداى مې دې غاړې نه بندوي، ځينې الايم خو يې دغه اوس لا راغلي... زه چې دې خلكو ته گورم...

او د يوه ساړه اسوبلي په كښلو يې خپله خبر نيمگړې پرېښوده. خو ما ډېرې چوپتيا ته پرې نه ښوده، ترې ومې پوښتل:

— څه الايم؟

نيا مې لنډ په څنگ راوكتل، هماغسې اندېښمنه وړاندې لاره:

— هو زويه! نو وايي چې په اخر زمان كې به خلك ډېر بې لمازه شوي وي. بې لمازه څه چې په دين به شرمېږي لا!، توبه خدايه، توبه... وايي د مال او دولت مينه به زښته په كې ډېره شوې وي. دومره ډېره، چې له دين او ايمان به پرې تېر وي... شرم او حيا به يو مخ له خلكو كوچېدلى وي. ښځې به له مېړونو حيا نه كوي او كشران له مشرانو... وايي په اخر زمان كې به ښځې د نرو ډول كوي، نر د ښځو. خداى مو دې ترې وساتي زويه. په ښار كې خو همدا اوس لا دغه حال دى. د ښځو وېښته تر څته رالندې دي او نر بيا درگرده لگيا دى، خپلې ځنې ورته اوږدوي. څو يې مخې ته ورنه شې له شا به يې نه نر وپېژنې، نه ښځه... وايي په هر كاله كې به سازونه غږېږي، داشى خو يې اوس ان كلو ته لا راغلى، چې هر كاله ته ورشې، همدا رادوگانې (راډيوگانې) دي، چې په كې چالانه دي، همدا د سازونو درنگ و درونگ دى، چې په كې جوړ دى... زه خو چې دې ټولو الايمو ته گورم زويه، اخر زمان تيار راغلى بوله، بس مازې د څر جدال او جوج و ماجوج راتله لا پاتې دي....

او د خردجال او جوج و ماجوح کيسه خو يې نو ما ته هم رامالومه وه، چې دومره غټ خر يې دی، چې له غرونو او سيندونو څخه په مازې پنبه اړولو تېرېږي او د وېښتو هر تار يې اویا زره سازونه رغوي؛ هغه هم داسې خوندور چې په مازې اورېدو يې خلك بېسده کېږي. خرشنه يې هم د سرو زرو غونډې برېښي، چې ترې راولوېږي، هرڅوک د سرو زرو په تمه ورمندې کړي، خو چې راوايې خلې نو سره زر نه، بلکې مازې خرشنه يې رااخيستي وي. خو په دې کار يې ايمان هم له سره الوتی وي او کاپر له دنيا تېر شي. زه پوهېدم چې خردجال همدا اوس - اوس د کوټه قاف په يوه غار کې د خپل خره د ځل په گنډلو لگيا دی. کړۍ ورځ يې په همدې کار تېره شي، ماښام چې سترې ستومانه د ځل له گنډلو راخلاص شي، نو خوشاله ووايي چې: "سبا به له خپل خره سره يې وروزم". خو چې "خير!" يې نه وي ويلی، نو سهار چې گورې د خره ځل يې ټول بېرته جړانگې پرانگې شوی وي. هماغه دي چې دی هم بېرته د ځل په گنډلو لگيا او خلك ترې خلاص شي. دا کار ان د قيامت تر شپې پورې همداسې روان وي، خو د قيامت په شپه دی هم ووايي چې سبا به "له خيره!" يې وروزم. له همدې کبله يې په دا بل سهار، د "خير" ويلو له برکته، د خره ځل نه وي ټوټې - ټوټې شوی او دی هم په خپل خره سپور له غاره پسې راووزي .

او بل يې دا جوج ماجوج دی، چې په "چين ماچين" کې د يوه لوی او پرېر اوسپنيز دېوال شاته بند پاتې دی. دا بلا يې بيا دومره واړه دي، چې ان د يوې وړې ترخې سيوري ته يې لا په زرگونو تنه پراته وي او خپل ټوپکونه يې بېغمه د ترخې پر څانگو ورته ځړولي وي. خو له دې ټول ووروالي سره يې شمېر بيا دومره د خره له مرگه ډېر دی، چې همدا پنډ اوسپنيز دېوال، چې دوی يې شاته بند دي، بس په مازې يوه ورځ کې په څټلو څټلو د يوې پانې غونډې نری کړي. دومره نری، چې ماښام ان د دېوال ابله خوا ترې ښکاري، خو ددوی خوله هم خدای شکر د "خير" په ويلو ماته کړي، ځکه نو دوی هم، ماښام چې له خپله کاره راخلاص شي، مازې ووايي چې: "سبا به دا پاتې برخه هم وڅټو او بيا به نو پر خلکو ورخوشې کېږو". خو سهار چې گورې نو دېوال د خدای په حکم بېرته هغومره پنډ شوی وي، لکه پرون چې و. په دې ډول دا کار هم د قيامت تر شپې پورې همداسې روان وي، خو د قيامت په شپه اخر دوی هم "خير" ووايي. هماغه دی، چې دېوال په دا بله ورځ بېرته پنډ نه شي او دوی يې د پاتې برخې له څټلو وروسته په خلکو راخوشې شي او ټول کلي او ښارونه رېز مرېز کړي...

زه لا په همدې چورتونو کې ډوب وم، چې نابېره مې له شا و خوا بامونو څخه گونگوسی تر غوږ شو. حيران مې غوږونه څک کړل او چې نيا مې وويل: "سپورمۍ يې نيولې" او په توبو او زاريو سر شوه، ما هم چټک پاس وکتل. عجيبه وه، سپورمۍ رښتيا هم بل ډول مالومېده. تک سپين مخ يې اوس ژېړبخونه سره لمبه کوله. لکه چا چې رنگ ورشيدلی وي. وارخطا مې نيا وپوښتله، خو هغې د ځواب پرځای ژر ژر کلمه درسته کړه، تلولی يې وويل:

__هله زويه! کليمه درسته که چې خدای پاک راباندې ورحمېږي... گونډې ستا له رويه راتېر شي.

ما هم کلمه درسته کړه، ژر ژر مې څو توبې وويستې، خو بيا مې هم طاقت ونه شو. بيا مې نيا وپوښتله، هماغسې تلولى يې راغبرگه کړه:

__ کله چې د خلکو گوناوې له حده واورې زويه، نو خدای ورته په قار شي. وايي خپل اسمان يې نړوم. خو سپوږمى ورته ژارې او زارى ورته کوي، چې يې ورحمېږي، ځکه يې سترگه له ژړا تکه سره واورې . او بېرته په توبو او زاريو سر شوه. دې ځواب مې يې هډونه راولړزول.

اسمان راباندې رانړوي؟!... پر مور ټولو باندې؟!... بيا خو نو ترې لاندې کېږو کنه؟!... زبون وهلى مې بيا سپوږمى ته وروکتل. سور رنگ يې نور هم سور شوى و. تيار لکه د يوې ژړېدلې سترگې غوندې، چې ښه ډېر يې ژړلي وي. شېبه پس خو يې بېخي زما د نيا د پرتاگه رنگ واخيست. "توبه خدايه، توبه...". بېرته په توبو سر شوم .

د خلکو گونگسي لا زور پسې واخيست. اوس مې يې له ورايه توبې او زارى سهي کولای شوې. زما مور و پلار هم راويښ شوي وو، هغو هم خپلې توبې له دې نورو سره گډې کړې. زموږ د گاوند، تورا باز اکا، ښځه، بيا ورانه شوې وه، ان زموږ تر بامه يې رغ راته، چې درگرده يې همدا "غف...فگ...فگ...!...غف...فگ...فگ... فگ... ف...ف..." کول. خوانبې او مېړه يې په زاريو له پېريانو څخه غوښتل چې بېرته يې خوشې کړي، خو هغوى نه خوشې کوله.

په همدې ترڅ کې د ملا صېب رغ له مسجده اوچت شو. خو اوس يې اذان نه کاوه، څه نور څه يې ويل چې زه نه پرې پوهېدم. مازې به يې هرڅو شېبې پس په کې وويل: "صلوات!... صلوات!..." او چې بيا به يې په کې ورچيغې کړې: "استغفار!!... استغفار!..." نو دلته به ټول کلی هم په کريغو پسې وويل: "استغفار!... استغفار!..." او لا په ځوږ به يې توبو ته زور ورکړ .

دا ټولې ډاروونکې پېښې داسې لنډ و گنډې، داسې پر له پسې وشوې، چې يو مخ يې واني راوتښتولې. يو مخ يې لار او گودر رانه وړک کړل. دغسې وچ حلق او ټول پرکېدونکى مې بيا سپوږمى ته وروکتل او له دې سره مې يو نيږدې پرتوگ لوند کړى و. نه، خبر تمامه وه، د سپوږمى يوه ځنډه اوس کنډو شوې لا وه! بې اختياره پرتوگ په ژړا شوم، په چونگن رغ مې خدای ته زارى پيل کړې. په همدې شېبه کې مې د نيا راته پام شو. هغې چې وليدل چې زه لا تر اوسه دغسې لوڅ مخ په ځای کې پروت يم، نيږدې يې چيغه له خولې وتلې وه. راتوپ يې کړل، له تعجبه په ډکو سترگو يې بېستن راباندې کش کړه، وې ويل :

__ويده شه زويه! هله، مخ پټ که چې ونه ډار شې!...

او خپل لاس يې پر بېستن سربېره زما پر رېږدېدونکې اوږه کښېښود. ما هم بېستن ټينگه پر سر راوکښه.

او خپلې توبې او عذرونه مې هماغسې جاري وساتل. شېبه پس لکه چې د دوی چيغې هم لږ کرارې غوندې شوې. خو ما مخ بېرته رالوڅ نه کړ، هماغسې ډارن او خولی جن تر برستن لاندې پټ پاتې شوم. خدازده څه وخت و، چې خوب یوورم .

سهار چې له خوبه راوینس شوم او لمر مې د مخامخ کورونو پر سر هسک ولاړ ولید، ډېر خوشاله شوم. بې اختیاره مې خوله وپړه شوه، څو شکرونه مې وکنبل. خدای پاک مو توبه منلې وه او خپل اسمان یې نه و راباندې رانړولی.

1999/4/5

لندن انگلستان

"الوتل ورزده کوو"

دا هغه څه دي، چې ما په خپلو سترگو ليدلي. ليدلي يې څه چې خپله مې برخه په کې اخيستي ده. که بل چا راته ويلي وای لا به مې چندان نه وای ورسره منلی. خو اوس چې مې خپله دا کار کړی، نو څنگه به شک پرې وکړم، هن؟ ښه مې ټول په یاد دي. د انقلاب د پيل مياشتې وې. هرڅه انقلابي وو، هره ورځ په ملک کې ژور بدلونونه. هره ورځ د خلکو په ژوند کې انقلابي تحولات. او د انقلاب ستر لارښود هم په خپل هر فرمان دی. انقلابي بهير ته لار زور پسې ورکاوه.

ښکاره ده چې اخوا د انقلاب ضد عناصر هم غلي نه وو راته ناست نه. د ارتجاع او فيوډاليزم استازي داسې په اسانه له خپلو طبقاتي گټو څخه تېرېدونکي نه وو. هره ورځ نوې توطيې او دسيسې، هره ورځ د انقلاب مخې ته نوي خنډونه او لانجې. تر دې حده، چې اوس يې ورو ورو خبر و سلوال پاڅون ته رسېده. هره ورځ د اشرارو د نويو ډلو د سر پورته کولو رپوټونه رارسېدل. نن دلته، سبا هلته. او زه چې اوس اگسا (د انقلاب د گټو ساتندويه اداره. يا د نور محمد تره کې استخبارات) ته راتبدیل شوی وم، يقيناً تر نورو ډېرو ملگرو د ملک له پېښو او حالاتو زيات خبرېدم. دلته زه هغه د چا خبره د پېښو په مرکز کې ورته ناست وم او دا همداسې ښه وه، ځکه دلته مې په خپلو سترگو ليدل، چې څنگه طبقاتي مبارزه وار په وار زور پسې اخلي. خو تر اوسه لا موږ برلاسي وو. تر اوسه د اشرارو ډېر کارونه احساساتي او بې له کوم خاص ډسپلینه وو. له همدې کبله يې ټکول هم دومره گران نه وو. موږ هم پسې رااخيستي وه، هرځای چې به گوتو ته راغلل، داسې انقلابي چلند به مو ورسره وکړ، چې نورو ته لا پند شي. موږ غوښتل چې د هوا تر سرېدو مخکې لا دا هر لور خورېدونکي اشرار وځپو. هغه هم داسې مزغن، چې د بيا سر پورته کولو خيال ورته شي. له همدې امله مو شپه ورځ په ځان يوه کړې وه او په نه ستړيا مو د انقلاب د گټو ساتلو ته زيار يوست.

دغه ورځ مې هم تر تياره ماښامه په کار تېره کړه، هغه هم په خوشې اداري کارونو، چې هېڅ مې ښه نه اېسېدل. خو چاره څه؟ دا کارونه هم بايد شوي وای. سره له دې چې دا ټوله ورځ پرې اخته وم. بيا هم يو خروار کاغذونه پرمېز راته پند وو. خو نور نو په ما کې د کار حوصله نه وه پاتې. ټول شيان مې دغسې پر خپل حال پرېښودل. ډېر سر مې پستې څوکۍ ته تکیه وکړه، څپ ته د دواړو لاسونو له ځولۍ کولو سره مې سترې سترگې سره وروړې، چې لږ دمه شي. په همدې ترڅ کې د تليفون زنگ ورغېده، بېرته راسم شوم، بې له کوم خاص شوقه مې غوږۍ راپورته کړه، زهير په کې وچونگېدم:

__هه... لووو؟

امر مې و، وې ويل:

_ملگری ولسیاری؟

_صېب!

_که لږ زما کوټې ته راشې... په کار مې وې .

ومې ويل:

_په سترگو صېب.

او غوږۍ مې بېرته کښېښوده. بیا مې یو دوه غزونې وکړې، د لنډ ارږمی له کښلو سره پاڅېدم، دغسې چورتې یې کوټې ته ورغلم. امر مې بیا په ټلیفون کې له چا سره لگیا و. زما په لیدو یې نرم راته وموسل، د سر په اشاره یې پرمخامخ څوکی د کښېناستلو بلنه راکړه، غلی په راښودلی ځای کښېناستم. چې راخلاص شو، وار له واره یې وپوښتل:

_خیر خو دی ملگری ولسیاره سترگې دې ډېرې سرې دي... بې خوبه خو نه یې؟

_نه صېب! هسې سترې شوم... بې خوبه نه یم .

په خواخوږۍ یې سر راته وخوځاوه تسل یې راکړ:

_خه خیر دی ملگریه، د انقلاب په خدمت کې سترې یې، نه د کوم ارتجاعي نظام په چوپړ کې.

د سر په ورته خوځولو مې یې خبر تصدیق کړه، ومې موسل. ده غوښتل نور څه هم ووايي، چې بیا ټلیفون وکړنگېده. بې حوصلې یې غوږۍ راجکړه کړه. په څو لنډو جملو یې د ټلیفون کوونکي خبر ور خلاصه کړه. لالهانده یې ما ته راوکتل:

_دغه مې حال دی... تیار ټلیفونچي راڅخه جوړ شوی، درسته ورځ همدغه درنگه درنگه او درنگه درنگه ټلیفونونه دي چې راکېږي .

ما هم په خواخوږۍ سر ورته وخوځاه او له ده سره یو ځای لنډه شېبه چوپ شوم. وروسته له هغه یې بېرته د خبرو لړۍ پسې راټینګه کړه:

_هورښییا! همدا اوس به هوایي ډگر ته لاړ شې، ملگری غورځنگ هلته درته سترگې په لار دی... چې ورورسېدئ، خپله به ټولې خبرې درته وکي، تاسې بس د هغه په لارښوونو امل (عمل) وکئ. مقصد مې ته او ملگری بشردوست یې... هغه هم درسره بوزه.

ملا خوله خبرې ته راسموله، چې بیا د ټلیفون ږغ اوچت شو. امر مې غوږۍ پورته کړه، په کې وې ويل:

_هلو؟

اوما ته يې د تلو اشاره وکړه. چاره نه وه، پاڅېدم، دغسې نارامه يې له کوټې ووتم. چې خپلې کوټې ته ورغلم، خدای شته پوره ناراضه او په قاروم؛ او ټول د همدې لعنتي بشردوست له امله. له دې سړي څخه مې يوه ذره ښه هم ولاکه راتلل. لومړی خو پرچمی و او د ټولو پرچميانو غوندې دی هم دې خپلو څو لوستلي کتابگوټو ته ډېر په هوا کې و، چې مازې به دې خبر ورسره دېخوا اې خوا کړه، نو له مارکس او انگلز نه رانيولې، بيا تر ملگري لينن او ستالينه به يې د ټولو مقولې درته کتار کړې. هغه هم په داسې انداز، لکه له دې ټولو سره چې يې په يوه سماوار کې چاينکۍ خوړلې وي. او دويم يې دغه بې شخصيته شخصيت و، چې په هرځل ليدو يې يومخ کانگې راوستې. دومره غوره مال، دومره ښوی او بې خاصيته او دومره په هېڅ نه ویشتلې چې هک حيران به ورته پاتې شوې. بس د دنيا هره سپکه يې په ورين تندي زغلمه، خو په دې شرط چې دا ميرات مړې څوکۍ يې پرې وساتله شي. کاشکې يې داسې يوه څوکۍ خولا وای. او اوس چې يې رهبران هم له گوند او دولته شړل شوي وو، اوس خو نو بيا هغه سرکوزی ترې جوړ شوی و، چې راشه که يې گورې. خو بلا يې پسې. هرڅه چې وو، مهمه خبر دا وه چې له بده مرغه مې امر د هغه د راسره بېولو راته وويل او ما هم د دې کار له کولو پرته بله چاره نه درلوده. هماغه وو چې لومړی مې خپل کور ته ټليفون وکړ، ښځې ته مې وويل چې نن شپه ښايي بيا ناوخته کاله تا راشم او بيا مې بشردوست ته زنگ ورووايه، ترې ومې غوښتل چې هوايي ډگر ته راسره تلو ته ځان تيار کړي. شېبه پس دواړه هوايي ډگر ته د تلو په نيت په موټر کې ناست وو. موټر وڅوڅېد، چټک يې د هوايي ډگر لار په مخ کې واچوله او زه خدای شته دا ټوله موده په همدې چورت کې ډوب وم، چې دا څنگه مهم کار دی، چې امر مې يې هېڅ په باب راته ونه ويل. دی هم لکه چې همدې پوښتنې په کراره نه پرېښود، څو گامه وړاندې يې بيا وپوښتل:

_نور يې هېڅ توضيحات درنه کړه؟

هاغسې لنډ مې وويل:

_نه!

او ځان مې د موټر له کړکۍ څخه دباندي کتلو ته ترې مشغول کړ، چې پر له پسې يې کورونه او واټونه ترشا کول. شپه اوس ښايسته تياره شوې وه. په شا و خوا کورونو کې څراغونه لگېدلي وو، د شپې گرځ بنديز ته لا وخت پاتې و، خو ښار له خلکو تش مالومېده. د هغوی پرځای اوس هر څو گامه پس د گزمې موټر سړي ته په مخه ورتلل، چې گړندي دېخوا اې خوا گرځېدل.

ډېر وخت نه و تېر، چې له ښاره ووتو. هر څومره چې هوايي ډگر ته ورنږدې کېدو، هغومره د نظامي موټرو تگ راتگ ډېرېده، هغومره د گزمو پوستې ډېرېدې. سره له دې چې زمور موټر هم روسي جيب و، خو هوايي ډگر ته له ورننوتو مخکې بيا هم څو ځايه موظفو پيره دارانو ودرولو، مور هم هرځل د خپلو کارډونو په وړښولو او د ملگري

غورځنگ د نامه په وراخيستلو خپله لار ترې خلاصه كړه او وروسته له هغه هماغسې په بېره وړاندې ترې لاړو. تر څو چې هوايي ډگر ته ورسېدو. هلته ملگري غورځنگ تيار د خپلې ودانۍ په مخ كې راته ولاړ و. د بشردوست په ليدو وپره خوله له ورسره ولاړو كسانو رابېل شو، څو گامه زموږ پر خوا راغی. چې ورورسېدو، غېږ يې پرانيسته، ښه تود روغېږ يې راسره وكړ. وروسته له هغه يې، په داسې حال كې چې زه له لاسه نيولی وم او دغسې كرار كرار يې د خپلې كوتې پر لوري له ځان سره بېولم. وويل:

__ ښه شو چې په خیر راغلی... ما ويلې هسې نه چې په لار كې له كوم تكليف سره مخاخ شوي ياست.

په دواړو مو ورغبرگه كړه:

__ نه صېب، بېخي اسوده راغلو.

ده مازې سر راته وخوځاوه څه يې ونه ويل. خو بشردوست پسې وپوښتل:

__ لكه چې ډېر وځنډېدو صېب؟

ملگري غورځنگ هماغسې په داليزگ كې روان وويل:

__ نه ملگري بشردوست. دومره ونه ځنډېدئ... زه هم همدا اوس درپسې راووتم .

او څو گامه وړاندې له موږ سره يوځای يوې غټې كوتې ته ورننووت. هلته يې پر ښايسته كوچونو د كښېناستو بلنه راكړه. زه او بشردوست له يو بل څخه لږ ليرې سره كښېناستو. ملگري غورځنگ لومړی د خپل كار مېز ته ورغی. هلته يې په تليفون كې چا ته زموږ د رارسېدو خبر وركړ، ترې وې غوښتل چې د هر شي له تيارېدو سره ده ته احوال وركړي. وروسته له هغه موږ ته مخامخ پر كوچ كښېناست وې ويل:

__ اوس دستي به ټول شيان په خير تيار شي .

موږ سرونه ورته خوځول، لا مو څه نه وو ويلي چې پسې وې پوښتل:

__ څنگه، وړي شوي خو به نه ياست؟ لږه ډوډۍ موډۍ به راوغواړو.

په دواړو مو وويل:

__ نه صېب، تكليف ته حاجت نه شته.

__ څه تكليف؟... هېڅ تكليف ولا كه وي. كه وړي ياست، څه شی به راوغواړو، په يوه دقيقه كې يې له كانتينه

راوړي.

او چې مور بيا په مننې سره ورته "نه" كړه. ده هم نور ټينگار ونه كړ، پاڅېد، په چاير كې له تيار جوړ كړي چايو څخه يې مور ته هم دوې پيالې راډكې كړې. په داسې حال كې چې له خوږو سره يې زموږ مخې ته پر مېز ايښودلې وې، وې ويل:

— څه ملگرو، تر هغو به دا چای سره وڅښو.

او په دې ډول يې له مور سره خپله مرکه جاري وساتله. زما خدای شته له هاغه لومړي سره ښه ترې راغلل. مينه ناک او انډيوال سړی و، څوکۍ او منصب نه و په هوا كړی. سره له دې چې د لومړي ځل لپاره مې ورسره ليدل، بيا يې هم داسې له ملگرتوبه ډك چلند راسره كاوه، لكه له عمرونو چې سره پېژنو. مور دغسې د چايو له څښلو سره د خپلو اداري كارونو او هېواد پر حالاتو سره ږغېدو، لا مو د چايو دويمې پيالې نه وې تشې كړې، چې ټليفون وږغېده. ملگري غورځنگ د "وبخښی" له ويلو سره پاڅېد. د كار پر مېز د پراته ټليفون غوړۍ يې راپورته كړه، په كې وې ويل:

— هلو؟

وروسته له هغه يې څو شېبې په ځير ټليفون كوونكي ته غوږ ونيو، په پای كې يې مازې وويل:

— سمه ده.

او د ټليفون غوړۍ يې بېرته كښېښوده. بيا يې له هماغه ځايه مور ته كړه:

— څو له خيره.

او نېغ د كوټې پر وره وررهي شو. مور هم پسې وخوځېدو، بې له دې چې تر دغه اوسه لا رامالومه وي، چې چېرته او په څه خاطر؟. له كوټې ووتو. د ده غوندې په غټو گامونو مو ځان د هوايي ډگر انگر ته ورساوه. هلته ملگري غورځنگ يو ناڅاپه ودرېد. له لنډ فكر كولو وروسته يې غاړه تازه كړه. په داسې حال كې چې سيخ يې مور ته راکتل، په جدي لهجه يې وويل:

— له همدې ځايه زموږ او ستاسو وظيفه پيلېږي. له همدې شېبې راوروسته چې هرڅه پېښېږي بايد زموږ ترمخ پاتې شي!... پوه شوی؟

او چې مور حيران غوندې ورته "ښه" كړه. دی هم هماغسې په چټكو گامونو بېرته رهي شو. مور هم چوپه خوله پسې وخوځېدو. ما په شا و خوا كتلو ځان مشغول كړ. په هوايي ډگر كې رډه رڼا جوړه وه، هر لوري د نظامي الوتكو، شوبلو او موټرو شور او ځوږ خپور و. هرځای همدا نظاميان وو چې دورې هورې كېدل. هر يو په خپل-خپل كار لگيا، دلته د ژوند داسې گڼه گونډه جوړه وه، لكه هېڅ شپه چې نه وي. ما دې گڼ شمېر ولاړو بېلابېلو الوتكو ته كتل او فكر مې

پر له پسې د ملگري غورځنگ پر وروستۍ خبرې راڅرخېده. خدازده ولې مې زړه يو ډول درزا غوندې سر کړې وه. له بڼايسته ډېرو الوتکو تېر شوو. څو گامه وړاندې ملگري غورځنگ يوې نظامي چورلکې ته لاس ونيو:

— هغې هليکوپټرې ته ورځو.

له تلوسې په ډک زړه مې وروکتل. غټه چورلکه وه، څو وسلوال سرتېري هم "تيارسی" ورته ولاړ وو. لا دغسې پرې وتلو چې پسې زياته يې کړه:

— اشرار په کې دي... ډېر خطرناکه اشرار! بايد ډېر پام ورسره وکړو.

موږ مازې سرونه ورته وخوځول او نور هم وړاندې ورغلو. چې دننه ورننوټو، له ډېرې حيرانتيا مې خوله وازه پاتې شوه. چورلکه زيچه له اشرارو ډکه وه.

ټول يو بل ته جوخت د چورلکې پرمخه ناست وو. د ټولو لاسونه له شا ورتړل شوي وو. څو ټيټ پورې نظاميان هم کلاشينکوف په لاس چمتو ورته ولاړ وو، چې کوم بېخايه حرکت ترې ونه شي. اشرار د هرې ژبې او هر عمر خلك مالومېدل. د ډېرو پرمخ او ځانونو د ورسره شويو تحقيقاتو نښې نښانې له ورايه ښکارېدې. د چا و چا خو لا د تن جامې ورباندې ريتارې ريتارې شوې وې. ټول دغسې غلي او اندېښمن پر خپلو ځايونو ناست وو. لکه ورباندې مېخ کړي چې دې وي. ما چې د دوی دې سر او تنو ته وکتل، خدای شته يو مخ مې اختيار ترې تېر شو. له ملنډو په ډکه لهجه مې له ځان سره وويل: "... ډېر خطرناکه اشرار! ... دغه خواره بشکي بلا؟ ... خطرناکه؟! ..." او د ملگري غورځنگ پر خبره خدا راغله. په همدې ترڅ کې ملگري غورځنگ بېرته د پېلوټ له کوډلې څخه راووت. لومړی يې په لوړ رغ د چورلکې د الوتلو خبر راکړ. بيا يې ما او بشردوست ته زمور ځايونه راوښودل او راڅخه وپې غوښتل چې پر خپلو راښودلو ځايونو کښېنو. خپله هماغلته مخامخ راته کښېناست. له دې سره د چورلکې غرهار هم اوچت شو. چورلکه لومړی نېغه هوا ته وخته. چې ښه لوړه شوه، نو خدازده په کوم لوري وخوځېده، ډېر وخت لانه و تېر چې بيا مو د ښار کورونه او په کې لگېدلي څراغونه شا ته کړي وو. چورلکه دغسې په غرهار وړاندې تله. زه په فکرونو کې ډوب غلی پر خپل ځای ناست وم. شا و خوا مې د دې "خطرناکو!" اشرارو سرگردانه څېرو ته کتل او ځان مې په دې خبره قانع کړی و، چې ښايي کوم بل ښار يا زندان ته به يې بيايو. نه پوهېږم څومره وخت همداسې تېر شو، چې ملگري غورځنگ مې خوا ته راغی.

موسکی شونډې مې څنگ ته کښېناست، وې ويل:

— په څه چورت کې تللی يې، ملگری ولسيار؟

اندېښمن مې وويل:

— هېڅ، دغسې"

لا مې نور څه نه وو يلي چې پسې زياته يې كړه.

— نن به له خيره يو بل غټ گام هم د انقلاب په ملاتړ كې اوچت كړي.

ما چې تر دا اوسه لا سم په كيسه نه وم خبر، خپلې پوښتنې ته وار راغلی وليد .

شا و خوا ناستو اشرارو ته مې اشاره وكړه، ومې ويل:

— چېرته يې بيايو؟

په خدا يې وويل:

— هېچېرته.

او چې ما په تعجب تکرار كړه:

— هېچېرته؟

شونډې يې نورې هم سره بېرته شوې. څه يې ونه ويل. مازې يې د سر په راته خوځولو خبر راتصديق كړه. خوزه نور

چوپ پاتې نه شوم. ومې پوښتل:

— نو څه شى پې كوو؟

دا ځل دى هم چوپ نه شو، وپړه خوله يې مخامخ راوكتل، وې ويل:

— الوتل ورزده كوو.

بې اختياره مې له خولې ووتل:

— الوتل ورزده كوو؟

او له پوښتنو ډكې سترگې مې لا حيرانۍ ده ته ونيولې. د دې حالت ليدو مې لكه چې خوند وركړ. لنډ يې نور هم

پسې وخنډل. بيا يې په داسې حال كې چې نرم پر اوږه كښېكښودلم، وويل:

— ډېر بې حوصله توب مه كوه ملگريه! يو ساعت پس به هرڅه په خپلو سترگو ووينې.

او هماغسې په خدا كې بېرته راڅخه لاړ. زه دغسې هلك حيران پر خپل ځاى ناست وم، سرگردانه او په چورتونو

كې ډوب مې ملگري غورځنگ ته وركتل چې په پام د الوتكې په منځ كې د ناستو خلكو له منځه تېر شو او يوځل بيا

د پيلوټ كوډلې ته ورننووت. چې بېرته راووت نو يو مخ بل سپرى و. له هغه پخواني انډيوال ملگري غورځنگ سره

يې اوس هېڅ شى هم نه و جوړ، چې هره خبره به يې له ټوكې او خدا سره غبرگېده. نه، اوس هغه يوسل په سلو كې

نظامي منصبدار و، چې خپلو ترلاس لاندې کسانو ته رغېده، رغېده نه، قوماندې يې ورکوله. جدي څېره، تېره کاته، له تحکم او هيبتته ډک حرکات. له هماغه ځايه يې په بشپړ امرانه انداز د چمتو کېدو قوماندې راکړه. پاڅېدم، د ملگري غورځنگ له دستور سره سم مې د چورلکې تړلي وره ته ځان ورورساوه. ښي اړخ ته يې ودرېدم. بشردوست هم په بېره ځان راورساوه. ابل اړخ ته يې مخامخ راته ودرېد. نور ټيټ پوري نظاميان هم د ستور ته چمتو هر يو پر خپل ورښودلی ځای ودرېدل. دا وخت چورلکه هم سره ورو شانته شوه. په ښکاره درزن زړه مې غلی له کړکۍ څخه دباندې وکتل. تپه تياره وه. هېڅ شی نه مالومېدل. خلق مې نور هم راته تنگ شو. بېرته مې په چورلکه کې اشارو ته مخ ترې راواړاوه، چې سره بورېدلي غوندې وو. حيران او ناباوره يې کله مور ته، کله په خپل منځ کې سره کتل. چورلکه، نوره او نوره هم ورو شوه، چې يومخ ودرېده، ملگري غورځنگ وويل: _اوس.

او په بېره يې د چورلکې ور پرانيست. بيا يې مور ته دستور راکړ چې وره ته تر ټولو نېرې ناست ځوانکي راوښو. مور هم سر تر پايه پر کېدونکي ځوان ټينگ له مټو راوښو. ځوان لږ مقاومت وکړ، خو مور پرې پياوړې وو، راپور ته مو کړ. ملگري غورځنگ راوړاندې شو. په داسې حال کې چې دې نورو نظاميانو خپل کلاشينکوفونه په گواښ پاتې اشارو ته نښه کړې وو. د ځوانکي لاسونه يې ور خلاص کړل. وروسته له هغه يې ز مور په مرسته او له مور سره يوځای د چورلکې د پرانيستې وره خولې ته راکش او د سترگو په رپ کې يې لاندې ترې خطا کړ. ځوان يوه سوې کريغه وويسته، په تپه تياره کې ورک شو.

دې کار د دې نورو سترگې غټې غټې راوويستې. د ډېريو رنگونه تک ژرې اوښتي وو. خو مور نور ماتل نه شوو. د هغوی په زاريو جگيو، د هغوی په چيغو او غلبو او د چاو چا په مقاومت او ښکندلو کې مو يو يو د چورلکې وره ته راکش کړ، د لاسونو له ور خلاصولو وروسته مو تر وروستي تنه پورې ټول لاندې ترې راوغورځول. چې راخلاص شوو ټول له لاس او پښو لوېدلي او په خولو لاندې خيسته وو. شپه له نيمايي ښايسته ډېره تېره وه، چې کاله ته راغلم. په کور کې کراره کراري وه. ښځه او ماشومان مې د وخته لا ویده شوي وو. غلی مې جرابې او بوټونه له پښو وويستل. له پخلنځي څخه د پخو وريجو او غوښو خوندور بوی راباندې ولگېد. گېډه مې له لوړې راته وسوځېده، خو څه ی مې ونه خوړل. دغسې منگ او چورتي خپلې کوټې ته ورغلم، سترې هلاک په ځای کې ولوېدم. خوب نه راته. نننيو پېښو په کراره نه پرېښوېدم. هرڅه مې د يوه نه منونکي بدخوب په څېر سترگو ته نېغ نېغ کېدل. څو شپې لا نور هم دغسې نا ارامه په ځای کې لټ په لټ شوم. خو اخر مې ځان ته وويل: "کراره شه سرپه، دا انقلاب دی انقلاب!.. څه ټوکې خو نه دي، چې د چا پزه هم په کې وينې نه شي..."

او پرستن مې ټينگه پر سر راکش کړه.

1999/7/15م کال

لفبرا- انگلستان

شعارونه، تاثیرونه

غونډه ورځ مې د "پاسترناک" د "ډاکټر شيوآگو" په لوستلو تېره کړه. زياتي مې نو سر ډډ راته ولاړ و، په سترگو کې مې د يوې ليکې لوستلو شيمه هم نه وه پاتې. کتاب مې دغسې خلاص پر خپل ځای کښېښود، پاڅېدم. کورتې مې واغوسته، په شمېرلو گامونو له کوټې څخه دباندې راووتم. ځان ته مې وويل راځه سر په لومړۍ څه تفریح او هواخوري وکړه، بيا به په تازه ساه د ناول پاتې برخه هم پسې ولولې.

دباندې مې پر لوی سړک له پښې ايښودلو سر جوخت سوړ نمجن شمال پر مخ ولگېد. دې کار مې يې ځای پرځای زړه راتازه کړ. په شوق مې اوږده ساه وکښه، سړي مې د پسرلي له پاکې هوا ډک کړل. بيا مې ورو شا و خوا له نظره تېر کړل. دغسې مخامخ په راته نااشنا ښار کې رهي شوم، بې له دې چې کوم ټاکلي ځای ته د رسېدو نيت دې ولرم. ما ته تر اوسه لا د دې وړوکي ښار ډېر څه نوي وو. تر اوسه مې يې لا ډېرې لارې کوڅې نه پېژندلې. خو هوا يې نن ډېره په زړه پورې وه. څو شېبې مخکې اورېدلی باران د سړک غاړو ته ولاړې ونې پاکې پرېولې وې او د سړک په کنډو کې يې دلته هلته واړه واړه ډنډونه جوړ کړي وو.

د ورېځو لويې اووړې ټوټې اوس هم د مالوچو د خوځنده درموندنو په شان د اسمان پر پراخه لمن دېخوا اې خوا کېدلې. له ځمکې څخه د لنډو خاورو زړه راکښونکی بوی راته، چې زما هر وخت ډېر خوښېده. او د سړک پر غاړه د ويالې په اوبو کې ټنډو چونگښو ټوپونه وهل او سندرې يې ويلې. ما له دې ټولو څخه خوند اخيست. دغسې چورتي کرار کرار وړاندې تلم. د ښار پر دې برخه زړه وړونکی سکوت خپور و. سړک د خلکو او موټرو له گڼه گونې خلاص و، مازې وخت ناوخته به څوک پرې رانېکاره چې هغه به هم شېبه پس بېرته له سترگو نېهام شو. نور نو زه تقريباً يوازې رهي وم او دا همداسې ښه وه. ځکه پدې ډول زه همدا اوس هم د "ډاکټر شيوآگو" پښو په ځان مشغول ساتلی وم. اوس مې هم د نوموړي پنډ ناول حوادث د ذهن په سترگو ليدل. زما د شا وخوا محيط سکوت او چوپتيا، په دې پاسه مازيگر کې زما دې په فکرونو کې ډوب حالت ته يو داسې زړه وړونکی قوت ورباخښه چې له زوره يې نور هرڅه رانه هېرول.

خدازده څومره او څه موده همداسې ځوړند سر او په چورتونو کې لاهو وړاندې لارم. خو چې يو وخت مې سر راپورته کړ، پوه شوم چې ښايسته ډېره لار مې وهلې وه. دا و له ښاره يومخ گوښي لويې او پراخې څلورلارې ته رارسېدلی وم. څلورلارې مې وپېژانده. يوځل مخکې هم له همدې څلورلارې تېر شوی وم. د ښي لاس واټ يې زما کوټې ته لار ايسته او مخامخ پراخ سړک يې له ښاره سيخ دباندې ووت. ما يې يوازې د کين لاس سړک وهلی و، چې ښه ډېر منزل وروسته يې سړی اخر بازار ته رساوه. ابل وار مې دومره په ځير نه وو ورته کتلي، مازې په بېره مې د خپلې کوټې لوري ته لار په مخ کې ترې اچلې وه، خو دا ځل مې سترگې څو شېبې پرې مشغولې کړې. هرڅه عادي وو. لويه او پراخه څلورلارې، د هر ورته راخلاص سړک په خوله کې د ولاړو ترافيکي اشارو خادې، دلته هلته يوه تنه ولاړه ونه

او د بلې هرې څلورې لارې په شان دلته هم گردچاپېر د سرو سرو انقلابي شعارونو لوحې. د شعارونو په لوستلو مې پیل وکړ. مخامخ پر یوه لوحه په پرېر سره رنگ لیکلی دا شعار لیدل کېده: "په وړاندې له فرد څخه د فرد په لاس له استثمارة د خلاصې ټولنې پر لورحه". پر بلې لوحې "ژوندی دې وي سوله، ډموکراسي او ټولنيز عدالت" لیکل شوی و. څنگ ته یې د "ژوندی دې وي کارگري انټرناسیونالیزم" لوحه ولاړه وه. پر یوه بله لوحه یې په پارسي ژبه لیکلي وو: "نان به گرسنه، لباس به برهنه، کار به کارگر، زمین به بزگر، این است شعار ما" د هغې څنگ ته بیا په پارسي ژبه د "زنده باد احترام به مقام والای انسان" شعار لیکل شوی وی، تر هغه وړ اخوا: "په وړاندې له هر ډول تبعیض، ستم او محرومیت څخه د خلاصې ټولنې پر لور" او بیا پر یوه بله لوحه د یوه هوسا، بسیا او سرلوري افغانستان د جوړېدو غوښتنه شوې وه. په یوه بل شعار کې خو یې بیا د افغانستان محروم او مظلوم ولس نه یوازې د هېواد د ټولو مادي او معنوي شتمنیو خاوند گڼلی و، بلکې خلقي دولت او خلقي انقلاب یې هم د دوی لپاره او د دوی په خدمت کې باله.

بس همدا پر له پسې شعارونه او په هر یوه کې د یوه نېکمرغه ژوند د جوړولو او له هر ډول محرومیت او ستم څخه د هېوادوالو د خلاصون او ژغورون ژمنې او وعدې. ما دا ټول شعارونه پېژندل او خدای شته هر یو مې یې بې شمېره ځله نور هم په هر ځای کې لوستی و. خو سره له دې مې اوس بیا هم یو په بل پسې لوستل او هر یوه ته څو شېبې ځیر کېدم.

همداسې مې د شعارونو د لوستلو په موخه سترگې له یوې لوحې څخه بلې لوحې ته وراړولې، چې هلته لږ لیرې یو جگ نری ځوان تر سترگو شو. ځوان له ختیځ لوري څلورلاري ته راروان و. تور کمیس او خر پتلون یې اغوستی و. ځوړند سر چورتې غونډې ورو وړاندې راته. ځوان نور او نور هم وړاندې راغی، چې څلورلاري ته راورسېد، اوږد اسوبلی یې وکښ، سر یې راپورته کړ. زه یې ولیدلم. خو ما ځان ناگومانه واچاوه. دغسې مې تر سترگو لاندې د هغه څارل جاري وساتل. له دې سره مې زړه هم خدای شته لږ راته په درزا شو. خو ژر مې ځان بېرته راتینګ کړ، هماغسې مې په پټه د ځوان څارلو ته دوام ورکړ. ځوان څو شېبې چوپ او کرار پر خپل ځای ودرېد، بیا یې سترگې له ما څخه د شعارونو لوحو ته وراړولې. هرې یوې ته به لنډه شېبه ځیر شو. لکه له ځان سره چې یې لولي، شونډې به یې ورو ورو پرې وخوځولې. چې د یوې لوحې له لوستلو او فکر پرې کولو به راخلاص شو نو ابلې لوحې ته به یې سترگې ترې وراړولې. خو په یوه شعار کې یې سترگې دغسې ښخې پاتې شوې. ما هم غلي لوحې ته سترگې وراړولې. پرې لیکلي وو: "په وړاندې له هر ډول تبعیض، ستم او محرومیت څخه د خلاصې ټولنې پر لور" ځوان څو شېبې تېره تېره شعار ته وکتل، له دې سره د قار څپه پرې ورغله، سترگې یې غټې غټې راووتلې. زما د زړه درزا لا زور واخیست.

لا مې دغسې په چورتونو کې ډوب ورکتل، چې ځوان یو دم وخوځېد، په بیړه پر شعار وررهي شو. چې ورورسېد، مخامخ یې شعار ته لارې ورتو کړې، په لوړ ریغ یې ښکځل ورته وکړل. زه د ځوان دی کار هک پک کړم. له حیرته په

وازه خوله مې ځوان ته ورکتل، چې هماغسې مخامخ شعار ته ولاړ و او یو عالم کرکو یې په سترگو کې خپې وهلې. لا مې څه نه وو ویلي چې قارجنې سترگې یې ما ته راواړولې، له هماغه ځایه یې راته وویل:

—احمقان... فکر کوي چې یوازې په شعارونو خبر خلاصېږي.

او په داسې حال کې چې هماغسې قارجن یې راکتل، راباندې رارهي شو. زه تلولي غوندې شوم، خو د څه کولو توان نه و راکې پاتې. دغسې له حیرته پر خپل ځای مېخ ولاړ وم، سرگردانه مې ځوان ته ورکتل، چې په غټو گامونو زما پر لوري رادرومي. چې راوړسېد، بې له دې چې زما له خوا کوم غبرگون یا څه ویلو ته مائل شي، په خپله یې شعارونو ته لاس ونيو، پسې زیاته یې کړه:

—ته دا د خنزیز زمن گوره... ټول ملک یې په دې بڼایسته شعارونو ډک کړي... هرځای همدا د ستم او له ظلمه د خلاصون خوبونه... هر ځای همدا د نېکمرغۍ او سوکالۍ غوړې وعدې.. رذیلانو، له کوم ظلم او ستمه خلك خلاصوئ؟ تر ټولو ډېر ظلم او ستم خو تاسې پر خلکو کوئ... کومه نېکمرغي او سوکالي خلکو ته وربښئ؟ تر ټولو ډېره بدمرغي او بدحالي خو تاسې پر خلکو راوستلې...

ځوان دا وخت لنډه ساه ونيوه، دغسې نېغې یې سترگې زما سترگو ته ونيولې، لکه د خپلو خبرو اثر چې په کې لټوي. بیا یې په داسې حال کې چې یوه یوه شعار ته لاس نیوه، وړاندې پسې لاړ.

—گوره... دلته خلکو ته د ازادۍ او مصئونیت وعده ورکوي، خو هلته یې ټول وطن پر خلکو سور تنور گرځولی، هر لور ترور او اختناق، هر لور د بېگناه خلکو نیول، کښول او تر شکنجو لاندې وژل... دلته خلکو ته د کور، کالي او ډوډۍ شعارونه ورکوي او هلته درگړده لگیا دي د خلکو هستي او زندگي ترې لوتوي... کوم کور؟ کوم کالي؟ کومه ډوډۍ؟... دلته د انسان لوړ مقام ته د احترام خبرې کوي او هلته د ټول ولس په ترټولو او سپکولو اخته دي... هر لور ظلم، هر لور ستم، هر لور د بېگناه خلکو نیول او وژل او لوټل... او له دې ټولو سره بیا هم خلکو ته د خدمت ټټر وهل، خلکو ته د ازادۍ، نېکمرغۍ او سوکالۍ او له هر ډول تېري او ستمه د خلاصون خوبونه ورلیدل...

ځوان دا وخت بیا لنډ تم شو، خو ما لا څه نه وو ویلي چې بېرته یې پسې زیاته کړه:

—نه پوهېږم چې د ا سرکوزي په کومه نېشه کې ډوب دي، چې داسې یې سترگې دې رالوتونکي توپان ته ورپنډې کړي... فکر کوي چې خلك هم د دوی په شان احمقان دي؟... فکر کوي چې د دې خلکو نو نه سترگې شته، چې د دوی جنایتونه پرې وويني، نه ماغزه چې د دوی د دې غوړو شعارونو او کرغېړنو کړنو ترمنځ فرق وکړي؟... فکر کوي چې یوازې د ډوډۍ د شعار په ورکولو به نو د خلکو گېډې هم مړې شي؟ ها؟... فکر کوي چې په مازې تشو شعارونو به نو ټول کارونه هم سره سم شي؟... ها؟...

او چې ما بیا هم څه ونه ویل، ځوان نېغ زما سترگو ته سترگې ونيولې، په حیرانوونکي ډاډ او غوڅه لهجه یې وویل:

—وروره! زه تا نه پېژنم، چې څوك يې او د كم ځاى يې. خو هر څوك چې يې دا يوه خبر مې نښه په ټينگه واوړه... دا ځاى يې نښه... كه دا وضعیت همداسې روان و، لكه دا اوس چې دى، نو ډېر ژر به دا خلك د خپلو دې غورو شعرونو تاثيرونه هم په خپله وويني .

ځوان چې دا خبره وكړه، زياتي ماتل نه شو. زه يې دغسې هك حيران پر خپل ځاى پرېښودم، خپله په كلكو گامونو لويديځ په لور رهي شو. ما په بېشمېره فكرونو كې ډوب ښايسته ډېر گړى تر شا وړپسې وكتل. وروسته له هغه مې سر راپورته كړ، پاس اسمان ته مې وكتل او په مخامخ سره شفق كې مې سترگې ښخې پاتې شوې.

د مرغومي اتمه/1357ل كال

كابل - افغانستان

چرگ

عجیبه وه. سهار وختي په خپله راوینس شوم. لکه چا چې په قصده ورته راوینس کړی يم. خو شپې لا په ځای کې دغسې پروت پاتې شوم، خو اخر مې طاقت ونه شو، پاڅېدم. غلی مې په نیمه تیاره کوټه کې سترگې وغړولې. ټول ویده وو. زه هم نور ماتل نه شوم، د گوتو په سر له کوټې ووتم او په بیرې د سرای هغه گوټ ته ورغلم چې چرگ په کې تړلی و. چرگ وینس و. زما په لیدو یې "قررر..." وهل، لږ په شا شو. زه ځای پر ځای ودرېدم. خو شپې مو دغسې رډ رډ یو بل ته سره وکتل. چې ډار یې بېرته کښېناست، غلی مې په پخلنځي کې له ولاړ جواله یو موټی غنم راوايستل، په داسې حال کې چې له غنمو ډک ورغوی مې ده ته نیولی و او ورو ورو مې ویل: "به... به... به". کرار کرار پرې وررهي شوم. دا ځل ده هم جنجال راسره ونه کړ. غلی پر خپل ځای ولاړ یې دغسې په تمه ژپړې گردی. سترگې زما ورغوي ته نیولې وې، چې ورو ورو له غنمو سره ورنیږدې کېده. چې ورورسېدم، وار د واره یې زما په ورغوي ټونگې پیل کړې. خوشال مې وموسل. کرار یې په دوو گوتو څنگ ته کښېناستم. په احتیاط مې دا بل لاس د ده پر پاسته څټ او ملا راکش کړ. چې ده بیا هم څه ونه ویل. زما زړه هم له خوښیې په ټوپکو شو. چرگ رام و!... بېغمه یې په تېره مښوکه زما له ورغوي څخه غنم ټولول. ما یې هم موسکی شونډې پر څټ، پر وزرونو، پر ملا او پر گگنه توره لکۍ لاس راکښود او من من غوښې مې پرې اخیستې.

پرون مازیگر مې سترگو ته ودرېد: پلار مې چرگ په تخرگ له دفتره کور ته راغی. مور ماشومان د چرگ په لیدو لومړی یوڅه حیران غوندې شوو، بیا مو په گډه ورمندې کړې، خوشاله ترې راتاو شوو. پلار مې هم خوشاله و، وپړه خوله یې څو گړندي گامونه د سرای منځته ورواخیستل. هلته یې د چرگ ورتړلې پښې بېرته خلاصې کړې، کرار یې مخې ته گوزار غوندې کړ او چې چرگ پر دواړو پښو دنگ پر مخکې ودرېد، نو مور غوندې یې دی هم په مینه وړو سترگو په نظاره شو. شپه پس یې په ویاړلې لهجه وویل:

__تک سور... کولنگي چرگ.

په همدې ترڅ کې مې مور هم راورسېده. سر تر پایه یې چرگ ته د خریدار په نظر وکتل. له دې سره یې ټنډه هم تروه شوه. ناراضه یې وویل:

__ډنگر دی!

دا خبر یې زموږ پر پلار هېڅ ښه ونه لگېده، پرې ورېچ یې وهل:

__دی چی شی (د څه شي) ډنگر دی؟ تې (ته یې) آ ورنونو ته وگوره.

بیا یې په لږ نرمه لهجه د هغې د قانع کولو هڅه وکړه:

— اختر ته لا ډېرې ورځې پاتې دي... دانه به ورکو، نور به هم چاغ سي.

او ما خدای شته هماغه شېگبه لا په زړه کې وويل: "تر اختره لا ښه ډېر وخت سره لرو..." او ټول په شوق کې ډوب شوم. د ورغوي خوږېدلو بېرته اوس وخت ته راستون کړم. تش تور و. چرگ يې ټول غنم خوړلي وو. اوس يې پر مخکته ترې رالوېدلې دانې ټولولې. پاڅېدم. دا ځل مې دواړه موتي له غنمو راډک کړل، ټول مې د چرگ مخې ته کوټنې کړه. چې دی يې بيا په خوړلو سر شو، ما هم بيا لاس پرې راکښودل پيل کړه. دا وار مې يې ان پندې تېرې مښوکې، پيت تاج (خول) او پستې غاړې ته لا لاس وروړ. بيا مې يې پياوړې ښنگرې د گوتې په څوکه کښېکښودل. د مامور فتاح د چرگ تر هغه ډېر تېره وو. خوشاله مې له ځان سره وويل: "ماموره... دا دی اوس زه هم تا غوندې چرگ لرم..." او يو ډول خوږ خوندور غرور مې په رگونو کې وځغېد. تېر وختونه رايايد شول، چې څنگه به مامور فتاح خپل برگ "جته يي" چرگ په غېږ کې نيولی و. په وياړلي انداز به يې پرېر غوښن لاس پرې راکښود او مور هلکان به شا و خوا پرې راټول وو. ژېر ژېر به مو ورکتل او زړونه به مو له رخې راته ويلي ويلي کېدل. له دې سره مې خدازده ولې، د پلار ښځه په غوږونو کې انگازې وکړې: "نه شرمېږي... مامور سړی، د لوچکانو غوندې جنگي چرگان ساتي!..." د هغه مامور فتاح هېڅ ښه نه اېسېده. مدام به يې له سپکاوې په ډکه لهجه همدا پسې ويل. د نورو غټانو هم دومره ښه نه ترې راتلل. خو مور په دې کيسو کې نه وو. خپله مامور فتاح هم په چا کې رى نه واهه. بېغمه يې خپل چرگ ورته ساته او چې وخت ناوخته به يې له کوم بل چرگ سره وجنگاوه، په تېره بيا که به چېرې د ده چرگ دا جنگ گټلی هم و، دغه ورځ خو به نو مور ټولو غوندې دی هم له ډېرې خوښۍ په اووم اسمان کې گرځېده. داسې مهربانه به يې زخمونه په واسلینو ورغورول، په دومره مينه به يې په وينو سره مښوکه په خپل ورېښمين دسمال وړپاکوله، چې ان زموږ زړونو به لا هوس ورته وکړ.

دا وخت يو ناڅاپه پاڅېدم. لکه څوک چې مې په زوره ورکشکاري، بې اختياره له کاله ووتم. ځای پر ځای يو عجيب فکر سر ته راغلی و. هم يې ډارولم، هم يې پسخولم. خو يوه شېبه يې په کراره نه پرېښودم. دغسې نارامه دباندې ودرېدم. په داسې حال کې چې زړه مې په ځيگر کې "ډپ... ډپ... ډپ..." راته درزېده، په شا وخوا کتلو سر شوم. دباندې کرار کراري وه. ورځ که څه هم ښايسته ډېره رڼه شوې وه، خو د جمعې په دې وختي سهار کې هېڅوک هم دباندې نه مالومېدل. لټونکې سترگې مې لږ نورې هم دېخوا اي خوا وغږولې. ډېر وخت لا نه و تېر. چې د زړه درزا مې لا پسې پياوړې شوه. ومې ليد. هلته ليرې مې د مامور فتاح چرگ وليد، چې د خندق په خوا کې خرامانه خرامانه گرځېده. دوې سپينې چرگې هم په نڅرو نڅرو پسې رهي وې. زه هم نور ونه ځنډېدم. ژر مې ځان ته "هو" کړه، په تراټ بېرته کاله ته ننوتم. له هغې خوا له خپل چرگ سره راووتم. لومړی مې لا وغوښتل چې مخامخ پرې وررهي شم، خو د وره په خوله کې بېرته ودرېدم. يوځل بيا مې شا و خوا له نظره تېر کړل او چې بيا مې هم څوک ونه ليدل، نو له ډاډه په ډکو سترگو مې خپل چرگ ته وروکتل. ژر ژر مې يې پر سر لاس راوکښ او په کلکو گامونو د مامور فتاح پر چرگ وررهي شوم. چې هر گام مې اخيست، هغومره مې د زړه درزا پسې چټکېده. هغومره

د مامور فتاح چرگ ته د ورسېدو تنده راکې ډېرېده. خدازده ولې يو ډول ډار، وحشت او سرگرداني اخيستی وم. خو له دې ټولو خبرو سره- سره بېرته راستون نه شوم. نه، راکې ويښه شوې تلوسه مې تر دې ټولو پياوړې وه. دغسې مخامخ نور او نور هم وړاندې ورغلم. څو گامه پس د مامور فتاح د چرگ هم راته پام شو. چټک يې سر راجگ کړ، قارجن له ځان سره څه وترسېده. چرگې هم سره وارخطا غوندې شوې او دغسې حيران حيران يې مور ته راکتل، چې وار په وار ورنیږدې کېدو. چې وروورسېدم، څو شېبې هماغسې هک حيران مخامخ سره ودرېدو. وروسته له هغه مې په رېږدېدونکو لاسونو خپل چرگ لومړی د مامور فتاح چرگ ته لږ ور اوږد کړ، څو ځله مې پورته کېښته ورته وخوځاوه او په دې پسې مې يو دم مخې ته ورخطا کړ. پر مخکه زما د چرگ له درېدلو سره سم دواړه د خټ بڼکې نېغې ودرولې. بد بد يې سره وکتل. بيا يې په گواښ سرونه يو بل ته وڅنډل، څو خوشې ټونگې يې په مخکه ووهلې او چې بېرته يې سرونه راجگ کړل، نو په خپل ټول زور يې پر يو بل باندې وروډانگل. جگړه پيل شوه! خو لومړی برید زما د چرگ په گټه نه و. د مامور فتاح چرگ داسې کاپره لغته ورکړه، چې هلته يې راته وغورځاوه. دويم او درېيم برید يې هم مازې خواشيني راډېره کړه. هر وار چې يې د مامور فتاح پر چرگ برید وروړ، په هماغه هوا کې به يې داسې لغته ورکړه، چې خوار کې به يې دوه درې گامه ايسته راته وغورځاوه. خو زما چرگ هم څه داسې بې غېږ ته مرغه نه و! بېرته به راپاڅېد، بيا به يې ځان برید ته تيار کړ او بيا به يې په لاډېر تاو پرې ورتوپ کړل. مگر دا د کاپر مال دومره زورور و، چې هېڅ والله که ورسره کېدل. هرځل به يې داسې گوزار ورکړ، چې دلته به زه لا له قاره ورته سور او شين شوم. يوځل، دوه ځله، ان څو ځله مې يې لا دا چلند وزغامه، خو اخر نو زما حوصله هم راته تمامه شوه. نه، دا وضعیت تر پایه د زغملو نه و. بايد يو څه مې کړي وای. بايد زه خپله په دې تريخ ساعت کې د خپل چرگ خوا کې درېدلی وای. او همداسې مې هم وکړل. وروړاندې شوم، سيخ مې د مامور فتاح د چرگ شا ته ځان وروړسواوه، چې دا و بل برید ته يې تابيا کوله. سرکوزی داسې په جگړه سور و، چې هېڅ يې زما په ورنیږدې کېدو کې چورت هم ونه واهه. دغسې تېره تېره يې زما چرگ ته کتل او پر له پسې يې سر په گواښ ورته ځانډه. زما چرگ هم ځان برید ته چمتو کړ، خو لا يې پر يو بل باندې نه وو وړدانگلي، چې د مامور فتاح چرگ مې د نېغ درولو بڼکو په بېخ کې ټينگ له خټه راوښو. دې کار مې زما چرگ هم حيران کړ. ټپ ودرېد. لنډه شېبې خو داسې لار او گودر ترې وړک شول، چې نېږدې يې جگړه پرې ايښې وه. خو چې ما د مامور فتاح له خټه نيولی چرگ ور وړاندې کړ او سر مې يې په گواښ ورته وځانډه، نو دی هم بېرې پرې راستون شو، په کړس کړس بریدونه يې پرې پيل کړه. د مامور فتاح چرگ مې همداسې سرگردانه په موټ کې شټنکې وهلې او چغېده، که گوندې ځان راڅخه خلاص کړي. خو ما موټ نور او نور هم پرې ورتينگ کړ. هماغسې تر خټ نيولی مې يې سر درگرده خپل چرگ ته ښوراوه، چې ښه مزغن مزغن يې پر دا ککره ککره راته ووهي او ښه سم زړه پرې سور کړي. خدازده څومره وخت دغسې تېر شو، چې يو وخت مې چرگ نابېره په موټ کې دروند غوندې شو، نور چغ و چوغ يې هم نه کاوه. حيران مې بېرته خوشې کړ او چې دی پرمخې پر مخکه راته ولوېد، نو زما وائې هم وتښتېدې. چرگ مړ و. د مامور فتاح چرگ مې لکه چې په خپه وروژلی و. دې فکر مې غړي راوړېږدول. وارخطا مې شا و خوا وکتل. د باندې شکر اوس هم څوک نه

مالومېدل. وروړاندې شوم، ژر مې خپل چرگ راوښو، بې اختیاره مې د کاله پر لوري منډه کړه. خو څو گامه لا نه وم تللی، چې بېرته ودرېدم، د برېښنا په چټکۍ مې دا فکر له مغزه تېر شو: "د مامور فتاح چرگ؟... همداسې مړ؟... همداسې پر سپېره میدان پروت؟... نه!...". بېرته راوگرځېدم، هماغسې وارخطا د مامور فتاح چرگ ته ورغلم، چې وازې سترگې پرمخې پر مخکېه پروت و. چرگ مې له وزره راوښو، ایسته مې څنگ ته خندق ته وروغوړخواوه او وروسته له هغه مې په تراټ د خپل کاله لار په مخ کې واچوله. تازه د وره خولې ته رسېدلې وم، چې له لیرې مې د چا ټوخی واورېد، خو ما تر شا وروڼه کتل، په ټوپ کاله ته ترې ننوتم. په سرای کې مې چرگ بېرته پر خپل ځای وټاړه. بیا مې سر تر پایه له نظره تېر کړ. نور سم و، مازې ټونگه یې په وینو یو څه سره وه. شا و خوا مې وکتل، په سرای کې هېڅوک نه و. په بیره مې د چرگ ټونگه پاکه کړه، په منډه خپلې کوټې ته لاړم. چې بېرته په برستن ننوتم ایله مې زړه یو څه سره ولگېد. هرڅه په خیر تېر شوي وو. تر اوسه شکر د هېچا نه و راته پام شوی.

په ځای کې مې ژر ژر لېونی کرم (په لښکرگاه کې یو مشهور زیارت دی) او پیران پیر صېب وننگول، چې د نېکۍ مدد یې واورسېږي. بیا مې الحمد لله او قل هو الله هم پر ځان چوف کړل، چې د هرې بلا مخه ونیسي. وروسته له هغه مې نو ځان دغسې په خوب ورته واچاوه. خو ډېر وخت لا نه تېر، چې "ټک، ټک، ټک.." د سرای ور وټکول شو. له دې سره مې زړه "شرق!" راته ولوېد، غږې مې بیا په رېږدېدلو شول. لالهانده مې له ځان سره وویل: "وه خدایه!..." او ستونی مې راته ډک ډک شو. په همدې ترڅ کې مې د پلار ښکالو په دالېز کې واورېده، چې سرای ته وررهي و او خوبولی له ځان سره ډونگېده. ما دعاوو ته لا زور ورکړ، لا همداسې خدای او پیرانو ته په زاریو لگیا وم، چې پلار مې له سرایه راڅرگند کړل: دې کار یې نو یو مخ زاره راوچوده. پلار مې ما ورغواړې؟... سرای ته؟... هغه هم وروسته له دې چې چا ور وټکاوه؟... نه. اوس نو خبر تمامه وه. زیاتي نو هرڅه رسوا وو. نور یې نو د پټېدو چاره نه کېده. خواشینۍ او ډار اخیستی له ځان سره وچونگېدم. راباندې راتلونکی قیامت مې د سر په سترگو ولید. خو له دې ټولو خبرو سره مې ځان بیا هم په خوب ورته واچاوه. پلار مې لا بیا نه وو راڅرگند کړي، چې مور مې کوټې ته راننوته. په داسې حال کې چې پرله پسې یې اوږه راخنډله راته سره شوه:

__هله زویه پاڅه!.. پاڅه چې پلار دې نارې دروهي، هله....

او په دې ډول یې "راوښ" کړم. ما ته هم بله چاره راپاتې نه شوه. پاڅېدم. همداسې وچ حلق، وارخطا او زړه نازړه د سرای ورته وروخوځېدم. او چې د وره شا ته مې خپل همزولی، ننگیالی ولید، نو داسې ټکان مې وخوړ، چې نېرېدې مې له خولې چیغه وتلې وه. هک حیران مې په زړه کې وویل: "ننگیالی؟!.." او دغسې ناباوره مې د هغه تور لمر وهلي مخ ته وروکتل، چې زما په لیدو یې یوه نرۍ موسکا پر شونډو وغوړېده.

لا همداسې پکر پر خپل ولاړ وم چې پلار مې وویل:

__مېلې ته څې؟

دا خبر نه وه، تيار سوک و. چې پر دا سر يې را کړ، يو مخ سربداله شوم. بې اختياره مې له خولې ووتل:

—مېگ... لي... ته؟!

راجوخته يې کړه:

—هو زويه،... مېلې ته... ننگيالي دوی نن خپل باغ ته په مېله وزی، غواړې تا هم ورسره بوزي... څنگه زويه؟ ورسره څې؟

او چې ما هماغسې هېښ پېښ ورته "هو" کړه، د ننگيالي سترگې هم له خوښيه وځلېدې. پلار مې هم لنډ وموسل، وړاندې لاړ:

—سمه ده، څه زويه کور ته، پاک کالي دې واغونده... چې دغسې چپرېسن لاړ نه سې، ښه؟

او بېرته کاله ته ستون شو. زه چې اوس ايله لږ راپه حال شوی غوندې وم، نور ونه ځنډېدم. په منډه مې ځان تلو ته تيار کړ، پوره خوشاله له ننگيالي سره وخوځېدم. خو دا دی تر دغه اوسه لا نه يم خبر چې د مامور فتاح د چرگ کيسه څنگه شوه.

لفبرا- انگلستان

1999/4/26 م کال

سکینه

د سکینې پلار له ډېره شېبه نه و پر کور، چې بیا یې د لور چغې بغې ورپوته کړې:

—وه! اباجانه توبه... اخ... اخ... وی... وی... وه خدایه مړه شوم. وه خدایه توبه... وه اباجانه... اخ... اخ...

سکینې همداسې په چیغو چیغو کې دېخوا ای خوا لاسونه اچول، که گوندې ځان د پلار له گوزارونو بچ کړي. خو پلار یې له خپله کاره لاس نه اخیست. په قار پرې وروغورېد:

—خرېمې! پلټې (پلیدې)!... اوس خدای درپه یاد شو؟... اوس توبې باسې؟....

او بېرته یې د خپل پلندې توب پرې "شرق!... شرق!... شرق!..." د هغې تاندو ډډو ته تمبه کړ. سکینه تر گوزارونو لاندې لټ لټ اوښته، درگده یې د ځان د خلاصون هڅه کوله او پر له پسې یې همدا چیغې وهلې:

—وه لاجانه! توبه... وه خدایه... اخ... اخ... وه اباجانه، کوربان دې شم... وه خدایه توبه.

د سکینې مور نن هم له کوتې د باندې لومړی پر خپلې لور دا راغلی محشر وزغامه، خو چې نور طاقت یې ونه شو، پاڅېده، ویرژلې کوتې ته ورننوته، په ژرغوني رغ یې مېړه ته وویل:

—تر دغه خویې سمه مړه که، چې یو دم له اذاب خلاصه شي... او پرنگ په ژړا یې د خپلې لور د ترې خلاصولو هڅې پیل کړې. مېړه یې په تاو خپله ښځه له ځانه پورې وهله، قارجن یې په دې هم وربرچ وهل:

—ویم پرته شه له مخې مې!... پرته شه چې اوس به تا هم تر دې بتره کم!... دا ټول پساتونه د تا (ستا) له لاسه راوشوه...

او بیا بېرته د لور په ټکولو لگیا شو. تر هغو یې د نجلی له وهلو لاس وانه خيست، خو یې ځان پرې سترې نه کړ. چې راخلاص شو، دغسې له قاره پشېدونکې یې پرې ایسته وغورځاوه، له کوتې ووت، چې ځان یې د لور او ښځې له سترگو نهام موند، بې اختیاره یې د اوبسکو څو غټ څاڅکي پر رنگړۍ ږیره راوخڅېدل. هلته لږ لیرې په یوه گونښه گوټ کې کښېناست، مخ او سترگې یې په خپرو وپوښلې، له دې سره یې زهیرې اوږې هم په رېږدېدو شوې. سکینې د پلار له وتلو وروسته لیرې ترې لوېدلې ټیکر ته لاس کړ. ټیکر یې په رېږدېدونکو لاسونو راواخیست. بېرته یې په سر او اوږو راوکښې او هماغسې غونجه منجه په خپل گوټ کې کښېناسته. بیا یې په داسې حال کې چې لاس ورو ورو پر خپلو خوږو ډډو راتېراوه، له اوبسکو ډکې سترگې مور ته ورواړولې. په داسې زړه دردوونکي انداز یې مور ته وروکتل، چې د غمونو سره لوخړه یې ورپورې کړه، د مور شونډې بې اختیار مری مری شوې، ډکې سترگې وروړاندې شوه. په خواخوږۍ یې غملرلې لور په غېږ کې راوښوله. څو شېبې دواړو ترخه یو بل ته سره وژړل. وروسته له هغه

یې مور لږه کراره غوندې شوه. خو سکینې یې اوس هم پر سر ځیگر ایښی و او غلي غلي یې ژړل. مور یې د دلاسا کولو هڅه وکړه:

—بس ده لورې.. بس ده... زیاتې مه ژاره.

او د هغې پر سر او ملا یې د خپل ډنگر لاس راکښل پیل کړل. بیا یې سر راپورته کړ، په مخامخ دېوال کې یې سترگې ښځې کړې او له دې سره دغسې ورو ورو په ډېرو لیرې لیرې چورتونو کې ډوبه شوه.

☒ ☒ ☒

د دغو کلونو قحطي او وچکالي په ټول وطن کې مشهوره وه. څو کاله پرله پسې یو څاڅکی باران ونه شو. پروڼی شپې کړوندې په وچو دښتو واوښتې. مځکې وچې شوې، پسلونه تباه شول، د خلکو مالونه او رمې لوړې ورووژل. پر ټول هېواد د لوړې او خوارۍ تور څادر وغوړېد. دې بدمرغۍ هېڅوک او هېڅ ځای په کراره پرې نه ښود. په تېره بیا په کلیو او له ښاره لیرې پرتو سیمو ته خو یې بیا بېخي مخه وکړه. دلته هسې هم خلکو د خپل ژوند روزگار تېرولو ته له کړنې او مالدارۍ پرته بله اسره نه لرله، چې هغه هم وچکالی ترې واخیستل. بیا خو نو د دې خلکو وزله مگر خدای په خپله کړې وای. د سکینې دوی کلی هم له دې برخلیکه خلاص نه شو. د دوی کلی خدایي په دومره ښو مځکو اباد نه و او اوس چې دا لږې مځکې هم شاپړې شوې وې، نو کلیوالو ورباندې راتلونکې درېدري په رڼو سترگو لیده. دوی لیدل چې څنگه یې کندوان تشېرې، څنگه یې د هرې ورځې په تېرېدو سره مالونه پسې ډنگرېرې. خو څه یې له لاسه هم نه وو پوره. لوړې ورځ په ورځ زور پسې اخیست او وړې گېډه دې نو بیا په دې کې ری نه وهي، چې قحطي ده، که وچکالي. هغه بس څه د خوړو لپاره درڅخه غواړي او د خوړو څه په دغو شپو ورځو کې د کیمیا بوتې گرځېدلې وو. هېڅ ځای یې د موندلو څرک نه لگېده. هماغه وو چې خلکو ورو ورو د خپلو مالونو او شتو په خرڅولو لاس پورې کړ. هر چا چې له هر شي څخه زړه بېلوالی شو، خرڅلا وته یې راویوست او په پرې اخیستو پیسو یې د ځانونو او بچيو د گېډو د ورمړولو هڅې پیل کړې. د سکینې پلار هم همداسې وکړل، لومړی یې د کور څه شیان وپلورل، چې هغه پیسې خلاصې شوې، بیا یې خپله له پښو لوېدلې غوا او دوې ډنگرې وزې وپلورلې. وروسته له هغه یې خپل وړوکی پټی هم لومړی گرو او بیا د هغه یوه برخه ترې خرڅه کړه او چې دا پیسې یې هم تس نس کړې، بیا نو دوی هم د نورو کلیوالو غوندې په ځان پورې پکو شول. زیاتې نو په کلي کې د پاتې کېدو کومه اسره نه وه پاتې. کلیوالو ښارونو ته مخه کړه. هره ورځ، نن دلته، سبا هلته. یوه یوه کورنۍ له کلي وته.

د سکینې پلار هم له خپلې ښځې سره سلا مشورې پیل کړې. د سکینې مور په اول سر کې دې کار ته نه وه خوشاله:

... "ته سکه وایې چې هلته نو پخې ډوډۍ له ونو راڅرېرې؟... " خو د سکینې پلار یې هم د قانع کولو هڅه پرې نه ښوده: "...وه ښځې!.. دغه خوشې چټیات ولې راته وایې... ښار، ښار دی او کلی کلی... ښار چې هرڅنگه وي، تر

دې سپېره کلي ښه دی. هلته کارونه شته. خواری او غریبې شته... ناحقه خو دا دومره خلك په ښار کې نه اوسي... مور به هم څه خواري غریبې وکو... دلته خو دا دی له لورې ورته مرو"...

اخر هغه هم راضي شوه. هماغه وو چې یو وختي سهار سکینې دوی هم له اته نهو نورو کورنیو سره کور او پټي په کلي کې پرېښود، د ښار لوري ته وخوځېدل. څه مزل وروسته د سکینې مور شا و خوا وړانو کنډوالو ته وکتل. وړوکی کاروان و. ټول لورې اخیستي. هر چا ورپاتي گزړې جمبرې ورسره رااخیستې وې. هر چا یو وور پټي په شا، داسې په بېره له کلي وتلي وو، لکه ترې تښتي چې. لکه هلته په ښار کې چې چا د پرېمانه خوړو وعده ورکړې وي. پر زړه یې غمونو وروډانگل. خواشینی یې یوځل بیا کلي ته تر شا وروکتل. شونې یې مری مری شوې. د سوړمو څوکې یې ورپېدې. خو ځان یې ژړا ته پرې نه ښود. ډکې سترگې یې مېړه ته ورواړولې. څو گامه وړاندې له نارینه وو سره رهي و. څوړند سر او چوپه خوله. خدازده په څه اندېگښو کې به ورك و. د دوی شپږ کلن زوی "غلامی" یې اوس پر پټي سربېره په اوږو کښېنولی و. څنگ ته یې هم سکینه ورسره تله. د سکینې لیدو یې زړه لږ ورازام غوندې کړ، لور یې اوس ښایسته پېغله وه. ان د دې قحطۍ او وچکالی یې هم پر ښکلا زور نه و ورسېدلی. هماغه تګ تور وېښته، هماغه غټې د ځوانۍ له طراوته ډکې سترگې، هماغه د مخ ښکلې کاسه او د بدن سپین پوټکی. پرې وویارېده. سکینه پر دوی ټولو گرانه وه او د پلار خو یې بیا زړه پسې خوت. هر وخت یې په جار هر چا ته ویل: "... خدای دې ناراضه نه شي، دا دی شکر زوی هم لرم، خو د سکینې ځای به هېڅوک ونه نیسي... سکینه مې د زړه ټوټه ده، د زړه ټوټه"...

دې فکرونو خوند ورکړ. په چابکو گامونو پر دوی درروانه شوه. چې ورورسېده، د سکینې څنگ ته ورسره رهي شوه. بیا یې نو تر شا کې ته ور ونه کتل.

کاروان پوره دوې شپې او دوې ورځې مزل وکړ. د درېیمې ورځې څانښت مهال و، چې د ښار څنډې له لیرې رانښکاره شوې. د ښار لیدو لکه نوې ساه چې په کې چلولې وي، گامونه یې لا پسې چټک کړل. چې ورورسېدل، د ښار له کورونو لږ گوښه یې پټي پر مخکې واچول، یو ساعت دغسې سترې هلاک پر خپلو ځایونو ناست پاتې شول. وروسته له هغه ورو ورو د خپلو غوتو په راسپړلو لگیا شول. دغه شپه یې هم د ها نورو غوندې پر سپېره ډاگ تېره کړه.

په دا بله ورځ سهار وختي د سکینې پلار د کاروان له نورو نارینه وو سره پر ښار ورشپوه شو. هلته په ښار کې یې لارې سره بېلې شوې، هر څوک په خپل تقدیر پسې رهي شو.

رون ماښام چې بیرته خپلو کډو ته راستانه شول، نو د هر چا پر خوله بېلې کیسې جاري وې. چا لږ، چا ډېر څه موندلي وو او چا و چا خو هېڅ کار هم نه و موندلی. د سکینې پلار به ورسره وړي پري د یو څو تنو پټي ورسره وړي وو، خو دومره پیسې یې نه وې پرې گټلې، چې خپله کورنۍ سمه پرې مړه کړي. سره له دې راضي مالومېده. په یو ډول غرور یې ښځې ته کړه:

—وینې؟... دا دی په دا اوله ورځ لا یو څه خواړه لرو. په کلي کې خو دغومره څه هم نه وو.

ښځې يې څه ونه ويل. چوپه خوله يې راوړې خواږه په پام پر دوی ووېشل، تر ټولو وږه برخه يې ځان ته ورکړه. درې ورځې همداسې تېرې شوې، په څلورمه ورځ چې د شپې دوی په ځايونو کې وغځېدل، د سکينې مور غلې مېړه ته وروڅکېده، اندېښمن يې ورته وويل:

_د سکينې پلاره!

_ها؟

_څه پکر (فکر) که يې (کوې)..؟ تر څه وخته به داسې په سپېره ډاگ ورته ځملو؟

د سکينې پلار په څنگ ښځې ته وروکتل، خو لا يې څه نه وو ويلې چې ښځه وړاندې لاره:

_گوره، دا نن څلور ورځې وشوې، چې مور دغسې په بت بيابان ورته پراته يو. نه په سرچت لرو، نه رانه راتاو در و دېوال، چې ستر مو پرې خوندي شي... داسې خو نو تر پايه هم نه شي کېدای. بايد د يوې سرپناه غم وخورو... او له لنډې ساه نيولو وروسته يې خواشني ورزياته کړه:

_خو څنگه؟ ... په دې روپيو خو دې د خوړو گوزاره لا نه کېږي، د سرپناه چاره به څنگه کوو؟

د سکينې پلار پوه شو، چې ښځه يې رښتيا وايي. خو خبره يې بيا هم دومره ښه پرې ونه لگېده. داسې ورته واپسېده، لکه پېغور چې يې ورکړی وي. نارامه ورته رايه اړخ شو، د ځان سپيناوی يې گوکړ:

_پويېرم، چې دومره روپۍ نه گتم. خو زه څه وکم، ها؟ ته سکه وايې چې زه نو په ډېر کار پسې نه گرځم؟ ... ته سکه وايې چې زه نو لتي کوم...

ښځه يې گړندۍ په خبرو کې ورولوېده:

_وه سرپه! دا په قاربرې ولې... ما هم نه دي ويلې چې لتي که يې (کوې). خو په دې روپيو دا دي ته هم ورته گورې چې ډېر څه نه کېږي. که څنگه؟

او بيا يې د هغه د قانع کولو په نيت پسې وويل:

_زما مسخد (مقصد) له دې خبرو څخه دا دی، چې دا ښار دی ښار... دلته که کارونه د ښار دي، نو نرخونه هم د ښار دي. دلته په لږو روپيو د چا گوزاره نه کېږي.

د سکينې پلار سرگردانه وچونگېد:

_ښه نو ته څه وايې چې، چگي شی (څه شی) بايد وکو؟

ښځې يې په سره سنه ځواب ورکړ:

— هېڅ؛ ما ويل زه به هم څه خواري غريبي وکم.

دې خبرې يې مېړه حيران کړ، په تعجب سره يې وويل:

— څه خواري، غريبي، ها؟.. څه خواري غريبي به وکې؟

ښځې يې هماغسې په سره سينه ورجوخته کړه:

— زه څه خبره يم... ما ويل که د چا د کور مزدوري وي.. که د چا د کاليو او لوښو مينځل وي. دومره لوی ښار دی،
يو نه يو کار خو به په کې وي .

او چې مېړه يې وپوښتل:

— دا واړه چاته پرېږدې؟

دا هم هک حيرانه شوه. مازې تر شونډو لاندې وگونډه:

— نه پويېرم.

او ښايسته ډېر گړی دواړه دغسې چوپه خوله پاتې شول. وروسته له هغه د سکينې پلار مهربانه د خپلې ښځې اوږه
کښېکښوده، په ارامه لهجه يې د هغې ډاډگيرنه وکړه:

— دومره وارخطا کېږه مه.. خدای مهربان دی. تر اوسه خو هم هوا توده ده. هم مور مازې دا څو ورځې کېږي، چې
ښار ته راغلي يو...توکل پر خدای، د هوا تر سپږدو پورې به ډېر کارونه خدای سم کړي.. او بيا که چېرې يو سم
کار درييدا شو، بيا خو نو زما هم درسره خوښه ده.

په دې ډاډگيرنې پسې نو د سکينې مور هم خبره ډېره ورسره ونه شنله، دواړه کرار ویده شول.

يوه اوونۍ همداسې تېره شوه، په دې موده کې د دوی په وړوکي کاروان کې ښايسته ډېر بدلون راغی. اکثره کورنۍ
د ښار هغو برخوته کډه شوې، چې د نارينه وو کارځايونو ته نيردې وو. په دوی کې چا و چا خو ان سرپناه لا موندلې
وه. دلته اوس د سکينې دوی له کورنۍ سره مازې درې نورې کورنۍ پاتې وې. هغو هم بس په همدې هيله شپې
سبا کولې، چې که يې بخت وچونېږي او د ښار په يوه نه يوه گوت کې يې خدای وزله وکړي. د سکينې پلار اوس هم
هره ورځ کار ته. خو د کار يې اوس هم دومره خونده نه وه. هماغه د پخوا غوندې يې اوس هم ايله دومره پيسې
گټلای شوې، چې په نيم نس د خپلې کورنۍ گوزاره پرې وچلوي. خو د دويمې اوونۍ په وروستۍ نيمايي کې دی
هم يو ماښام تر بلې هرې ورځې خوشاله کور ته راغی. کور ته له رارسېدو سره سم يې ښځې ته وويل:

— لکه چې خدای مو ناره واورېده.

او چې د سکینې مور یې د علت پوښتنه ترې وکړه، ده هم د دوی د وپرو خولو په مخ کې په خورا ډمامو ټوله کیسه ورته تېره کړه. په ښار کې د یوه ماږه سرې مزدوره په کار وه. ده ته یې ویلي وو چې که د سکینې مور د دوی د کور کار په غاړه واخلي، په بدل کې به یې دی په خپل خالي گاراج کې دوی ته د اوسېدو اجازه ورکړي. دغسې وړیا، بې له دې چې یوه پیسه کرایه ترې وغواړي. ده خپله گاراج لیدلی و، ښایستوکی لوی گاراج و. ان برېښنا یې لا لرله...

او چې سکینې ترې وپوښتل:

— څه وخت؟

موسکې شونډې یې ورجوختې کړې:

— همدا سبا سهار که خدای کول.

دغه شپه دوی ټولو ډېره خوشاله تېره کړه، په دا بل سهار یې وختي خپل پنډکي وټړل، د کاروان له پاتې کورنیو سره یې خدای پاماني وکړه، په گډه ښار ته وخوځېدل. د سکینې پلار مخکې روان و. پاتې کورنۍ یې له خوښیو په ډک زړه تر شا ورپسې رهي وه. مازې د سکینې مور به وخت ناوخته خدازده څه چورتونو واخیسته، اندېښمنه غوندې به شوه. خیر بېرته به یې ځان راټگینگ کړ. گامونه به یې په دوی پسې وړچابک کړل. له ډېرو کورونو او واټونو تېر شول. ډېرې کوڅې او دکانونه یې شاته پرېښوول. لمر ښه هسک راختلی و، چې د سکینې پلار اخر د یوه کور وره ته ودرېد. سکینې د کور تک سپین دېوال ته وکتل، وې پوښتل:

— همدا کور دی؟

پلار یې وویل:

— هو لورې.

او ور یې وټکاوه. شېبه پس یو په غوښو او ښکلو جامو پټ لس یوولس کلن هلک راښکاره شو. د سکینې پلار غږه تازه کړه، مهربانه یې وپوښتل:

— پلار دې په کور کې دی؟

— هو!

— ورشه زویه ورته ووايه چې هاغه پرونی سپری له خپلې کډې سره راغلی دی.

هلکي ته لکه چې د "زويه" لوز خوند ورنه کړ. ترو يې دوی ته وکتل، دغسې پټه خوله بېرته کور ته ننوت. د هغه له تلو سره سکينې دوی د کور په ځير کتل او پرې رغېدل پيل کړل. ښه غټ کور و، د دوی ټولو خوښ شو. سره له دې چې له دننې يې نه و ليدلی، خو د هغه له دې ټک سپين تازه رنگ شوي دېواله يې د هغه د دننه کوټو ښکلا اټکولای شوه او دې فکر چې وروسته له دې به په همدې کور کې اوسېږي، د ټولو زړونو ته خوښي وربخښله. دوی لا په همدې چورتونو کې وو، چې د سرای ور يو ځل بيا خلاص شو، دا ځل هلک يوازې نه و. يو همدا د څو پنځوسو کالو په منگ جگ نری سړی هم ورسره و. د سکينې پلار د سړي له ليدو سره سلام ورواچاوه. سړي موسکې شونډې د سلام ځواب ورکړ، له مهربانۍ په ډکو سترگو يې دوی تر نظر تېر کړل:

— راغلی په خير؟

— هو صېب!

سړی دغسې مهربانه دوی ته ورکتونکی له ځان سره وگوند:

— ډېر ښه، ډېر ښه.

بيا يې هلکي ته مخ ورواړاوه:

— حميدالله!

— ها!

— ورشه زويه د گراج "گراج" کيلي راوړه.

هلکي ورته "ښه" کړه، په تراټ له سترگو نيهام شو. چې بېرته راغی، يوه وړه کيلي يې هم په لاس کې وه. سړي کيلي له حميدالله څخه واخيسته. وې ويل:

— راځی!

دوی بې له ځنډه پسې وخوځېدل. سړی د دېوال څنگ ته ښي لاس ته رهي شو. چې د دېوال پای ته ورسېدل، بيا کين لاس ته تاو شو. دی هم گني لاس ته ورپسې تاو شول، له دې سره يې څو گامه وړاندې يوه لويه شنه دروازه تر سترگو شوه. دروازه کولپ وه، سړی په ورسره رايستلې کيلي کولپ خلاص کړ، دوی سره يوځای گراج ته ورننوت. هلته يې موسکې شونډې دوته مخ واړاوه:

— دلته به له خيره سره اوسئ. څنگه، خوښ مو دی؟

د سکينې پلار په احسان منه لهجه وويل:

—بېخي مو خوښ دی صېب! خدای دې جنت نصیب که.

او له دوی سره یوځای په شا خوا کتلو سر شو. ښایسته غټ گاراج و. دېوالونه یې د سرای د دېوال غوندې سپین رنگ شوي وو. مازې دلته هلته یې د تورو تېلو غوړ خاپونه لرل، چې دومره بد نه مالومېدل. دې غټ وره ته مخامخ یې ابل سر ته یو بل ور هم لاره. دا ور دومره غټ نه و او د کور سرای ته ور خلاصېده. د هغه پر سر یوه وړوکې کرکۍ وه، چې د ورځې رڼا یې د ننه راپرېښوده. کانکرېټي مخکې یې هم لږه غوړیچنه مالومېده. خو نور ښه و. دوی لا هماغسې په شا و خوا کتلو اخته وو، چې سړي وویل:

—زه اوس درڅخه ځم، تاسې به گاراج لږ له خوارو خځلو درته پاک کړئ، زیاتي نو بېغمه په کې واړوئ.

بیا یې د سکینې مور ته کړه:

—نن به تاسې ټول دمه ورته کوئ. حمیدالله به څه خواړه هم درته راوړي، سبا به له خیره کار پیل کړئ.

او وروسته له هغه بې له دې چې د دوی ځواب ته مائل شي، گړندی له گاراجه ووت. د هغه له وتلو سره دوی هم د گاراج په پاکولو او د خپلو گودرو په پکې سمولو لگیا شول.

نوي "کور" ته له راتلو سره د سکینې دوی ژوند خوشاله پیل شو. او اوس یې له نېکه مرغه بیا پر سر چت درلود. پس له ډېره وخته بیا په مړه گېډه ډوډۍ ورسېده او تر ټولو غټه خبره یې دا چې اوس یې ان برېښنا لا لرله. دا هغه څه وو چې دوی په خپل ټول ژوند کې نه وو لرلي.

د همدې ورځې په سبا د سکینې مور د "غیاثي صېب" دوی کره کار پیل کړ. دا د دوی د نوي کور د خاوند نوم و. هغه اصلاً فیض الله خان نومېده. خو دلته ټولو غیاثي صېب باله. د هغه مېرمنې روح افزا ته هم هر چا د هغې د اصلي نامه پر ځای "مېرمن غیاثي" ویل. دا شی دوی ته نوی و. په اولو سرو کې یې سر نه پرې خلاصېده. خو وروسته ورمالومه شوه، چې دلته په ښار کې دا دستور دی، چې که د چا درناوی کوې، نو په اصلي نامه به یې نه بولې. همدا د غیاثي میاڼي صېب په نومونو به یې بولې. چې دوی خپله خدازده ولې ځان ته خوښ کړی دی.

غیاثي صېب یوه لور او یو زوی درلود. مشره یې لور وه، چې اوس واده او د خپل مېړه کره اوسېده. زوی یې هم ځوان و، خو هغه اوس دلته نه اوسېده، ویل یې چې په کابل کې اوسي. هلته پوهنتون ته تللی او دا هلکوتی حمیدالله؟ دا د دوی د گومان پر خلاف د دوی ماشوم نه و. دی د مېرمن غیاثي خوری و، چې دغه ورځ د خپلې تورۍ کره په مېلمستیا راغلی و. غیاثي صېب او مېرمن یې دواړه په دولتي ادارو کې کار کوه. سهار چې به ووتل، ماسپښین قضا مهال به بېرته کاله ته راتلل. یو وخت یې لکه چې گوزاره تر دې هم ښه وه، ځکه موټر یې لا لاره. خو اوس یې موټر نه درلود. له همدې کبله یې خالي گاراج دوی ته د استوگنې لپاره ورکړی و.

غياثي صېب نېك او د نرم خوی خاوند و، هر وخت يې له دوی سره له خواخوږۍ او مهربانۍ ډك چلند كاوه. مېرمن يې هم نوره ښه وه. مازې يو څو شيان يې د سكينې د مور دومره نه خوښېدل. لومړی يې د سر وېښته وو چې ان د دوی د كلي د ملا صېب تر څڼو لنډ وو. مدام به لوڅ سر گرځېده. نه يې ټيكری په سر كاوه، نه يې داسې جامې اغوستې چې بدن يې سم پرې پټ شي. هر وخت به يې سپينې پرېرې پونډۍ او متې پروتې ترې راوتلې وې او بل يې دا په كور كې بشپړه ټولواكي وه. بس د هر شي واك و اختيار د دې په لاس كې و. په هر كار كې د دې خبره منل كېده. هېڅ شی د دې بې اجازې نه شو كېدای. ان غياثي صېب لا چون نه شو ورته وهلاى. د سكينې مور به هر وخت له ځان سره ويل: "دومره واك اختيار؟ هغه هم د ښځې په لاس كې؟..." دا شی به هم عجيب ورته ښكاره شو. هم چې به ښه ځان ته ځير شوه، نو خدای شته د زړه په تل كې به يې يو ډول رخه هم پرې وشوه. خو دې ټولو خبرو په دوی پورې اړه نه لرله. مهمه دا وه چې دوی زياتي په بټ بيابان كې نه ځملاستل. غياثي صېب دوی ته په خپل گاراج كې د اوسېدو سرپناه او په خپل كور كې كار وركړی و. هماغه وو چې د سكينې مور به هم كار ته د غياثي دوی له تللو سره سم خپل كار پيل كړ او چې څو به دوی بېرته راتلل، دې به ټول كارونه خلاص كړي وو.

كوتې او سراى به يې جارو كړی و. د دوی ځايونه به يې بېرته جوړ كړي وو. خواړه به يې پاخه كړي وو او د بېگا شپې غوړ لوبني او خيړنې جامې به يې ورپرېولې وې، هغه هم په داسې اخلاص، چې د سړي زړه به هوس ورته وکړ او دا ټول د مېرمن غياثي د خوښې سوب گرځېدل. هغه تر ډېره حده د دې له كاره راضي وه. له همدې امله يې په خلاص لاس ښه ورسره كول. هر وخت يې د خپلو خوړلو پاتې شوني وركول، چې دوی په مزه مزه ورته خوړل. د غياثي صېب زړې جامې يې وركړې وې، چې د دې مېرې يې واغوندي. دې او غلامي ته يې هم په كباړۍ كې بوټونه او خپلۍ اخيستې وې. څه موده پس خو يې ان د خپلې واده شوې لور زاړه كالي لا سكينې ته وركړل. سكينه په دې جامو كې نوره هم ښايسته مالومېده. هر تېر مازيگر چې به يې پلار كاله ته راغی او خپله نازولې لور به يې په دې ښاري جامو كې وليده، خوله به يې بې اختياره پرې وپړه شوه. په يو ډول وياړلې موسكا به يې سر ترپايه سكينې ته وكتل، وبه يې ويل:

— لور مې مکتبې ده، مکتبې...!

دې ستاينې به سكينې ته خوند وركړ. شرمندوكې به يې وخنډل، په ښكلو غومبورو كې به يې سورخي وځغلېده. مور به يې هم مينه وړې و لور ته وروكتل، خو دستي به يې ورجوخته كړه:

— دغه څه وايې سړيه؟ خدای دې يې خوی نه د مکتبېانو كيي... لور مې د انار دانه ده، د انار دانه.

او خدای شته تر ډېره حده يې رښتيا هم ويل. د غياثي صېب دوی د خوړو پاتې شونو په دوی ټولو كې وينه ځغلولې وه. پر سكينې خو يې اثر له واړه مالومېده. هغه كه پرون د گل پيزۍ غوټۍ وه، اوس يې ورو ورو غوړېدل پيل كړي وو. د هرې ورځې په تېرېدو يې ښايست لا نوره ځلا او تازه گي موندله او دا نوښت له سكينې څخه پټ نه و پاتې

شوی. هر وخت چې به یې په هنداره کې ځان ته کتلي وو، خوند یې ترې اخیستی و. هرځل پر خپلې ښکلا خپله ویاړېدلې وه او په ناپایه نېکمرغیو کې لاهو شوې وه.

شپې ورځې همداسې په خوښۍ سره تېرېدلې، ورځې په اوونیو، اوونۍ په میاشتو واوښتې. دا وو ورو ورو ژمی راپیلېده. د سکینې مور د پخوا په شان د غیاثي صېب دوی کره په کار اخته وه. سکینې به دا وخت هم پر خپل وړوکی وروړ پام ساته، هم به یې د دوی خپل وړوکی کورگی سره سماوه. پلار یې هم هر سهار وختي د پلندي توب پری پر اوږه ښار ته خوځېده او اکثره به مازدیگر قضا مهال یا تیاره ماښام بېرته راستون شو. د ده د کار اوس دومره خونده نه وه، خو سره له دې یې د خپلې مېرمنې په مرسته دومره پیسې گټلې وې، چې یو څه یې ترې سپمولې لا وې. دې کار پر دوی ټولو د خوښۍ او نېکمرغۍ زېږي کول. د هرې روپۍ سپمېدلو په دوی کې پر راتلونکي باندې ډاډ او امیدونه زېږول. د سکینې پلار خو به یې بیا په داسې خوږو چورتونو کې ډوب کړ، چې یو مخ به یې د ورځې ټولې خواری او ستریاوې ترې هېرې کړې. اکثره به ځانته دغسې گوښي ناست، د خپلو خوندورو خیالونو په نړۍ ورکښېوت. له دې سره به یې ورو ورو نړۍ موسکا پر شونډو وغوړېده. لوېدلې سترگې به یې په یو نامالوم ټکي کې ښخې شوې. په خیال کې به کلي ته تللی و. د پتي پلورلې برخه به یې بېرته پېرلې وه. نه به قحطي وه، نه وچکالي. کلی به یې بېرته د ونو او کروندو شین کورم و او دوی ټولو به بېرته په خپل کور او کلي کې هماغسې خوشاله او له نېکمرغه ژوند ورته کاوه.

هغه به ښایسته ډېر گړی په دې خوږو خوبونو کې ډوب تېر کړ، چې ښه خوند به یې ترې واخیست. له خوښیه ځلنده سترگې به یې دوی ته ورواړولې، له یو عالم هیلو په ډکه لهجه به یې وویل:

...بس، که خدای کول هرڅه به سم شي... چې ماږې دا وچکالي خدای پرته کي، بېرته به له خیره کلي ته ځو.

او دا خبره پر دوی ټولو خوندوره لگېده، دوی به هم دلته په "خپله کوټه" کې ناست په خیال کې بېرته کلي ته ستانه شول.

یوازې سکینه د زړه له کومې دې کار ته دومره نه وه خوشاله. د هغې اوس ورو ورو ښاري ژوند تر کلیوالي ژوند ښه اېسېده. سره له دې چې ښاري ژوند یې دومره نه پېژانده، خو هغه یې بیا هم تر کلیوالي ژوند ارام، په زړه پوری او اسوده باله.

د لومړنۍ واورې له اورېدو سره دوی پېښې وشوې: له یوې خوا د سکینې مور ناروغه شوه، له بلې خوا د غیاثي صېب لور له خپل مېړه سره او بیا یې زوی نصرالله غیاثي له کابل په رخصتو کور ته راغلی. دې پېښې د سکینې د مور کار لا پسې ډېر کړ. هغې لا یو دوې ورځې پر خپلې ناروغۍ سربېره کار ته اوږه ورکړه، خو اخر یې خبره له وسې ووت، سره تبه په ځای کې ورته ولوېده. په دې ډول نو دا ټول بار د سکینې پر اوږو بار شو.

سکینې هم په کلکه لستونې کار ته رابډ وهل. سهار وختي چې به راوینښه شوه، لومړی به یې دلته د خپلې مور او کور پالنه وکړه، بیا به د غیاثي صاحب کره ورغله، په نه ستړیا به یې تر مازیگره کار ته دوام ورکړ. له ښه مرغه د غیاثي صېب لور مرضیه نېکه ښځه وخته. هر وخت به یې په کار کې لاس ورسره کاوه او په هر کار چې به سکینه نه پوهېده، خپله لارښوونه یې نه ترې سپموله. خو د غیاثي لور او مېړه یې ډېره موده پاتې نه شول. څو ورځې وروسته بېرته خپل ښار او کور ته ستانه شول. په دې ډول که له یوې خوا د سکینې کار بېرته لږ کم شو، نو له بلې خوا یو دوه د نارامتیا خبرو ته هم یوازې پاتې شوه. لومړی یې د مور ناروغي وه، چې هېڅ کمښت نه په کې راته، ورځ په ورځ پسې اوږدېده او دویم یې د غیاثي صېب له زوی نصرالله سره په کور کې یوازې پاتې کېدل وو، چې د مور له ناروغي څخه یې هم په ډېره اندېښنه کې اچوله. د دې ښایستو کې ځوان هر وخت په یو نه یو ډول له دې سره د خبرو پلمه لټولو هر وخت له دې سره د ټوکو او د دې د خندولو هڅه کول او مدام هوسناکه موسکا پر شونډو له غوښتنو په ډکو سترگو دې ته ورکتل، داسې څه نه وو چې د دې له پامه لوېدلي وای. د سکینې له هاغه لومړۍ ورځې لا وړپام شوي وو، چې نصرالله غیاثي په بل نظر ورگوري، خو تر څو د هغه خور او اوبښی په کور کې ورسره وو، دومره ری یې نه و په کې وهلی. چې رښتیا خبره شي، د زړه په تل کې یې یو ډول خوند لا ترې اخیستی و. د داسې چټ ځوان چې هم یې ښکلې ځواني درلوده، هو د ښې کورنۍ او لوړو زده کړو خاوند و، په دومره تمه او مینه ورکتلو مالومداره د ویار او خوښۍ خوندور احساس ورکې زېراوه. خو اوس چې هغوی تللي وو او سکینه د غیاثي صېب دوی تر راتلو پورې په کور کې یوازې ورسره پاتې کېده، اوس دا د دې په زړه کې راټوکېدلی خوندور احساس له یو ډول وېرې سره مل و.

هر ځل چې به یې د هغه هڅې ولیدې، بې اختیاره به یې زړه ته ورتېره شوه:

... "که یو وار لاس درواچوي؟ ... که یو وار په زوره بدنامي درواړوي؟ ... " او دې فکر به یې هډونه ور ورپرېدل. ځکه خو یې په کلکه همدا هڅه کوله چې سړي ته ډېره مخه ورنه کړي. هر وخت به یې په یو نه یو ډول ځان ترې تېراوه. مدام به یې په گواښنه لهجه ځان ته ویل: "... نجلۍ! هوښیاره اوسه! ... پام چې لاس له پښو خطا نه کې، پام چې ډېره لار سړي ته ورنه کې.. دا خام فکرونه دې له سره وباسه. چېرې ته غریبه نجلۍ او چېرې دا د مړې کورنۍ زوی" ...

خو نصرالله غیاثي هم په هگۍ کې چونډلی مرغه و، هغه په خپل کار ښه پوهېده. هېڅکله یې بېځایه ټوپونه نه وهل. هغه پوهېده چې په دې ډول به د کلي دا سارايي هوسۍ خوشې له ځانه وتوروي. نه، هغه په ډېر پام ورو ورو او پټه په پټه وړاندې ته. د هرې ورځې په تېرېدو یې د سکینې ډار او شک ورکې لږاوه. د هرې ورځې په تېرېدو یې نوې تندې او تلوسې ورکې زېرولې. د هرې ورځې په تېرېدو یې د هغې زړه ته نور او نوره لار ایستله او چې خپله ورځ یې راغلې ولیده، بیا یې هم سکینې ته نه لاس ورواچاوه، نه یې د کومې بدنامۍ د وراړولو هڅه وکړه. بلکې په ډېره حق په جانبه څېره مخامخ ورته ودرېد، له احساسه په ډکه لهجه یې د خپلې مینې اظهار ورته وکړ. د هغې مینې

چې له هماغه لومړۍ ورځې يې د ده په زړه کې ځاله کړې وه او تر دا اوسه يې خوب او آرام ترې وړی و. دې خبرې سکینه هک حيرانه کړه. له ورايه يې د خپلو لينگيو ورته رېږدېدل حس کړل. له دې سر دومره تودوخې ورکې وځغستل، چې تک سره غومبوري يې بې اختياره ابلې کوټې ته منډه که، له اوبو ډک منگوتی يې پر سر واړاوه. لکه ورکې بل شوی اور چې پرې وژني، خو دا اور نو لکه چې نور د وژلو نه و.

خدازده څو شېبې همداسې تېرې شوې چې نصرالله هم ابلې کوټې ته پسې ورغی. د هغه په ليدو د سکينې د زړه درزا لا پياوړې شوه. ساه يې ورته بنده بنده کېده. تلولۍ يې لاړې تېرې کړې، مخ يې بلې خوا ته ترې واړاوه. نصرالله د وره په درشل کې ودرېد. لنډه شېبه يې سر تر پايه پر کېدونکې سکينې ته وکتل. بيا وروړاندې شوه، هغې ته د ورنېږدې کېدو هڅه يې وکړه، خو چې دې ورته "نه" کړه، ده هم له خپله کار لاس واخيست. دغسې ځورند سر بېرته له کوټې ووت او په ناپايه فکرونو او چورتونو کې ډوبه سکينه يې يوازې پرېښوده. بيا نو دوی دغه ورځ له يو بل سره د مخامخېدو جرئت ونه کړ. دا بله ورځ هم همداسې تېره شوه، بې له دې چې له يو بل سره مخامخ شي، بې له دې چې له يو بل سره يو ټکی ورغېږي، خو د درېيمې ورځې په سهار د نصرالله نور طاقت ونه شو. له سکينې سره له يوازې کېدو سره سم يې هغې ته بيا د خپلې مينې بيان پيل کړ. سکينې چې هرڅه د هغه د قانع کولو هڅه وکړه، چې هرڅه يې ورته وويل چې د دې کار پایله دېته ښه نه ښکاري، چېرې دا د غريب سړي لور او چېرې دی. فايده يې ونه کړه، نصرالله خان په کلکه همدغه د خپلې مينې د صداقت خبرې ورته کولې او پر له پسې يې د وفادارۍ ټبر ورته واهه. او چې په پای کې يې دا هم ورته وويل چې له دې سره د واده کولو او کور جوړولو هوډ لري او ژر به خپله مور د دې مرکې ته ورولبېږي، زياتي نو سکينې ته نه د هغه د مينې په صداقت کې شک پاتې شو، نه د هغه د ورنېږدې کېدو په وړاندې مقاومت. نصرالله هم نور ونه ځنډېد، وروړاندې شو. په داسې تنده يې شونډې شونډو ته وروړې، چې له سکينې څخه يې نور هرڅه هېر کړل. دغسې بېواکه، بې اختياره يې په غښتلې غېږ کې وغوړېده...

دوې اوونۍ په ډېره خوښۍ تېرې شوې. دا د سکينې د تنکي ژوند تر ټولو خوږې اوونۍ وې، تر ټولو نېکمرغې شپې ورځې، په دې دوو اوونيو کې څه خواږه خوبونه نه وو چې سکينې ونه ليدل. څه خوږې شېبې نه وې چې سکينې ونه لرلې. دومره خوږې، دومره له نېکمرغيو ډکې چې سکينې يې اصلاً گومان هم نه شو کولای. هغې ته اوس د ژوند هرڅه خواږه او په زړه پورې وو. ټوله نړۍ ورته ښکلې او له نېکمرغيو ډکه وه. هغې ته اوس نه د غياثي صېب دوی کور پردی کور و، نه په هغه کې کار د پردي کور مزدوري. دا کور يې اوس د تاندې مينې ځاله وه. په نېږدې راتلونکي کې يې خپل کېدونکی و او دې فکر ناپايه هيلې او خوښۍ په کې زېږولې. په همدې خوږو فکرونو کې درېيمه اوونۍ هم راماته شوه. او د همدې اوونۍ د پيل يو ماښام و چې غياثي صېب دی يې پلار ځان ته وروغوښت. د سکينې پلار لږ حيران غوندې شو. سره له دې يې په بېرته بوتونه په پښو کړل، له کوټې ووت. د هغه له وتو سره د سکينې زړه هم په تاو درزا پيل کړه. بې اختياره يې زړه ته ورتېره شوه: "... زما پلار ځانته ورغواړي؟ هلته د دوی کره؟، ولې؟... زما د مرکې لپاره؟..." او يوه تر ټولو خوږه موسکا يې پر شونډو وغوړېده.

خو چې ښه ډېر گړی وروسته يې پلار نارامه او خواشینی بېرته راغی، نو د مور غوندې يې دا هم ورته حيرانه شوه، د سکينې د مور ډېر طاقت ونه شو. د وره په خوله کې يې مېړه وپوښت:

— څه يې ويل؟

هغه په داسې حال کې چې بوټونه کښل، وويل:

— هېڅ.

او دغسې سوړ پور د کوټې په گوټ کې کښېناست. خو د سکينې مور لا نور څه نه وو ويلې، چې پسې زياته يې کړه:

— ويلی يې سبا سهار بايد گاراج خالي کړو.

دې خبرې ټولو ته ټکان ورکړ. مور يې بې اختياره وويل:

— گاراج خالي کړو؟... ولې؟

— زه څه خبر يم؟

— څنگه څه خبر يې؟... نو تا ورته ونه ويل چې اخر ولې؟

دې اعتراض يې مېړه لا بې حوصلې کړ، هماغسې نارامه يې ورغبرگه کړه:

— ولې مې ورته ونه ويل.. څو واره مې ورته وويل، خو پر ښځې يې تاثير نه کاوه.

او بيا لکه له ځان سره چې رځپېړي، په لږ ټيټ رځ وړاندې پسې لاړ:

— ښځه ډېره په قار وه.. غياثي صېب او زوی ته يې هېڅ د خبرو مجال نه ورکاوه.. درگرده يې همدا ويل چې گنورو خبرو ته حاجت نه شته. سبا به سهار وختي گراج خالي کوی او بس.

د سکينې مور پرېشانه څو شېبې خپلې لور او مېړه ته وکتل، سترگې يې راډکې شوې، ژرغونې وچونگېده:

— نو اوس به په دې ساړه ژمي کې چېرې څو؟

مېړه يې ځواب ورنه کړ، هماغسې سرگردانه يې يو غټ اسوبلی وکښ. ځورند سر پر خپل ځای ناست پاتې شو. خو د سکينې له سترگو د اوبښکو څو غټ څاڅکي راوخڅېدل. هغې په خپلو سترگو د خپلو هيلو د ماڼۍ وړاندې وليدل.

دغه شپه پر دوی ټولو زښته ترخه تېره شوه. پر سکينې خو ددې اور لمبه تر ټولو پياوړې وه. تر سهار دغسې رډې سترگې په ځای کې پرته وه. نارامه پرله پسې اړخ په اړخ کېده، هر څو شېبې پسې يې د اوبښکو ليکې پرمخ او بالنبت رابېهېدې، چې له زړه دردوونکو سلگيو سره يې ملې وې.

په دا بل وختي سهار دوی بیا د خپلو جمپرو په سره ټولولو لگیا شول. سکینه په دې ترڅ کې څو ځله په دغه او هغه پلمه سرای ته ورووټه، که گوندې نصرالله په کې وويني، خو د هغه په لیدو بریالی نه شوه. دې کار یې هر وار یو ځل بیا زړه ورمات کړ. نصرالله دا و په دې تریخ ساعت کې د اوبو څاڅکی و، چې په مځکه ننوتلی و او دا هغه څه وو چې دې یې په هېڅ ډول تمه نه کوله.

اخر کډه سره وټرل شوه. هر چا د خپل وس په اندازه پېټي پر شا کړه، ټول په گډه له گاراجه ووتل. د سکینې پلار د گاراج ور کولپ کړ. له دوی څخه یې وغوښتل چې همدلته ورته ودرېږي او خپله غیاثي صېب دوی ته د گاراج د کیلی د ورکولو په نیت وخوځېد، چې بېرته راغلی خپل دلته پرې ایښی پېټی یې په شا کړ او د دوی مخکې رهي شو. دوی هم مات زړه ټول پسې وخوځېدل. دا و بیا بې سرپناه شوی و. دا و یوځل بیا ټول کډه په شا په خپل تقدیر پسې رهي وو او دا کار دوی ټولو ته ډېر زړه دردوونکی و. دومره زړه دردوونکی چې ښایسته ډېر گړي یې له دوی ټولو څخه د څه ویلو شیمه اخیستې وه. دغسې چوپه خوله او خواشیني وړاندې تلل. هرڅوک په خپلو اندېښنو کې ډوب. د سکینې پلار مخکې له خپلې ښځې سره او سکینه او ورور یې غلامی څلور پنځه گامه وروسته ورپسې روان وو. څو کوڅې او واټونه یې شاته کړل، اخر یې مور دا ځوروونکې چوپتیا ماته کړه، شکمن یې مېړه وپوښت:

— نو ته وایې چې ستا نانوای انډیوال به مو څه غم وخوري؟

د سکینې پلار هماغسې په تلو تلو کې ورنډه کړه:

— ټوکل پر خدای... ډېره ښه سړی دی.

خو د سکینې مور په دې ځواب نه شوه قانع. بیا یې وپوښتل:

— ته وایې چې سپرپناه به راکړي؟

— نه پوهېږم.

— نو بیا څنگه هغه ته ورځي؟

او چې د سکینې پلار خلق تنگه وویل:

— نو چا ته ورشم. ها؟

ښځې یې هم نوره خبره ورسره ونه شنله، دغسې چوپه خوله یې خپل تگ ته دوام ورکړ. دوی ښایسته ډېر ساعت منزل وکړ. اخر د سکینې پلار په یوه کوڅه کې د یوې نانوایې مخې ته ودرېد. رېرور نانوای د ده په لیدو ورته وموسل:

— خیر خو دی، څنگه داسې له ټولې کډې سره رامالوم شوې؟

د سکينې پلار په خواشينۍ کيسه ورته پيل کړه. نانواى په پام غوړ ورته نيولى و، چې هرڅومره دى وړاندې ته، هغومره دى هم په اندېښنو کې ډوبېده او چې خلاص شو، د نانواى پر تندي بښايسته ډېرې گونځې جوړې وې. هغه څو شېبې اندېښمن دوى ته وکتل، وروسته له هغه يې له مهربانۍ په ډکه لهجه د سکينې پلار ته وويل:

— دا خو دومره ښه کار نه دى شوى، خو ته چورته مه خرابوه. خداى به ټول کارونه سم کړي.

او له لږ چورت وهلو وروسته يې پسې زياته کړه:

— څه توکل پر خداى، دغه اوس دستي خو به زما د اوږو په تحويلخانه کې ورته واړوئ... وروسته به بيا گورو له خيره. که خداى کول د کوم سم ځاى سرشته به هم وشي.

دې خبرې يې په ټولو کې ساه وچلوله. د سکينې پلار بې اختياره هغه ته دعا وکړه، بيا يې په وياړ ښځې ته وروکتل. د هغې پر شونډو هم نرۍ موسکا غوړېدلې وه. نانواى پاڅېده دخل او دکان يې خپل شاگرد ته پرېښود، دوى ته يې وويل: — راخئ!

دوى هم بې ځنډه وخوځېدل، دومره لار لا نه وو تللي، چې نانواى د يوه تړلي وره خولې ته ودرېد. دوى هم ورپسې ودرېدل، نانواى د خپل واسکټ له بل جيبه يو وور بڼدل کيلۍ راوويستې، په يوه کيلۍ يې د وره کولپ خلاص کړ، په داسې حال کې چې دننه ورننووت، وې ويل:

— راخئ دننه.

دوى هم پسې ننوتل او له دې سره يې سترگې په يوه غټ زېرمتون ولگېدې، چې دا لومړۍ کوټه يې زيچه د اوږو له جوالونو ډکه وه. خو له ښه مرغه يوه داسې کوټه هم په کې شته وه، چې تر نيمايي لا زياته تشه وه. نانواى په همدې کوټه کې ودرېد، د سکينې پلار ته يې مخ ورواړاوه:

— اوس به دلته له خيره ورته واړوئ. ځاى لږ تنگ دى، خو چې زړونه تنگ نه وي، د ځاى تنگي دومره پروا نه لري، بيا به که خداى کول، د ښه سم ځاى چاره هم وکړو.

دا ځل د سکينې مور و پلار دواړو هغه ته دعا وکړه او په دواړو يې ورته وويل چې بس همدا ځاى بېخي سم دى. نانواى يوځل بيا د کوم سم ځاى د ورته لټولو خبره تکرار کړه او په دې پسې بېرته خپلې نانوايۍ ته ستون شو.

دوى هم د خپلو غوتو په سره سپرلو لگيا شول.

سکينې دوى دلته ډېره موده پاتې نه شول. د پلار نانواى انډيوال يې، چې حاجي محمد نومېده او سکينې او غلامي حاجي کاکا باله، رښتيا هم ډېر ژر په خپلو هڅو کې بريالى شو. د خپلو مشتريانو په ذريعه يې د ښار په ابل سر کې داسې څوک وموند چې د کور مزدوره يې په کار وه. په بدل کې يې نه يوازې څه پيسې، بلکې د خپل سراى په يوه

گوبښه گوت کې يې ان دوې کوتې لا د اوسېدو لپاره ورکولې، سکينې دوی هم ډېر ونه ځنډېدل، د دغې ورځې په سبا يې له حاجي محمد سره خدای پاماني وکړه، د ښار ابل سر ته وخوځېدل. په دې ډول تر دوو اونيو په لږه موده کې د سر پناه له جنجال څخه خلاص شول .

خو کاشکې د دوی يوازې همدا غم وای. له يوې خوا د سکينې مور لا سمه نه وه روغه، په زحمت د نوي کور د کاله له اودې وټه، له بلې خوا د سکينې خپل غمونه وو، چې د مني د پاڼو غونډې يې رږوله. اوس دې د خپل ژوند هرڅه وران او برباد ليدل. هغه له نصرالله غياثي سره د واده او نېکمرغه ژوند خوب دا و، په داسې دردونکي ځورونکي ترڅه واقعيت بدل شوی و، چې دا يې شپه او ورځ په کراره نه پرېښوده. هر وخت يې د غم په سره اور سوځوله او ژړوله او پر دې ټولو سربېره يې لا دا هم چې دغه مياشت سکينې ته بې لمازي هم ورنغله. سکينې په اول سر کې دومره اندېښنه ورته ونه کړه، ځان يې په دې قانع کړ، چې ښايي د بې لمازی وخت يې سره تېر و بېر شوی وي. کېدای شي وروسته ورشي، خو چې داسې ونه شول او دويمه مياشت يې هم بې لمازي ورنغله، نو نجلی وارخطا شوه. په تېره بيا چې اوس يې گزړه هم ورته بد بد کېده او وخت ناوخته کانگې هم ورتلې. دې نوي بدلون يې نو هډونه له ډاره ورپرېډول. دې ته يې مور ډېره موده مخکې لا ويلي وو چې ښځو ته ولې او په کوم حالت کې دا کار ورپېښېدای شي او دې فکر چې ښايي اميندواره شوې وي، په داسې وحشت کې اچوله، چې له زوره به يې يو مخ د ژوند هرڅه او دا ټوله نړۍ سترگو ته تپه تياره شوه. سره له دې يې چا ته څه نه ويل. دغسې گوبښي ځانته سوځېده او خدای يې کول، چې دا ټول گومانونه يې غلط وڅېږي. خو چې درېيمه مياشت يې هم د بې لمازی درک ونه شو، زياتي نو خبره د دې له وسه ووتله .

نور نو دا خبره د پټولو نه وه، بايد دا دردونکی راز يې له خپلې مور سره شريك کړی وای. هماغه و چې يو مازيگر يې خپل ټول جرئت سره راټول کړ، په ژړا ژړا يې ټوله کيسه مور ته وکړه. د سکينې مور گنس او سربداله غونډې د خپلې لور خبرو ته غوږ نيولی و. چې خلاصه شوه، تندې يې کړس په څپېره وواهه، وې ويل:

— ځوانيمرگه شې لورې! دا دې څه بدنایي راواړوله.

او له دې سره پړنگ په ژړا شوه. د سکينې گومان نه غلط. سکينه رښتيا هم امېندواره شوې وه .

له دغې ورځې وروسته مور او لور په دواړو د چارې فکرونه پيل کړل. خو څه چاره؟ دلته دوی داسې څوک نه پېژندل، چې مرسته ترې وغواړي او هغه کسان چې يې پېژندل، هغوی ته به يې څنگه او په کوم مخ ويلي وای، چې پېغله لور مې امېندواره ده، اوس يې نو ته له دې بدنایي څخه د خلاصي لار و چار رانښه. د سکينې مور ښه ډېر د خپل فکر نيلى دېخوا دې خوا وځغلاوه. خو هېڅ يې له خپله کاره ترلاسه نه کړل. پر هغې چې نوره لاره ورکه شو، يوه ورځ په پټه د غياثي صېب دوی کره ورنغله، هلته يې دوی خپلې لور ته د دی د زوی په وراړولې بدنایي خبر کړل. په ژړا او زاريو يې ترې وغوښتل چې زوی يې ياله لور سره واده وکړي، يا يې څه بل غم وخوري. خو هغوی داسې سپکه

سپانده له كوره راوشپله، چې بيا يې د هغوی خوا ته د مخ وړشكاره كولو زړه ونه كړ. ځكه يې بېرته يوازې مات زړه او نهميلې خپلې لور ته د دې وړپېښې بدمرغۍ د چارې كولو هڅې روانې وساتلې، خو بې گټې. څو مياشتې تېرې شوې، بې له دې چې دوی د خلاصون كومه لاره موندلې وي، اوس نو د سكينې نس ورو ورو په غټېدو و. زياتي يې نو دا دردوونكې راز د سكينې له پلاره نه شو پټولای. نه دوی ته له دې كاره پرته بله لار نه وه وړپاتې. هماغه وو چې يو مازيگر يې د سكينې پلار هم په كيسه خبر كړ. دا خبر نه و، تياره اسماني كاني و، چې د سكينې د پلار پر سر راولوبد. داسې ټكان يې سړي ته وركړ، چې يومخ يې ټول بدن په پر كېدو شو. له قاره تك سور مخ يې مخامخ پر لور ورودانگل، په خپل ټول ځواك يې د جوالي توب پړی د هغې ډډو ته تمبه كړ.

بيا نو له هغې ورځې تر دا اوسه د سكينې همدا حال و. هرڅومره وخت چېرې تېرېده، هغومره يې د پلار وارخطايي او وېره ډېرېده. هرڅومره چې يې د لور نس راغټېده، هغومره يې پلار قار، وحشت او لاچارۍ زور پسې اخيست او چې هرځل به پر سړي نوره لار وركه شوه، نو پر لور به يې راواچول، دومره به يې وډبوله، چې دی به هم له لاس و پښو پړي ولوبد...

د سكينې مور چې د خپلو چورتونو دې ځای ته راوړسېده، سور اسوبلی يې وکينس، خواشيني يې په کوټه کې سترگې وغړولې. له دې سره يې لور ته وړپام شو، چې تر اوسه لا دغسې غونجه منجه په خپل گوټ کې ناسته وه. د هغې په داسې ليدو يې زړه له درده څړيکه وکړه، سترگې يې راډکې شوې، وروړاندې شوه، لور يې پر تندي مچ کړه، په خواخوږۍ يې ورته وويل:

— څه لورې، څه خپلې کوټې ته لاره شه، يو ساعت په کې وغځېږه.

سكينې يوه زړه دردوونكې موسكا وكړه، پاڅېده بې له دې چې مور ته څه ووايي، چوپه خوله ابلې کوټې ته لاره. دغه شپه نو بيا سكينه له خپلې کوټې راونه وته. ان د ماشام ډوډۍ يې لا مور هغې کوټې ته وروړه.

په دا بل سهار چې يې مور د راوينولو په نيت کوټې ته ورغله، کوټې ته له ورننوتلو سره سم يې يوه له وحشته ډکه کريغه له خولې ووته. د سيکنې پلار د کريغې په اورسېدو بې اختياره ټوپ کړل. په منډه د سكينې کوټې ته ورغی او هلته يې د خپلې لور په ليدو خوله وازه پاتې شوه، لينگي يې هم په تاو، په رېږدېدو شول.

سكينې د ده د جوالي توب په پړي ځان زيندى كړی و. تك شين مخ، لږه راوتلې ژبه يې غټې سترگې يې همداسې خلاصې پاتې وې. لكه ده ته چې وركوري او بنځې يې درگرده همدا ساندي وړباندي وهلې:

... وه زما ځوانيمرگې لورې!!... وه زما نامرادي لورې!....

14/8/1357 ل كال

كابل - افغانستان

**Get More e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com - ebooks library**

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**